CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

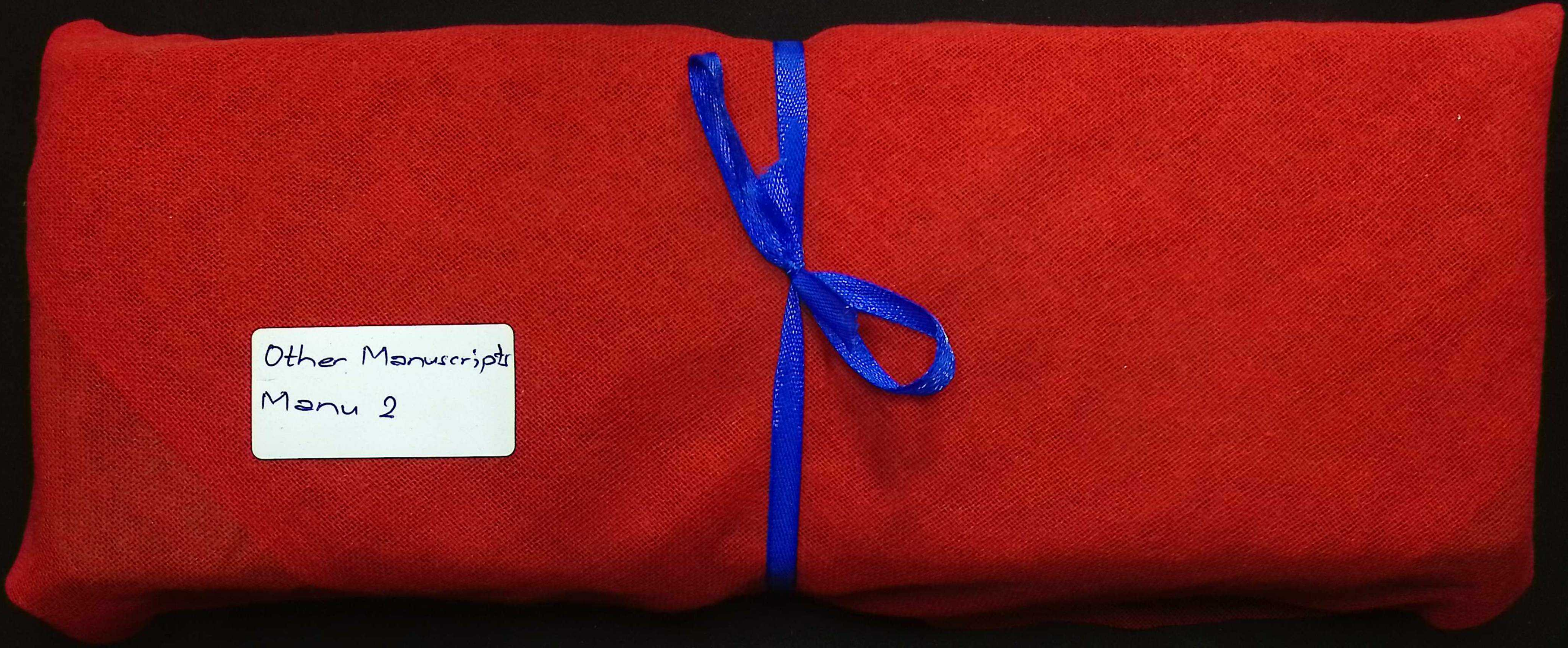

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मनैवयदाकरिर यदयो दोषोवशान्नस्यकिं॥नोलुके॥पाक नकृतवयदद्यवः नूयंभ्याकिं॥दोषान॥नर्वानेवयत
विद्यातवनृपेमैग्रस्य॥लिदोषानाय तुर्दक्षि यिनासल्लादालिःवितंनरुर्मरागर्भुजते॥१॥ ग्रवादाति

[illegible]

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

श्रीगणेशायनमः सरस्वत्यैनमः ॥ इषेत्त्वोर्ज्जेत्वा वायवस्थदेवोवः सविताप्प्रार्प्पयतुश्रेष्ठ
तमायकर्म्मणऽआप्प्यायद्ध्वमघ्न्याऽइन्द्रायभागम्प्रजावतीरनमीवाऽअयक्ष्मामावस्तेन
ऽईशतमाघशᳪंसोद्ध्रुवाऽअस्मिन्गोपतौस्यातबह्वीर्य्यजमानस्यपशून्पाहि ॥१॥ व
सोःपवित्त्रम ॥ वसोःपवित्त्रमसिद्यौरसिपृथिव्यसिमातरिश्वनोघर्म्मोसिविश्वधाऽअसि ॥
परमेणधाम्नादृᳪंहस्वमाह्वार्म्मातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत् ॥२॥ वसोःपवित्त्रम ॥ वसोःपवित्त्रमसि
शतधारं वसोःपवित्त्रमसिसहस्रधारम ॥ देवस्त्वासवितापुनातुवसोःपवित्त्रेणशतधारे

संहि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तस्मै त्वा युनक्ति ४

द्वि ३

ण सुप्वा कामधुक्षः॥३॥ सा विश्वायुः॥ सा विश्वायुः सा विश्वकर्म्मा सा विश्वधायाः॥ इन्द्र
स्य त्वा भागꣳ सोमेनातनच्मि विष्णो हव्यꣳ रक्ष॥४॥ अग्ने व्रतपते॥ अग्ने व्रतपते व्रतं च
रिष्यामि तच्छकेयन्तन्मे राध्यताम्॥ इदमहमनृतात्सत्यमुपैमि॥५॥ कस्त्वा॥ कस्त्वा यु
नक्ति स त्वा युनक्ति कस्मै त्वा युनक्ति॥ कर्म्मणे वां वेषाय वाम्॥६॥ प्रत्युष्टꣳ रक्षः॥ प्रत्यु
ष्टꣳ रक्षः प्रत्युष्टा अरातयो निष्टप्तꣳ रक्षो निष्टप्ता अरातयः॥ उर्वन्तरिक्षमन्वेमि॥७॥
धूरसि॥ धूरसि धूर्व धूर्वन्तं धूर्व तं योऽस्मान्धूर्वति तं धूर्व यं वयं धूर्वामो देवानामसि व

कृ न त्वत्सासत्य तमस्य प्रितमुञ्जु घृतमन्दे बहूतदन्त्रा॥ ॥ ग्रकुतमसि॥ अग्नुकुतमसिं ह वि
धानन्तृ ६ हस्तु माक्का म्यासैं वृजपंति ह्वाषीत्ना॥ वि क्रु स्वाक्रु मता मुरु वाता यापहतर्द ः स्को
सं हि घ कंन्ता म्यथन्वा॥ ॥ देव सफ्हा॥ दैवं स्पन्नां स वित्तुः पुस वे क्ष्य नो र्वी ऊ ब्रो म्मु स्रो ह स्तो ब्वा
॥ श॥ म्रा॥ ग्रुग्न येन्रु घ्ह इंः हृ॥ म्य ग्निषा मो ब्रा ञ्जुइंः ह्ण मि॥ ॥ ऋ ता ये ह्वा॥ ऋ ता य ह्वा ना रा तये ॥१॥
स्वरसिमु विर्व्वेष न्दृ ६ हन्ता न्दु क्षीः यथि व्या मुर्वु न्तरिंह मन्वै मि य थि व्या स्वा ना मौ सा दया ॥२॥
म्यदि न्त्राऽ ड्रुप स्मे ग्ने हव्या ६ ं स्को॥ ॥ पवित्रे स्थः॥ पवित्रे स्थो वै ष्ण व्यो स्तवितु र्वः प्रसव ः

7

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

उत्पुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः॥ देवीरापोऽअग्रेगुवोऽअग्रेपुवोऽग्रऽइम
मद्ययज्ञन्नयताग्रेयज्ञपतिꣳसुधातुंयज्ञपतिन्देवयुवम्॥ ॥ युष्माऽइन्दुः॥ युष्माऽइन्द्रोऽवृ
णीतवृत्रतूर्य्येयूयमिन्द्रमवृणीध्वंवृत्रतूर्य्येप्रोक्षितास्थ॥ अग्नयेत्वाजुष्टंप्रोक्षाम्यग्नीषोमाभ्यान्त्वा
जुष्टंप्रोक्षामि॥ दैव्यायकर्म्मणेशुन्धध्वन्देवयज्यायैयद्वोऽशुद्धाःपराजघ्नुरिदंवस्तच्छुन्धामि
॥३॥ शर्म्मासि॥ शर्म्मास्यवधूतꣳरक्षोऽवधूताऽअरातयोऽदित्यास्त्वगसिप्रतित्वादितिर्वेत्तु॥ अ
द्रिरसिवानस्पत्योग्रावासिपृथुबुध्नःप्रतित्वादित्यास्त्वग्वेत्तु॥ ॥ अग्नेस्तनूः॥ अग्नेस्तनूरसि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

१

वाचोविसर्ज्जनन्देववीतयेत्वागृह्णामिबृहद्ग्रावासिवानस्पत्यःसऽइदन्देवेभ्योहविःशमी
ष्वसुशमिशमीष्वाहविष्कृदेहिहविष्कृदेहि॥२पा॥कुक्कुटोसिः॥कुक्कुटोसिमधुजिह्वऽइषमू
संहि र्ज्जमावदत्वयावयꣳसङ्घातꣳसङ्घातञ्जेष्मवर्षवृद्धमसिप्रतित्वावर्षवृद्धंवेत्तुपरापूतꣳ
॥३॥ रक्षःपरापूताऽअरातयोपहतꣳरक्षोवायुर्वोविविनक्तुदेवोवःसविताहिरण्यपाणिःप्र
तिगृभ्णात्वच्छिद्रेणपाणिना॥३॥धृष्टिरसि॥धृष्टिरस्यपाग्नेऽअग्निमामादञ्जहिनि ॥३॥
ष्क्रव्यादꣳसेधादेवयजंवहा॥ध्रुवमसिपृथिवीन्दृꣳहब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिसजातवन्यु

ते १

पं दधामि भ्रातृव्यस्य वधाय ॥१७॥ अग्ने ब्रह्म गृभ्णीष्व धरुणमस्यन्तरिक्षं दृंह

ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि सजातवन्युपदधामि भ्रातृव्यस्य वधाय ॥ धर्त्रमसि दिवं दृंह

ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि सजातवन्युपदधामि भ्रातृव्यस्य वधाय ॥ विश्वाभ्यस्त्वाशाभ्य

उपदधामि चितस्थोर्द्ध्वचितो भृगूणामङ्गिरसान्तपसा तप्यध्वम् ॥१८॥ शर्म्मास्यव

धूतं रक्षोऽवधूता अरातयोऽदित्यास्त्वगसि प्रति त्वादितिर्वेत्तु ॥ धिषणासि पर्वती प्र

ति त्वादित्यास्त्वग्वेत्तु दिवस्कम्भनीरसि धिषणासि पार्वतेयी प्रति त्वा पर्वती वेत्तु धान्यम

१ ॥२

मसि ॥ र्णा धान्यमसि ॥ धान्यमसि धिनुहि देवान्प्राणाय त्वोदानाय त्वा व्यानाय त्वा ॥ दी
र्घामनु प्रसितिमायुषे धान्देवो वः सविता हिरण्यपाणिः प्रतिगृभ्णात्वच्छिद्रेण पाणिना च
क्षुषे त्वा महीनाम्पयो ऽसि ॥२०॥ देवस्य त्वा ॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो
संहि हस्ताभ्याम् ॥ सं वपामि समाप ऽओषधीभिः समोषधयो रसेन ॥ सꣳ रेवतीर्जगतीभिः पृच्य ता २
न्ताꣳ सम्मधुमतीर्मधुमतीभिः पृच्यन्ताम् ॥२१॥ जनयत्यै त्वा ॥ जनयत्यै त्वा संयौमीदमग्ने ॥४॥
॥४॥ रिदमग्नीषोमयोरिषे त्वा घर्मो ऽसि विश्वायुरुरुप्रथा ऽउरु प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतां

मग्निष्टेत्वचम्माहिंसीत् देवस्त्वासविताश्रपयतु वर्षिष्ठेऽधिनाके॥ २२॥ माभैः॥ माभेर्मासं
विक्थाऽअतमेरुर्यज्ञोऽतमेरुर्यजमानस्यप्रजाभूयात् त्रिताय त्वा द्विताय त्वैकताय त्वा॥ २३॥
देवस्यत्वा॥ देवस्यत्वासवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥ आददेऽध्वरकृतन्देवे
भ्यऽइन्द्रस्यबाहुरसिदक्षिणः सहस्रभृष्टिः शततेजावायुरसितिग्मतेजाद्विषतोवधः॥ पृ
थिवीदेवयजनि॥ पृथिविदेवयजन्योषध्यास्तेमूलम्माहिंसिषं व्रजङ्गच्छ गोष्ठानं वर्षतु

तेद्यौर्वधानदेवसवितःपरमस्यांपृथिव्यांशतेनपाशैर्योस्मान्द्वेष्टियञ्चवयंद्विष्मस्तमतो
मामौक्॥[illegible]॥अपाररुम्॥अपाररुम्पृथिव्यैदेवयजनाद्वध्यासंव्रजङ्गच्छगोष्ठानंवर्षतुतेद्यौ
सं॰हि बधानदेवसवितःपरमस्यांपृथिव्यांशतेनपाशैर्योस्मान्द्वेष्टियञ्चवयंद्विष्मस्तमतोमामौ
॥५॥ क्॥अररोदिवम्मापप्तोद्रप्सस्तेद्याम्मास्कन्व्रजङ्गच्छगोष्ठानंवर्षतुतेद्यौर्बधानदेवसवितःप ॥५॥
रमस्यांपृथिव्यांशतेनपाशैर्योस्मान्द्वेष्टियञ्चवयंद्विष्मस्तमतोमामौक्॥[illegible]॥गायत्रे
णत्वा॥गायत्रेणत्वाछन्दसापरिगृह्णामित्रैष्टुभेनत्वाछन्दसापरिगृह्णामिजागतेनत्वाछन्दसाप

रिग्मस्क्षाभि॥ सुक्ष्मा॑सि शिवा चासि स्योना चासि सुषदा चास्यूर्ज्जस्वती
चासि पयस्वती च ॥२७॥ पुराक्रूरस्य॥ विसृपो विरप्शिन्नुदादाय पृथिवीं
जीवदानुं॥ यामैरयँश्चन्द्रमसि स्वधाभिस्तामु धीरासोऽअनुदिश्य य
जन्ते॥ प्रोक्षणीरासादय द्विषतो वधोऽसि॥ २८॥ प्रत्युष्टं रक्षः॥ प्रत्युष्टं
रक्षः प्रत्युष्टाऽअरातयो निष्टप्तं रक्षो निष्टप्ताऽअरातयः॥ अनिशितोसि सपत्नक्षिद्वाजिनं
त्वा वाजेध्यायै सम्मार्ज्मि॥ प्रत्युष्टं रक्षः प्रत्युष्टाऽअरातयो निष्टप्तं रक्षो निष्टप्ताऽ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सवितुर्वः प्रसवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः ÷ ४

म्यरातयः॥ अनिशितासि सपत्नक्षिद्वाजिनं त्वा वाजेध्यायै सम्मार्ज्मि

सं° ॥२९॥ अदित्यै रास्नासि विष्णोर्वेष्पोस्यूर्जे त्वादब्धेन त्वा चक्षुषा

वपश्यामि॥ अग्नेर्जिह्वासि सुभूर्देवेभ्यो धाम्ने धाम्ने मे भव यजुषे यजुषे॥३०॥ सवितुस्त्वा॥ स ॥६॥

वितुस्त्वा प्रसवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः॥ तेजोसि शुक्रमस्यमृतमसि

॥६॥ धाम नामासि प्रियं देवानामनाधृष्टं देवयजनमसि॥३१॥ इति वाजसनेयसंहितायां दीर्घ

पाठे प्रथमोध्यायः॥ ❀ ॥ कृष्णोसि॥ कृष्णोस्याखरेष्ठोग्नये त्वा जुष्टं प्रोक्षामि वेदिरसि बर्हि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

षेत्वाजुष्टंप्रोक्षामिबर्हिरसिस्रुग्भ्यस्त्वाजुष्टंप्रोक्षाम्यदित्यैव्युन्दनम[सि]॥अदित्यैर
व्युन्दनमसि॥अदित्यैर्व्युन्दनमसिविष्णोस्तुपोस्यूर्णम्रदसन्त्वास्तृणामिस्वासस्थान्देवेभ्यो
भुवपतयेस्वाहाभुवनपतयेस्वाहाभुतानाम्पतयेस्वाहा॥गन्धर्वस्त्वा॥विश्वावसुः
परिदधातुविश्वस्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरिधिरस्यग्निरिडईडितः॥इन्द्रस्यबाहुरसि
दक्षिणोविश्वस्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरिधिरस्यग्निरिडईडितः॥मित्रावरुणौत्वोत्तरतः त्र
यैसौ परिधत्तान्ध्रुवेणधर्म्मणाविश्वस्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरिधिरस्यग्निरिडईडितः॥वीतिहो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

१ घृताच्यस्युपभृन्नाम्ना सेदम्प्रियेण धाम्ना प्रियꣳ सद ऽआसीद ॥४

त्वन्त्वा॥ कवे द्युमन्तꣳ समिधीमहि। अग्ने बृहन्तमध्वरे॥४॥ समिदसि॥ समिदसि सूर्यस्त्वा
सं हि पुरस्तात्पातु कस्याश्चिदभिशस्त्यै॥ सवितुर्बाहू स्थः ऊर्णम्रदसन्त्वा स्तृणामि स्वासस्थन्देवेभ्यः
॥७॥ आ त्वा वसवो रुद्रा ऽआदित्याः सदन्तु॥५॥ घृताच्यसि॥ घृताच्यसि जुहूर्नाम्ना सेदम्प्रियेण ॥७॥
धाम्ना प्रियꣳ सद ऽआसीद घृताच्यसि ध्रुवा नाम्ना सेदम्प्रियेण धाम्ना प्रियꣳ सद ऽआसीद
प्रियेण धाम्ना प्रियꣳ सद ऽआसीद॥ ध्रुवा ऽअसदन्नृतस्य योनौ ता विष्णो पाहि पाहि यज्ञम्पा
हि यज्ञपतिम्पाहि मां यज्ञन्यम्॥६॥ अग्ने वाजजित्॥ अग्ने वाजजिद्वाजन्त्वा सरिष्यन्तꣳ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

८

ज्जितिं सपत्नाज्जेषं ॥ नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्यः सुयमे मे भूयास्तमस्कन्नमद्य ॥ ॥ अस्कन्न
मद्या देवेभ्यऽआज्यं संभ्रियासमङ्घ्रिणा विष्णो मा त्वावक्रमिषं वसुमतीमग्ने ते छायामुप
स्थेषं विष्णोः स्थानमसीतऽइन्द्रो वीर्य्यमकृणोदूर्ध्वोऽध्वरऽआस्थात ॥ ॥ अग्ने वेः ॥ अग्ने वेर्हो
त्रं वेर्दूत्यमवतान्त्वान्द्यावापृथिवीऽअव त्वन्द्यावापृथिवी स्विष्टकृद्देवेभ्यऽइन्द्रऽआज्येन हविषा
भूत्स्वाहा सञ्ज्योतिषा ज्योतिः ॥ मयीदम्प्राम यीदमिन्द्रऽइन्द्रियन्दधात्वस्मान्रायो मघवा
नः सचन्ताम्माऽअस्माकं सन्त्वाशिषः सत्या नः सन्त्वाशिषऽउपहूता पृथिवी मातोप माम्पृथिवी मा

१

ताह्वयतामग्निराग्नीध्रात्स्वाहा।।१०।।उपहूतो द्यौः।उप हूतो द्यौष्पितोप मान्द्यौष्पिता ह्वयताम
सं०हि ग्निराग्नीध्रात्स्वाहा।।देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम्।।प्रतिगृह्णा
म्यग्नेष्ट्वास्येन प्राश्नामि।।११।।एतन्ते।।एतन्ते देव सवितर्यज्ञं प्राहुर्बृहस्पतये ब्रह्मणे।।तेनय ।।८
।।८।। ज्ञमव तेन यज्ञपतिन्तेन मामव।।१२।।मनो जूतिः।।मनो जूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञ
मिमन्तनोत्वरिष्टं यज्ञꣳ समिमन्दधातु।।विश्वे देवास इह मादयन्तामो३म्प्रतिष्ठ।।१३।।एषा ते।।
एषा तेऽग्ने समित्तया वर्द्धस्व चा च प्यायस्व।।वर्द्धिषीमहि च वयमा च प्यासिषीमहि।।अग्ने वाज

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ज्जिह्वाजेष्वास्मस्तु वा ॐ सं वाजजितं सम्मार्ज्मि ॥ ॥ अग्नीषोमयो रुज्जितिम ॥ अग्नीषोमयो रु
ज्जितिमनूज्जेषं वाजस्य मा प्रसवेन प्रोहामि ॥ अग्नीषोमौ तमपनुदतां योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयं
द्विष्मो वाजस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥ इन्द्राग्न्योरुज्जितिमनूज्जेषं वाजस्य मा प्रसवेन प्रोहामि ॥
इन्द्राग्नी तमपनुदतां योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयं द्विष्मो वाजस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥ ॥ वसुभ्यस्त्वा
वसुभ्यस्त्वा रुद्रेभ्यस्त्वादित्येभ्यस्त्वा सञ्जानाथां द्यावापृथिवी मित्रावरुणौ त्वा वृष्ट्यावताम् ॥
व्यन्तु वयोक्तꣳ रिहाणा मरुतां पृषतीर्गच्छ वशा पृश्निर्भूत्वा दिवङ्गच्छ ततो नो वृष्टिमा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि
॥१९॥

२

ह॥ वरूत्थ्या॥ऽअग्नेसिवरूत्थ्म्मेपाहि॥ ॥१६॥ परिधिम्मा॥परिधिम्प्प र्य्यध्वस्याऽअग्ने देव

पणी॥ मिर्ग्गुह्यमानः॥ तन्तेऽएतमनुजोषम्भराम्म्येषनेत्वदपचेतयाताऽअग्नेः प्प्रियम्पाथोपीतम्म

॥१७॥ सᳫँस्स्रवभागास्स्था॥ सᳫँस्स्रवभागास्स्थेषाबृहन्तः प्प्रस्तरेष्ठाः परिधेयाश्च्च देवाः॥ इमांवाच

मभिविश्वेगृणन्तऽआसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयद्ध्वᳫँस्वाहा वाट्॥ ॥१८॥ घृताचीस्त्थो घृताचीस्त्थो

धुर्य्यौपातᳫँ सुम्म्नेस्त्थः सुम्म्नेमाधत्तम्॥ यज्ञनमश्च्चतऽउपचयज्ञस्यशिवेसन्तिष्ठस्वस्विष्टेमेस

न्तिष्ठस्व॥ ॥ अग्नेऽदब्धायो॥ अग्नेऽदब्धायोशीतमपाहिमादिद्योः पाहिप्प्रसित्त्यैपाहिदुरिष्ट्यैपाहि दु

रद्मन्याऽअविषन्नःपितुङ्कृणुसुषदायोनौस्वाहावाडग्नयेसंवेशपतयेस्वाहासरस्वत्यैयशोभगि
न्यैस्वाहा॥२०॥वेदोऽसि॥वेदोऽसियेनत्वन्देववेददेवेभ्योवेदोऽभवस्तेनमह्यंवेदोभूयाः॥देवा
गातुविदोगातुंवित्त्वागातुमित॥मनसस्पतऽइमन्देवयज्ञंस्वाहावातेधाः॥२१॥सम्बर्हि॥सम्ब
र्हिरङ्क्तांहविषाघृतेनसमादित्यैर्वसुभिःसम्मरुद्भिः॥समिन्द्रोविश्वदेवेभिरङ्क्तान्दिव्यन्नभो
गच्छतुयत्स्वाहा॥२२॥कस्त्वा॥कस्त्वाविमुञ्चतिसत्त्वाविमुञ्चतिकस्मैत्वाविमुञ्चतितस्मैत्वाविमुञ्च
ति॥पोषायरक्षसांभागोऽसि॥२३॥संवर्चसा॥संवर्चसापयसासन्तनूभिरगन्महिमनसासंशि

श्री

२

शिवेनात्वा चक्षुषा स्तुदन्त्वो विदधातु रेयोनु मार्ष्टु तन्नो ष्ठिति सू मारश्या दिविविद्युतादिवि विच्छि

मं॰ ६ द्धीत्क्रूँ स्तु जागते न छन्दसा ततो निर्भक्तो ष्टु स्मान्नेषि बध्व बयन्ति ष्ठुन्ता स्कि विचक्रु र्घोत्क्रुँ स्तु

त्रैष्टुभेन छन्दसा ततो निर्भक्तो ष्टु स्मान्नेषि बध्व बयन्ति स्माः पृथि व्या विचक्रु र्घोत्क्रुँ स्तु गायत्रेण ॥१८॥

॥१०॥ छन्दसा ततो निर्भक्तो ष्टु स्मान्नेषि बध्व बयन्ति ष्मुस्मा द्वन्तो दस्यै प्रति ष्ठा या ३ग्न ... स्वः सं ज्यो

तिषा भूमा रश्या स्वयम्भूरसि सा स्वयम्भूरसि श्रेष्ठो रश्मि ... र्वर्चोदा ॥ असि वर्चो मे देहि सू र्यस्या

वृतमन्वावर्त्ते ॥ १६ ॥ अग्ने गृहपते सुगृहपतिस्त्वयाग्ने हं गृहपतिना भूयासं सुगृहपतिस्त्वम्मया

म्प॰ १

सं६ सुगृहपति स्त्वमं यागे गृहपतिना भूयाः

ग्ने गृहपतिना भूयाः ॥ अग्ने सुगृहपतिस्त्वौऽग्ना गार्हपत्यानि सन्तु शतं हिमाः सूर्यस्यावृतमन्वावर्ते ॥ ॥

अग्ने व्रतपते ॥ अग्ने व्रतपते व्रतमचारिषं तदशकं तन्मेऽराधीदमहं य एवास्मि सोऽस्मि ॥ ॥ अग्नये कव्य

व्यवाहन अग्नये कव्यवाहनाय स्वाहा सोमाय पितृमते स्वाहा ॥ अपहता असुरा रक्षांसि वेदिषदः ॥

हरिसिद्ध ये रूपाणि ॥ ये रूपाणि प्रतिमुञ्चमाना असुराः सन्तः स्वधया चरन्ति ॥ परापुरो निपुरो ये भरन्त्य

ग्निष्टांल्लोकात्प्रणुदात्यस्मात् ॥ अत्र पितरः ॥ अत्र पितरो मादयध्वं यथाभागमावृषाय

ध्वम् ॥ अमीमदन्त पितरो यथाभागमावृषायिषत ॥ ११ नमो वः पितरो रसाय नमो वः पितर

सं.हि

शोषाय नमो वः पितरो जीवाय नमो वः पितरः स्वधायै नमो वः पितरो घो
राय नमो वः पितरो मन्यवे नमो वः पितरः पितरो नमो वो गृहान्नः पितरो
दत्त सतो वः पितरो देष्मैतद्वः पितरो वास आधत्त ॥३२॥ आधत्त पित
रो गर्भं कुमारं पुष्करस्रजम् ॥ यथेह पुरुषो सत् ॥३३॥ ऊर्जं वहन्तीरमृ
॥ तं घृतं पयः कीलालं परिस्रुतम् ॥ स्वधा स्थ तर्प्पयत मे पितॄन् ॥३४॥ इति
वाजसनेय संहितायां दीर्घपाठे द्वितीयोध्यायः ॥ ॥ समिधाग्निं दुवस्यत घृतैर्बोधयता

तिथिम् ॥ आस्मिन्हव्याजुहोतन ॥ १ ॥ सुसमिद्धायशोचिषे ॥ घृतन्तीव्रञ्जुहोतन ॥ अग्नयेजा
तवेदसे ॥ २ ॥ तन्त्वा ॥ समिद्भिरङ्गिरो घृतेन वर्द्धयामसि ॥ बृहच्छोचायविष्ठ्य ॥ ३ ॥ उपत्वा ॥ उपत्वा
ग्नेहविष्मतीर्घृताचीर्यन्तुहर्यत ॥ जुषस्वसमिधोमम ॥ ४ ॥ भूर्भुवः ॥ स्वर्द्यौरिवभूम्नापृथि
वीववरिम्णा ॥ तस्यास्तेपृथिविदेवयजनिपृष्ठेग्निमन्नादमन्नाद्यायादधे ॥ ५ ॥ आयंगौः ॥ आ
यङ्गौःपृश्निरक्रमीदसदन्मातरम्पुरः ॥ पितरंञ्चप्रयन्त्स्वः ॥ ६ ॥ अन्तश्चरति ॥ अन्तश्चरतिरो
चनास्यप्राणादपानती ॥ व्यख्यन्महिषोदिवम् ॥ ७ ॥ त्रिंशद्धाम ॥ त्रिंशद्धामविराजतिवा

कृयतउ्ः यथी यते॥ प्रतिवस्तोरहद्युम्निः॥८॥ अग्निर्ज्योतिः॥ अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वा
संहि हा सूर्य्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्य्यः स्वाहा॥ अग्निर्वर्च्चो ज्योतिर्वर्च्चः स्वाहा सूर्य्यो वर्च्चो ज्योतिर्वर्च्चः ॥२॥
स्वाहा॥ ज्योतिः सूर्य्यः सूर्य्यो ज्योतिः स्वाहा॥ ए॥ सजूर्देवेन॥ सजूर्देवेन सवित्रा सजूरात्र्येन्द्र
॥१२॥ वत्या॥ जुषाणोऽअग्निर्वेतु स्वाहा॥ सजूर्देवेन सवित्रा सजूरुषसेन्द्रवत्या॥ जुषाणः सूर्य्यो वे
तु स्वाहा॥१०॥ उपप्रयन्तोऽअध्वरं मन्त्रं वोचेमाग्नये॥ आरेऽअस्मे च शृण्वते॥११॥ अग्निर्मूर्द्धा॥
अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽअयम्॥ अपां रेतांसि जिन्वति॥१२॥ उभा वामिन्द्रु

भा वामिन्द्राग्नीऽआहुवध्याऽउभा राधसः सह मादयध्यै॥ उभा दातारा विषाᳩ रयीणामुभा वा
जस्य सातये हुवे वाम्॥१३॥ अयन्ते॥ अयन्ते योनिर्ऋत्वियो यतो जातोऽअरोचथाः॥ तञ्जानन्नग्न
आरोहाथा नो वर्द्धया रयिम्॥१४॥ अयमिह॥ अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता यजिष्ठोऽ
अध्वरेष्वीड्यः॥ यमप्नवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशे विशे॥१५॥ अस्य प्रत्नाम्॥
अस्य प्रत्नामनु द्युतᳩ शुक्रं दुदुह्रेऽअह्रयः॥ पयः सहस्रसामृषिम्॥ तनूपाऽअग्नेऽसि तन्वं मे पा
ह्यायुर्दाऽअग्नेऽस्यायुर्मे देहि वर्च्चोदाऽअग्नेऽसि वर्च्चो मे देहि॥ अग्ने यन्मे तन्वाऽऊनन्तन्मऽआ

॥२३॥ यै ल ॥ दि ॥ इन्धा नास्त्वा ॥ शतं हिमा द्युमन्तं समिधीमहि ॥ वयस्वन्तो वयस्कृतं ॥ १२
सहस्वन्तः सहस्कृतम् ॥ ग्ने सपत्नदम्भनमदब्धासो अदाभ्यम् ॥ चित्रा व
सो स्वस्ति ते पारमशीय ॥ १८ ॥ सन्त्वम ॥ सन्त्वमग्ने सूर्यस्य वर्च्चसागथाः
समृषीणां स्तुतेन ॥ सम्प्रियेण धाम्ना समहमायुषा सं वर्च्चसा सम्प्र
जया संरायस्पोषेण ग्मिषीय ॥ १९ ॥ अन्धस्थ ॥ अन्धस्थान्धो वो भक्षी
य महस्थ महो वो भक्षीयोर्जस्थोर्जं वो भक्षीय रायस्पोषस्थ रायस्पो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

षंद्वो मन्द्धीय ॥ २० ॥ रेवतीरमध्वम् ॥ रेवतीरमद्ध्वमुस्मिन्योनावुस्मिन्गोष्ठे
स्मिंल्लो[illegible]कुस्मिन्क्षये ॥ इहैवस्थमापगात ॥ २१ ॥ संहितासि ॥ संहितासि
विश्वरूप्यूर्जामाविश गौपत्त्येन ॥ उपत्वाग्ने दिवेदिवे दोषावस्तर्द्धिया वय
म् ॥ नमो भरन्तएमसि ॥ २२ ॥ राजन्तमध्वराणाम् ॥ राजन्तमध्वराणांगोपा
मृतस्य दीदिविम् ॥ वर्द्धमानंस्वेदमे ॥ २३ ॥ सनः ॥ सनः पितेव सूनवेग्ने सूपायनोभ
व ॥ सचस्वानः स्वस्तये ॥ २४ ॥ अग्नेत्वम् ॥ अग्नेत्वन्नो अन्तम उत त्राता शिवो भवा वरूथ्यः ॥ वसु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

३

रयिर्विश्वस्पृग्वाऽऽग्रवानहिपु मत्तेमऽ दुयिन्दो॥२५॥ तन्नो॥ तन्नो शोचिष्मृ दीदिवः सुम्नाय नू
नमीमहे सखिभ्यः॥ स नो बोधि श्रुधी हवमुरुष्या णोऽऽघायतः समस्मात्॥२६॥ दुः उऽरुहि॥ दु
सं० हि उऽरुष्या दितऽरुक्षाम्पाऽरन्ते॥ मध्विः कामधरणम्प्रयाल॥२७॥ सोमानं स्वरणम्॥ सोमा ॥१४॥
॥१४॥ नं स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणस्पते॥ कक्षीवन्तं य औशिजः॥२८॥ यो रेवान्॥ यो रेवान्योऽमीव
हा वसुवित्पुष्टिवर्द्धनः स नः सिषक्तु यस्तुरः॥२९॥ मा नः॥ मा नः शंसोऽररुषो धूर्तिः प्रण
ङ्मर्त्यस्य॥ रक्षा णो ब्रह्मणस्पते॥३०॥ महि त्रिणाम्॥ महि त्रीणामवोऽस्तु द्युक्षं मित्रस्यार्यम्णः॥ दु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रा धर्षं वरुणस्या ॥३॥ न हि तेषाममा ॥ न हि तेषाममा वु न नाद्धूरु वारणेषु ॥४॥ शौ रिपुरघशंसः ॥
॥३४॥ ते हि ॥ ते हि पुत्रासो ऽदितेः प्र जीवसे मर्त्याय ॥ ज्योतिर्यछन्त्यजस्रम् ॥३५॥ कदा वन ॥ क
दा वन स्तरीरसि नेन्द्र सश्चसि दाशुषे ॥ उपोपेन्नु मघवन्भूय इन्नु ते दानं देवस्य पृच्यते ॥३६॥
तत्सवितुः ॥ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो यो नः प्रचोदयात् ॥३७॥ शतम् ॥१०॥
परि ते ॥ परि ते दूडभो रथोऽस्माँ अश्नोतु विश्वतः ॥ येन रक्षसि दाशुषः ॥३८॥ भूर्भुवः ॥ भूर्भु
वः स्वः ॥ सुप्रजाः प्रजाभिः स्याम सुवीरो वीरैः सुपोषः पोषैः ॥ नर्य प्रजां मे पाहि शंस्य पशून्मे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि

पाह्यथर्य्य पितुम्मे पाहि ॥३७॥ आगन्म ॥ आगन्म विश्ववेदसमस्मभ्यं वसुवित्तमम् ॥ अग्ने
सम्म्राडभि द्युम्नमभि सहऽआयच्छस्व ॥३८॥ अयमग्नि ॥ अयमग्निर्गृहपतिर्गार्हपत्यः प्रजा
या वसुवित्तमः ॥ अग्ने गृहपतेभि द्युम्नमभि सहऽआयच्छस्व ॥३९॥ अयमग्निः ॥ अयमग्निः पु ॥१५॥
रीष्यो रयिमान्पुष्टिवर्द्धनः ॥ अग्ने पुरीष्याभि द्युम्नमभि सहऽआयच्छस्व ॥४०॥ गृहामा ॥
॥१५॥ गृहामाविभीतमावेपध्वमूर्ज्जम्बिभ्रतऽएमसि ॥ ऊर्ज्जम्बिभ्रद्वः सुमनाः सुमेधा गृहानैमि म
नसा मोदमानः ॥४१॥ येषामध्येति ॥ येषामध्येति प्रवसन्येषु सौमनसो बहुः ॥ गृहानुपह्वया

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

महेते नौ ज्ञानन्तुज्ञा नुत॥४२॥ ऽउपे हूता ऽइ हा॥ ऽउपे हूता ऽइ हगा वु ऽउपे हूता ऽप्रज्ञा व ये॥ प्रथो
ऽप्रन्ने स्य कीलाल ऽउपे हूता गृहेषु नः॥ क्षेमा य वुः शांत्यै प्रपद्ये शिवं ॐ शग्मं ॐ शं योः॥ शं योः॥
॥४३॥ प्रघासिनो हवामहे॥ प्रघासिनो हवामहे मरुतश्च रिशादसः॥ करम्भेण सजोषसः॥४४॥
यद्ग्रामे॥ यद्ग्रामे यदरण्ये यत्सभायां यदिन्द्रिये॥ यदेनश्चकृमा वयमिदन्तदवयजामहे स्वाहा॥
॥४५॥ मो षूणा॥ मो षूण ऽइन्द्रात्र पृत्सु देवैरस्ति हि ष्मा ते शुष्मिन्नवयाः॥ महश्चिद्यस्य मीढुषो य
व्या हविष्मतो मरुतो वन्दते गीः॥४६॥ ऽअक्रन् कर्म्म। कर्म्मकृतः सह वाचा मयोभुवा॥ देवे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

म॰ हि

भ्यः कर्म्म कृत्वास्तम्प्रेत सचाभुवः ॥४७॥ अवभृथ निचुम्पुण ॥ निचेरुरसि निचुम्पुणः ॥ अव दे
वैर्द्देवकृतमेनोयासिषमव मर्त्त्यैर्म्मर्त्त्यकृतम्पुरुराव्णो देव रिषस्पाहि ॥४८॥ पूर्णा दर्वि ॥ पू
र्णा दर्वि परापत सुपूर्णा पुनरापत ॥ वस्नेव विक्रीणावहा ऽइषमूर्ज्जं शतक्रतो ॥४९॥ देहि मे ॥ ॥१६॥
॥१६॥ देहि मे ददामि ते नि मे धेहि नि ते दधे ॥ निहारञ्च हरासि मे निहारन्निहराणि ते स्वाहा ॥५०॥ अक्ष
न्नमीमदन्त ॥ अक्षन्नमीमदन्त ह्यव प्रिया ऽअधूषत ॥ अस्तोषत स्वभानवो विप्रा नविष्ठया मती
योजान्विन्द्र ते हरी ॥५१॥ सुसन्दृशन्त्वा ॥ सुसन्दृशन्त्वा वयम्मघवन्वन्दिषीमहि ॥ प्रनूनम्पू

द्द१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

णीवस्तुरस्तुतेयोसिवरा॥ॐऽग्नमुयोजान्विन्द्रतेहरी॥५२॥मनोन्वा॥मनोन्वाह्वामहेनाराश
ंसेनसोमेन॥पितृणाञ्चमन्मभिः॥५३॥आनः॥आनऽएतुमनःपुनःक्रत्वेदक्षायजीवसे॥
ज्योक्चसूर्यन्दृशे॥५४॥पुनर्नः॥पुनर्नःपितरोमनोददातुदैव्योजनः॥जीवंव्रातंसचेमहि॥५५॥
वयंसोम॥वयंसोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः॥प्रजावन्तःसचेमहि॥५६॥एषते॥
एषतेरुद्रभागःसहस्वस्राम्बिकयातञ्जुषस्वस्वाहैषतेरुद्रभागऽआखुस्तेपशुः॥५७॥अव॥
अवरुद्रम॥अवरुद्रमदीमह्यवदेवन्त्र्यम्बकम्॥यथानोवस्यसस्करद्यथानःश्रे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

येसुस्कारुघयानोप्पवस्ताय यात्तापरुः। भेषजमसि। भेषज्जमसि भेषजङ्‌वेश्वायपुरुषा
मं॰हि यभेषजम्। सुखम्मेषाय मेष्यै। पर्णा। त्र्यम्बकं यजामहे। त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिम्पु ॥१७॥
ष्टिवर्द्धनम्। उर्व्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्म्मुक्षीय मामृतात्। त्र्यम्बकं यजामहे सु
॥१७॥ गन्धिम्पु[illegible]नम्। उर्व्वारुकमिव बन्धनादितो मुक्षीय मामुतः॥६०॥ एतत्ते। एतत्ते
रुद्रावसन्तेनपरोमूजवतोतीहि। अवततधन्वा पिनाकावसः कृत्तिवासाऽअहिंसन्नःशि
वोतीहि॥६१॥ त्र्यायुषञ्जमदग्नेः। कश्यपस्य त्र्यायुषम्। यद्देवेषु त्र्यायुषन्तन्नोऽअस्तु त्र्या

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

युषम्ना॥ ३ ॥ शिवोनामा॥ शिवोनामासिस्वधितिस्तेपितानमस्तेऽअस्तुमामाहिꣳसीः॥ निव
र्त्तयाम्म्यायुषेनाद्यायप्प्रजननायरायस्पोषायसुप्रजास्त्वायसुवीर्य्याय॥ ६३ ॥ इति
श्रीसंहितायान्तृतीयपाठस्तृतीयोध्याय॥ एदमगन्मदेवयजनम्पृथिव्या
यत्रदेवासोऽअजुषन्तविश्वे॥ ऋक्साम्माभ्याꣳसन्तरन्तोयजुर्ब्भीरायस्पोषेणसमि
षामदेम॥ इमाऽआपःशमुमेसन्तुदेवीरोषधेत्त्रायस्वस्वधितेमैनꣳहिꣳसीः॥
॥ १ ॥ आपोऽअस्म्मान्मातरःशुन्धयन्तुघृतेननोघृतप्वःपुनन्तु॥ विश्वꣳहि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि

॥२८॥

रिष्यम्पुवर्हन्तिदेवारुद्रिदोब्राम्पुविरायतऽस्यभी॥ दीह्रातपसोस्तुनूरंसितान्त्वाशिव

ॐ शुग्भ्याम्परिदधेयज्ञंब्रह्मगुष्क्यम्रा॥ श॥ प्रहीनाम्प॰ पं॥ प्रहिनाम्पयोसिवर्त्त्तुदऽग्न

सिवक्षौमेदेहि॥ वित्रस्पोसिकुनिनेकम्पहुर्दोऽग्ने सिवहुम्मेदेहि॥३॥ विष्णु तिर्म्मा ॥२८॥

विस्मातिर्म्मापुणन्तुवाकपतिर्म्मापुनातुदेवोमोसवितापुनात्वच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्य्यस्य

रश्मिभिः॥ तस्यतेपवित्रपुतेपवित्रपूतस्ययत्कामःपुनेतच्छकेयम्॥४॥ ग्रावः॥ ग्रा

वौदेवासऽईमहेवामप्प्रयुत्यध्वरे॥ ग्रावौदेवासऽआरितौबृहिश्पोसोहवामहे॥५॥ स्वाहे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्वाहा यज्ञं मनसा स्वाहोरोरन्तरिक्षात्स्वाहा द्यावापृथिवीभ्यां स्वाहा वातादारभे स्वाहा ॥ क्षि
ग्नाकूत्यै प्रयुजे ॥ आकूत्यै प्रयुजेऽग्नये स्वाहा मेधायै मनसेऽग्नये स्वाहा दीक्षायै तपसेऽग्नये स्वाहा
सरस्वत्यै पूष्णेऽग्नये स्वाहा ॥ आपो देवीर्बृहतीर्विश्वशम्भुवो द्यावापृथिवीऽउरोऽअन्तरिक्ष ॥ बृ
हस्पतये हविषा विधेम स्वाहा ॥७॥ विश्वो देवस्य ॥ विश्वो देवस्य नेतुर्मर्त्तो वुरीत सख्यम् ॥ विश्वो
रायऽइषुध्यति द्युम्नं वृणीत पुष्यसे स्वाहा ॥ ५८ ॥ ऋक्सामयोः ॥ सिल्पे स्थस्ते वामारभे ते मा पातमास्य य
ज्ञस्योदृचः ॥ शर्म्मासि शर्म्म मे यच्छ नमस्तेऽअस्तु मा मा हिंसीः ॥ ऊर्गसि ॥ ऊर्ग्गस्यांगिरस्यूर्णि

म्मदाऽऊर्ज्जं म्मयि धेहि ॥ सोमस्य नीविरसि विष्णोः शर्म्मासि शर्म यजमान
स्येन्द्रस्य योनिरसि सुसस्याः कृषीस्कृधि ॥ उच्छ्रयस्व वनस्पतऊर्द्ध्वो मा पाह्यं
हस आस्य यज्ञस्योदृच ॥ १० ॥ व्रतं कृणुताग्निर्ब्रह्माग्निर्य्यज्ञो वनस्प
॥१९ तिर्य्यज्ञियः ॥ दैवीं धियं म्मनामहे सुमृडीकामभिष्टये वर्च्चोधां यज्ञवाह ॥१९
सं सुतीर्था नोऽअसद्वशे ॥ ये देवा म्मनोजाता मनोयुजो दक्षक्रतवस्ते नो
वन्तु ते नः पान्तु तेभ्यः स्वाहा ॥ ११ ॥ श्वात्राः पिता भवत यूयमापोऽअस्माकमु

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्रस्य दैसृ शोवां ॥ तां ऽ ग्ने स्मन्नां मपुरूणां ऽ श्रुनं मीवा ऽ ग्ने नाग्गसुः स्वदन्तु ये
वीरुमतो ऽ नता वधं ॥ १२ ॥ इयन्ते ॥ च्छ... पातन्नस्तः पो मे अग्निमिनप्रजाम्र
॥ गृहैं हो मुव स्वाहा कृता ऽ पृथिवी माविशात पृथिव्यास स्नेव ॥ १३ ॥ अग्ने
त्वम ॥ अग्ने त्वं ध्वः सुजा गहि वयं ध्वः सुमन्दिषी महि ॥ रक्षोणाः ऽ ग्ने प्रयुछ
न्नबुधेनः पुनस्कन्धि ॥ १४ ॥ पुनर्म्मनः ॥ पुनर्म्मनः पुनरायुर्मे ऽ ग्ने गन् पुनः
प्प्राणः पुनरात्मामे ऽ ग्ने गन् पुनश्चक्षुः पुनः श्रोत्रं मे ऽ ग्ने गन् ॥ वैश्व

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नरोऽग्नेऽदब्धस्तनूपाऽअग्निर्न्नः पातु दुरितादवद्यात् ॥१५॥ त्वामग्ने ॥
व्रतपाऽअसि देवऽआ मर्त्त्येष्वा ॥ त्वं यज्ञेष्वीड्यः ॥ रास्वेयत्सोमा भूयो
भर देवो नः सविता वसोर्द्दाता वस्वदात् ॥१६॥ एषा ते शुक्र तनूरेतद्वर्च्च
॥२०॥ स्तया सम्भव भ्राजङ्गच्छ ॥ जूरसि धृता मनसा जुष्टा विष्णवे ॥१७॥ तस्या ॥२०॥
स्ते ॥ सत्यसवसः प्रसवे तन्वो यन्त्रमशीय स्वाहा ॥ शुक्रमसि चन्द्रम
स्यमृतमसि वैश्वदेवमसि ॥१८॥ चिदसि ॥ मनासि धीरसि दक्षिणासि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

हुत्रियोसिबुज्ञियास्यदिंतिरस्तुम्रयत॥शीर्ली॥सानु॥स्तुप्रावीसुप्रतीच्योधिपिवस्ती
पुदिवेघ्नीताम्युपार्दुनस्यात्लिनूयाश्चेक्षाय॥१९॥अनुंखा॥अनुंखामातामेन्यताम
नुपितानुभ्रातासगर्भ्योनुसखासयूथ्य॥सादेविदेवमछेहीन्द्रायसोमं१०रुद्रस्त्वावर्त्ते
यतुस्वस्तिसोमसखापुनरेहि॥२०॥वस्व्यसि॥वस्व्युस्यदिंतिरस्यादित्यासिरुद्रासिव
न्द्रासि॥वृहस्पतिष्ट्वासुम्नेरम्णातुरुद्रोवसुभिरावके॥२१॥अदित्यास्त्वा॥अदित्यास्त्वा
मूर्द्धनाजिघर्मिदेवयजनेपृथिव्याऽइडायास्पदमसिघृतवत्स्वाहा॥अस्मेरमस्व

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

४

स्मे ते बन्धु स्त्वे रा यो मे रा यो मा वु य ऽ ः रा य स्पो षे ण वि यौ ष्मु तो तो रा यः॥ १॥ स मे के त्र ॥ स
सं हि मे के वा दे व्या धि पा स न्द हि ण यो रु व ह स्ता मा मु ऽ ग्रा यु ः प्र मो षी मो ऽ श्रु ह न्त व चो रं वि दे य त ॥२१॥
व दि वि स न्द र्से॥ ॥ स पतै॥ स ष त्ते गा य त्री मा ग ऽ इ ति मि से मो य वु ता दे ष ते वै छं मो मा ग ऽ
इ ति मि से मो य वू ता दे ष ते जा ग त्तो मा ग ऽ इ ति मि से मो य वू ता छ न्दो नो मा नाः ॐ सा म्रा ज्य ञ्जु ः के
॥२॥ ति मि से मो य वू ता दा स्मा को ऽ स्ति ज्ञु क सै ग्र ह्यो वि वि त स्वा वि वि न्म नु॥ २४॥ ग्र मि त्व म॥
श्रु मि त्व न्दे व ऽ ः स वि ता रं मे ण्यो ऽ कु वि के तु म वी मि स त्य स व ऽ ः र त्न धा मु भि प्रि य म्म ति ङ्कु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

विम्र॥ऊर्द्धुंबस्वामतिर्भ्रोऽग्प्रदिंघुतस्सवीमनिह्निरएपाणिरमिमितमुकेतुःकृपास्वेष्पु ५४
जाभ्येस्वाप्पुजास्वोनुप्पाएंनुप्पुजास्व मेनुप्पानिह्नि॥२५॥मुकेश्वो॥मुकेश्वोमुकेएकीणामि
बनूम्बन्दुणप्रत्तमप्रतैन॥सुगेमतेगोरस्मेतैबन्नुाप्तितपसमत्तुनूरसिप्पुजापतेवर्णःपरमे
णपमुएंकीयसेसहस्वपोषंम्पुषेयम्र॥२६॥म्रिवोनेः॥मुवोनुऽरु हिस्तु मित्रघुऽइनूस्पोरुमा
विशाददिहिएमुसन्नुगन्ते छं स्वो नः स्वो नम्र॥स्वानुब्राजाझुरेबम्रोरेऊस्तसुहेस्तकृशानवेतेवः
सोमुकपएस्वान्नूरुद्रुम्माबौदम्र॥२७॥परिंमा॥परिमागुदुश्वरिताह्वबम्वामासुवरितेम

४

ऽउदायुषास्वायुषोदस्थाममृताँ॥ऽअनु॥२८॥प्रतिपन्थाम्॥प्रतिपन्थामप

सं हि द्महिस्वस्तिगामनेहसम्॥येनविश्वाःपरिद्विषोवृणक्तिविन्दतेवसु॥२९॥

ऽआदित्यास्त्वक्॥ऽआदित्यास्त्वगस्यादित्यैसदऽआसीद॥ऽअस्तभ्नाद्द्यांवृषभोऽअन्तरिक्षममिमीतव ॥२२॥

॥२२॥ रिमाणम्पृथिव्याः॥ऽआसीदद्विश्वाभुवनानिसम्राड्विश्वेत्तानिवरुणस्यव्रतानि॥३०॥वनेषुवि

वनेषुव्यन्तरिक्षन्ततानवाजमर्वत्सुपयऽउस्रियासु॥हृत्सुक्रतुंवरुणोविक्ष्वग्निन्दिविसूर्यमद

धात्सोममद्रौ॥३१॥सूर्यस्यचक्षुः॥सूर्यस्यचक्षुरारोहाग्नेरक्ष्णःकनीनकम्॥यत्रैतशेभिरीयसेभ्राज

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मानोविपश्चिता॥३२॥उस्त्रावेतम्॥उस्त्रावेतन्धूर्षाहौयुज्येथामनश्रूऽअवीरहणौब्रह्मचोदनौ
॥स्वस्तियजमानस्यगृहान्गच्छतम्॥३३॥भद्रोमे॥भद्रोमेसिप्रच्यवस्वभुवस्पतेविश्वान्यभिधामा
नि॥मात्वापरिपरिणोविदन्मात्वापरिपन्थिनोविदन्मावृकाऽअघायवोविदन्॥श्येनोभूत्वापरा
पतयजमानस्यगृहान्गच्छतन्नौसँस्कृतम्॥३४॥नमोमित्रस्य॥नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदे
वायतदृतꣳसपर्यत॥दूरेदृशेदेवजातायकेतवेदिवस्पुत्रायसूर्यायशꣳसत॥३५॥वरुण
स्योत्तम्भनम्॥वरुणस्योत्तम्भनमसिवरुणस्यस्कम्भसर्जनीस्थोवरुणस्यऽऋतसदन्यसिवरुणस्यऽ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

४

सं.हि ऋतसदनमसि वरुणस्य ऋतसदनमासीद ॥३६॥ या ते धामानि हविषा यजन्ति ता ते वि
श्वा परिभूरस्तु यज्ञं ॥ गयस्फानः प्रतरणः सुवीरोऽवीरहा प्रचरा सोम दुर्यान् ॥३७॥ इ
ति श्री वाजसनेसंहितायां दीपादे चतुर्थोध्याय ॥ ॥ अग्नेस्तनूरसि ॥ अग्नेस्तनूरसि वि ॥२३॥
॥२३॥ ष्णवे त्वा सोमस्य तनूरसि विष्णवे त्वातिथेरातिथ्यमसि विष्णवे त्वा श्येनाय त्वा सोमभृते वि
ष्णवे त्वाग्नये त्वा रायस्पोषदे विष्णवे त्वा ॥ ॥ अग्नेर्जनित्रम् ॥ अग्नेर्जनित्रमसि वृषणौ स्थ उ
र्वश्यस्यायुरसि पुरूरवा असि ॥ गायत्रेण त्वा छन्दसा मन्थामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा मन्थामि

जागतेनत्वाछन्दसामन्थामि॥३॥ भवतन्नः॥ भवतन्नः समनसौ सचेतसावरेपसौ॥ मायु
ज्ञं हिंसिष्टं मायज्ञपतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः॥३॥ अग्नावग्निः॥ अग्नाव
ग्निश्चरति प्रविष्टः ऋषीणां पुत्रोऽअभिशस्तिपावा॥ स नः स्योनः सुयजा यजेह देवेभ्यो
हव्यं सदमप्रयुच्छन्त्स्वाहा॥४॥ आपतये त्वा॥ आपतये त्वा परिपतये गृह्णामि तनूनप्त्रे
शाक्वराय शक्वन ओजिष्ठाय॥ अनाधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजो नभिशस्त्यभिश
स्तिपाऽअनभिशस्तेन्यमञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते मा धाः॥५॥ अग्ने व्रतपाः॥ अग्ने व्रतपा

सं. छ स्त्वे व्रतपा यातवतनूरियꣳ सा मयि यो ममैतनूरेषा सा त्वयि॥ सह नौ व्रतपते व्रतान्यनु मे दीक्षां
दीक्षापतिर्म्मन्यन्तामनु तपस्तपस्पतिः॥ ६॥ अꣳꣳशुरꣳꣳशुष्टे॥ अꣳꣳशुरꣳꣳशुष्टे देव सोमाप्यायता
॥२४॥ मिन्द्रायैकधनविदे॥ आ तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायस्व॥ आप्यायायास्मान्त्सखी ॥२४॥
न्त्सन्न्या मेधया स्वस्ति ते देव सोम सुत्यामशीय॥ एष्टा रायः प्रेषे भगाय। ऋतमृतवादिभ्यो नमो
द्यावापृथिवीभ्याम्॥ ७॥ या ते॥ या तेऽअग्ने यःशया तनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा॥ उग्रं वचोऽअपाव
धीत्त्वेषं वचोऽअपावधीत्स्वाहा॥ या तेऽअग्ने रजःशया तनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा॥ उग्रं वचोऽअपा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कल्प स्वासि ॐ ह्मा सि स पक्ष सा थि वे थ्यो दि ‖ बिदेदग्निर्न्ने म्रो नामा ग्नेऽग्रद्धिः र ग्रा पुना नाम्ने हि स्था हि

वषी त्वेषं ववोऽग्प्र पा वषी त्स्वा हा ‖ बातेऽग्प्रग्ने हरीश यातन् वीर्षि स्था ग क्षुरे स्था ‖ ऽग्गं ग्र व

वोऽग्प्र पा वषी त्वेषं व वोऽग्प्र पा वषी त्स्वा हा ‖ टा ‖ त्तु प्सा यं नी म्रो ‖ तुप्सा ये नी म्रे सि विन्ना ये नी

म्रे स्व वे ता न्मा ना थ्वि ता द वे ता न्मा ब्या थि ना त्त ‖ विदे दग्नि र्न्ने म्रो ना मा ग्नेऽग्रद्धिः र ऽग्रा यु ना जा

म्न्ने हि स्था स्या म्य थि ब्या म सि व त्ते नो घ ब्न्ना मे बनि पु न्ते नु ता दे घैं बि दे द ग्निर्न्ने म्रो ना मा

ग्नेऽग्रद्धिः रऽग्रा पु ना ना म्न्ने हि थ्य स्तु ती ये स्या म्य थि ब्यां म सि व त्ते नो व बं ना मे बत्ति पु न्ते नु

ता दे घो ‖ ग्प्र नु ता दे व वि त्त ये ‖ ए ‖ सि ॐ ह्मा सि ‖ सि ॐ ह्मा सि स पक्ष सा हा दे वे थ्यें [illegible]

[illegible]

ती य स्या म्प

त्वि ब्या म सि

य न्ते ना ५८

न्ना मे बनि

य न्ते [illegible]

दे घे ‖

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कल्प स सि॥ स्य सि सप त्रं सा हा दे वे भ्यो ःश्रु मस्व १ ५

४

स्वसि ॐ स्यत सि सपन्ता सौहिदि वे भ्यो ःप्रुप्र स्वा ॥श्ना दुरु घो मस्वा॥ दुन्दु घो स्वा वं सुभि ः पुर

सं हि स्ता त्स्मा तु प्र वैत्ता स्वा रु द्रै पश्चात्त्या तु मनो जवा स्वा पितृमि र्दक्षिण तः पातु वि श्व कर्मा सा दि

त्यै रुत्तरतः पाह्वि द मुहन्तु पप्न वा वैहिर्ही ब्रह्मा त्रि ःसे जा मि ॥स्या॥ सि ॐ स्यत सि॥ सि ॐ स्यत सि ॥२५॥

॥२५॥ स्वा हा सि ॐ स्य ःस्या दि त्यु व नि ःस्वा हा सि ॐ स्य ःसि ब्रह्म वनिं ःक्षत्र वनिः स्वा हा सि ॐ स्य ःसि सु

प्रजा व नी राय स्पोष वनिः स्वा हा सि ॐ स्यु स्या वह देवान् यज मा ना यु स्वा हा भूते भ्यः स्वा॥

ध्रु वा ःसि॥ ध्रुवो ःसि पृ थि वीन्दृं ह ध्रुव क्षि द स्य न्त रिक्षन्दृं हा च्युत क्षिद सि दिवन्दृं हाग्ने

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पुरीषमसि॥१३॥ युञ्जते मनः॥ युञ्जते मनऽउत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः॥
वि होत्रा दधे वयुनाविदेकऽइन्मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः स्वाहा॥१४॥ इदं विष्णुः॥ इदं
विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदम्॥ समूढमस्य पांसुरे स्वाहा॥१५॥ इरावतीधेनुमती॥ इ
रावतीधेनुमती हि भूतं सूयवसिनी मनवे दशस्या॥ व्यस्कभ्ना रोदसी विष्णवेते दाध
र्थ पृथिवीमभितो मयूखैः स्वाहा॥१६॥ देवश्रुतौ देवेषु॥ देवश्रुतौ देवेष्वा घोषतम्प्राची प्रे
तमध्वरङ्कल्पयन्ती ऊर्ध्वं यज्ञन्नयतम्मा जिह्वरतम्॥ स्वङ्गोष्ठमावदतन्देवी दुर्य्येऽआयुर्म्मानि

सं हि

र्वादिष्टं प्रजां मा निर्वादिष्टमत्र रमेथां वर्ष्मन् पृथिव्याः ॥१७॥ विष्णोर्न्नु ॥ विष्णोर्न्नुकं वीर्या

णि प्रवोचं यः पार्थिवानि विममे रजांसि ॥ यो ऽस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमा

णस्त्रेधोरुगायो विष्णवे त्वा ॥१८॥ दिवो वा ॥ दिवो वा विष्ण उत वा पृथिव्या महो वा विष्ण

॥२६॥ उरोरन्तरिक्षात् ॥ उभा हि हस्ता वसुना पृणस्वा प्रयच्छ दक्षिणादोत सव्याद्विष्णवे त्वा ॥१९॥ ॥२६॥

प्र तत् ॥ प्र तद्विष्णुः स्तवते वीर्येण मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ॥ यस्योरुषु त्रिषु विक्रमे

ष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥२०॥ विष्णो रराटम् ॥ विष्णो रराटमसि विष्णोः श्नप्त्रे

नं ४ श्री

स्थो विष्णोः स्यूरसि विष्णोर्ध्रुवोऽसि ॥ वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥ ३ ॥ देवस्य त्वा ॥ देवस्य त्वा

सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ आददे नार्यसि इदमहं रक्षसां ग्री-

वा अपि कृन्तामि ॥ बृहन्नसि बृहद्रवा बृहतीमिन्द्राय वाचं वद ॥ ४ ॥ रक्षोहणं वलगहनं ॥ र-

क्षोहणं वलगहनं वैष्णवीमिदमहं तं वलगमुत्किरामि यम्मे निष्ट्यो यममात्यो निचखाने-

दमहं तं वलगमुत्किरामि यम्मे समानो यमसमानो निचखानेदमहं तं वलगमुत्किरामि

यम्मे सजातो यमसजातो निचखानोत्कृत्यां किरामि ॥ २३ ॥ स्वराडसि ॥ स्वराडसि सपत्नहा

यम्मे सबन्धुर्यमसबन्धुर्निचखानेदमहं तं वलगमुत्किरामि

संहिता को.पी. स प्रे (left margin)

नं ३ (right margin)

सेन्न्रा३उस्यपिमातिहाजेनुरा३उसिरस्होहासेर्बुरा३उस्यपिन्नुहा॥२४॥रस्होहणौवा॥रस्होहणौवोबं

संहि लगुहनः प्प्रोक्षामिवैष्णुवान्न्रक्षोहणौवोवलगहनोवेनयामिवैष्णुवान्न्रक्षोहणौवोवलगहनो

वस्तृणामिवैष्णुवान्न्रक्षोहणौवांवलगहनाउऽपदधामिवैष्णुवारक्षोहणौवांवलगहनौ

॥२७॥ हस्पैपर्यूहामिवैष्णुवीवैष्णुवमसिवैष्णुवास्थ॥२५॥देवस्यत्वा॥ ॥२७॥

देवस्यत्वासवितुःप्प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥ऽप्प्राददेना

र्यसीदमहꣳरक्षसाङ्ग्रीवाऽप्पिकृन्तामि॥बवोसिबृवग्रावास्मद्वेषोबवयारि

॥ द्दिवेत्वान्तरिक्षायत्वा पृथिव्यैत्वा शुन्धन्तांल्लोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि॥२६॥
उद्दिवꣳस्ता॥ उद्दिवꣳस्तभानान्तरिक्षम्पृण दृꣳहस्व पृथिव्यान्द्युतानस्त्वा मारुतो मिनोतु मि
त्रावरुणौ ध्रुवेण धर्म्मणा॥ ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि रायस्पोषवनि पर्यूहामि॥ ब्रह्म दृꣳह
क्षत्रन्दृꣳहायुर्दृꣳह प्रजान्दृꣳह॥२७॥ ध्रुवासि॥ ध्रुवासि ध्रुवोयं यजमानोस्मिन्नायतने
प्रजया पशुभिर्भूयात्॥ घृतेन द्यावापृथिवी पूर्य्येथामिन्द्रस्य छदिरसि विश्वजनस्य छा
या॥२८॥ परित्वा॥ परित्वा गिर्वणो गिर इमा भवन्तु विश्वतः॥ वृद्धायुमनु वृद्धयो जु

५ गो२

ष्टोऽप्यवन्तु जुष्टं यशाऽरर्ण॥२॥ इन्द्रस्य स्यूः॥ इन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य ध्रुवोऽसि॥ ऐन्द्रमसि वैश्व

संहि देवमसि॥३०॥ विभूरसि॥ विभूरसि प्रवाहणो वह्निरसि हव्यवाहनः॥ श्वात्रोऽसि प्र

॥२८॥ चेतास्तुथोऽसि विश्ववेदा॥ उशिगसि॥३१॥ उशिगसि॥ उशिगसि कविरङ्घारिरसि

बम्भारिरवस्यूरसि दुवस्वाञ्छुन्ध्यूरसि मार्जालीयः सम्राडसि कृशानुः परिषद्योऽसि पव ॥२८॥

मानो नभोऽसि प्रतक्वा मृष्टोऽसि हव्यसूदन ऋतधामासि स्वर्ज्योतिः समुद्रोऽसि

॥३२॥ समुद्रोऽसि॥ समुद्रोऽसि विश्वव्यचा ऽअजोऽस्येकपादहिरसि बुध्न्यो वागस्यैन्द्रम

सि सदो ऽस्यृतस्य द्वारौ मा मा सन्ताप्तमध्वनामध्वपते प्र मा तिर स्वस्ति मे ऽस्मिन्पथि देवयाने भू
यान्मित्रस्य मा ॥३३॥ मित्रस्य मा ॥ मित्रस्य मा चक्षुषेक्षध्वमग्नयः सगराः सगरास्थ सगरेण
नाम्ना रौद्रेणानीकेन पात माग्नयः पिपृत माग्नयो गोपायत मा नमो वो ऽस्तु मा मा हिंसिष्ट
॥३४॥ ज्योतिरसि ॥ ज्योतिरसि विश्वरूपं विश्वेषां देवानाᳶ समित् ॥ त्वᳶ सोम तनूकृ
द्भ्यो द्वेषोभ्यो ऽन्यकृतेभ्य ऽउरु यन्तासि वरूथᳶ स्वाहा जुषाणो ऽअप्तुराज्यस्य वेतु स्वाहा ॥३५॥
शतम् ॥२००॥ अग्ने नय ॥ अग्ने नय सुपथा राये ऽअस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ॥ यु

सहि योध्यस्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठान्ते नमऽउक्तिं विधेम ॥३६॥ अयन्नो॥ अयन्नोऽअग्निर्वरि
वस्कृणोत्वयम्मृधः पुरऽएतु प्रभिन्दन्नयम्वाजाञ्जयतु वाजसातावयꣳ शत्रूञ्जयतु ज ॥२५॥
र्हृषाणः स्वाहा ॥३७॥ उरुविष्णो ॥ उरुविष्णो विक्रमस्वोरुक्षयाय नस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयो
॥२५॥ ने पिब प्रप्रयज्ञपतिन्तिर स्वाहा ॥३८॥ देव सवितः ॥ देव सवितरेष ते सोमस्तꣳ रक्षस्व मा ॥२५॥
त्वा दभन् ॥ एतत्त्वन्देव सोम देवो देवाँ२॥ऽउपागाऽइदमहम्मनुष्यान्त्सह रायस्पोषेण स्वा
हा निर्वरुणस्य पाशान्मुच्ये ॥३९॥ अग्ने व्रतपाः ॥ अग्ने व्रतपास्त्वे व्रतपा या तव तनूर्मय्यभूदे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

षा सा त्वयि यो मम तनूस्त्वय्यभूदियꣳ सा मयि ॥ यथायथन्नौ व्रतपते व्रतान्यनु मे दीक्षान्दी
क्षापतीरमꣳस्तानु तपस्तपस्पतिः ॥ ४० ॥ उरु विष्णो ॥ उरु विष्णो विक्रमस्वोरु क्षयाय
नस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयोने पिब प्रप्र यज्ञपतिन्तिर स्वाहा ॥ ४१ ॥ अत्यन्यान् ॥ अत्यन्याँ२ऽ
अगान्नान्याँ२ऽउपागामर्वाक्त्वा परेभ्योऽविदम्परोऽवरेभ्यः ॥ तन्त्वा जुषामहे देव वनस्प
ते देवयज्यायै देवास्त्वा देवयज्यायै जुषन्तां विष्णवे त्वा ॥ ओषधे त्रायस्व स्वधिते मैनꣳ
हिꣳसीः ॥ ४२ ॥ द्याम्मा ॥ द्याम्मा लेखीरन्तरिक्षम्मा हिꣳसीः पृथिव्या सम्भव ॥ अयꣳ हि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्वा स्वधितिस्तेतिजानः प्रणिनाय महते सौभगाय ॥ अतस्त्वं देव वनस्पते शतवल्शो विरो
ह सहस्रवल्शा वि वयंरुहेम ॥ ४२ ॥ इति वाजसनेयसंहितायां दी
॥३०॥ र्घपाठे पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ देवस्य त्वा ॥ सवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पू ॥३०॥
ष्णो हस्ताभ्याम् ॥ आददे नार्यसीदमहं रक्षसां ग्रीवा अपि कृन्तामि ॥
यवोऽसि यवयास्मद्द्वेषो यवयारातीर्दिवे त्वान्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वा शुन्धन्तां
लोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि ॥ १ ॥ अग्रेणीरसि ॥ अग्रेणीरसि स्वावेश उन्नेतॄणां मे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तस्यविचित्ताद्दिविसास्यास्यतिदेवस्त्वासवितामद्ध्वानक्तुसुपिप्पलाभ्यस्त्वौषधीभ्यः॥
द्यामग्ग्रेणास्पृक्षऽआन्तरिक्षम्मध्ध्येनाप्प्राःपृथिवीमुपरेणादृꣳहीः॥२॥ याते॥ धाते
मामान्युश्मसिगमध्ध्यैयत्रगावोभूरिशृङ्गाऽअयासः॥ अत्राहतदुरुगायस्यविष्णोः
परमम्पदमवभातिभूरि॥ ब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिरायस्पोषवनिपर्य्यूहामि॥
ब्रह्मदृꣳहक्षत्रन्दृꣳहायुर्दृꣳहप्प्रजान्दृꣳह॥३॥ विष्णोःकर्म्माणि॥ विष्णोःकर्म्मा
णिपश्यतयतोव्व्रतानिपस्पशे॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यःसखा॥४॥ तद्विष्णोः॥ तद्विष्णोःपरमम्प

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि

दर्ड सदापश्यन्तिसूरयः दिवीवचक्षुराततम्॥ पत॥ परिवीरसि॥ परिवीरसिपरित्वा
दैवीर्विशोव्ययन्ताम्परीमंयजमानंरायोमनुष्याणाम्॥ दिवःसूनुरस्येषतेपृ ॥३१॥
थिव्यांलोकऽआरण्यस्तेपशुः॥ ६॥ उपावीरसि॥ उपावीरस्युपदेवान्दैवीर्विशःप्रागु
॥श्री॥
रुशिजोवह्नितमान्॥ देवत्वष्टर्वसुरमहव्यातेस्वदन्ताम्॥ ७॥ रेवतीरमध्वम्॥ रेवतीरमं
ध्वंबृहस्पतेधारयावसूनि॥ ऋतस्यत्वादेवहविःपाशेनप्रतिमुञ्चामिधर्षामानुषः॥ ८॥
देवस्यत्वा॥ देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥ अग्नीषोमा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्यास्तु बह्निर्युनज्मि ॥ अद्भ्यस्त्वौषधीभ्यो नु त्वा माता मन्यतामनु पितानु भ्राता सगर्भ्यो
नु सखा सयुथ्यः ॥ अग्नीषोमाभ्यान्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामि ॥ ९ ॥ अपां पेरुरसि ॥ अपां पेरुरस्या
पो देवीः स्वदन्तु स्वात्तञ्चित्सद्देवं हविः ॥ सन्ते प्राणो वातेन गच्छतां समङ्गानि यजत्रैः सं
यज्ञपतिराशिषा ॥ १० ॥ घृतेनाक्तौ ॥ घृतेनाक्तौ पशुं त्रायेथां रेवति यजमाने प्रियन्धा
आविश ॥ उरोरन्तरिक्षात्सजूर्देवेन वातेनास्य हविषस्त्मना यज समस्य तन्वा भव ॥ वर्षो व
र्षीयसि यज्ञे यज्ञपतिं धाः स्वाहा देवेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा ॥ ११ ॥ माहिः ॥ माहिर्भूर्म्मा पृदाकु

प्र ६६।२ वाक्तऽआप्यायताम्प्राणस्तऽआप्यायता। अक्षिभ्यां ४ ६

संहि र्न्नित्तऽआप्तानानुद्ध्वीष्प्रेहि॥ घृतस्य कुल्याऽउपऽऋतस्य पथ्याऽअनु॥१२॥ देवीरापः॥ देवी
रापःशुद्धा वो [illegible] सुपरिविष्टा देवेषु सुपरिविष्टा वयम्परिवेष्टारो भूयास्म॥ वाचन्ते॥
॥१३॥ वाचन्तेशुन्धामिप्प्राणन्तेशुन्धामिचक्षुस्तेशुन्धामिश्रोत्रन्तेशुन्धामिनाभिन्तेशुन्धामिमेढ्रन्ते
शुन्धामिपायन्तेशुन्धामिचरित्राँस्तेशुन्धामि॥१३॥ मनस्त॥ मनस्तऽआप्यायतां [redacted] ॥१३॥
[redacted] ऽआप्यायताञ्छ्रोत्रन्तऽआप्यायताम्॥ यत्ते क्रूरं यदा संहि
स्थितन्तत्तऽआप्यायतान्निष्ट्यायतान्तत्तेशुध्यतु शमहोभ्यः। ओषधे त्रायस्व

स्वधितेमैनꣳहिꣳसीः॥१५॥ रक्षसाम्भाग॥ रक्षसाम्भागोसिनिरस्तꣳरक्षऽइदमहꣳरक्षो
भितिष्ठामीदमहꣳरक्षोवबाधऽइदमहꣳरक्षोधमन्तमोनयामि॥ घृतेनद्यावापृथिवी
प्रोर्णुवाथांवायोवेस्तोकानामग्निराज्यस्यवेतुस्वाहास्वाहाकृतेऽऊर्ध्वनभसम्मारुतङ्गच्छतम्॥
॥१६॥ इदमाप॥ इदमापःप्रवहतावद्यञ्चमलञ्चयत्॥ यच्चाभिदुद्रोहानृतंयच्चशेपेऽ
अभीरुणम्॥ आपोमातस्मादेनसःपवमानश्चमुञ्चतु॥१७॥ सन्ते॥ सन्तेमनोमनसासम्प्रा
णःप्राणेनगच्छताम्॥ रेडस्यग्निष्टाश्रीणात्वापस्त्वासमरिणन्वातस्यत्वाध्राज्यैपूष्णोरꣳ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्यो ऽंहुरम्नर्णो व्यथिषु न्त्रयुतन्द्वेषः॥१८॥ घृतं घृतपावानः॥ पिबत वसां वसापावानः पि
बतान्तरिक्षस्य हविरसि स्वाहा॥ दिशः प्रदिश आदिशो विदिश उद्दिशो दिग्भ्यः स्वाहा
२२ ॥१९॥ ऐन्द्रः प्राणो अङ्गे अङ्गे निदीध्यदैन्द्र उदानो अङ्गे अङ्गे निधीतः॥ दे
वत्वष्टर्भूरि ते सं सँ समेतु सलक्ष्मा यद्विषुरूपम्भवाति॥ देवत्रा यन्तमवसे सखायोनुत्वा ॥२२॥
मातापितरो मदन्तु॥२०॥ समुद्रं ग॥ समुद्रं गच्छ स्वाहान्तरिक्षं गच्छ स्वाहा देवं
सवितारं गच्छ स्वाहा मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहाहोरात्रे गच्छ स्वाहा छन्दांसि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

च्छस्वाहाद्यावापृथिवी गच्छस्वाहा यज्ञं गच्छ स्वाहा सोमं गच्छ स्वाहा दिव्यन्नभो गच्छस्वा
हाग्निं वैश्वानरं गच्छ स्वाहा मनो मे हार्दि यच्छ दिवन्ते धूमो गच्छतु स्वर्ज्योतिः पृथिवीम्भस्म
नापृण स्वाहा॥२१॥ मापो॥ मापो मौषधीर्हिंसीर्द्धाम्नो धाम्नो राजँस्ततो वरुण नो मुञ्च॥ यदा
हुरघ्न्याऽइति वरुणेति शपामहे ततो वरुण नो मुञ्च॥ सुमित्रिया नऽआपऽओषधयः सन्तु
दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयन्द्विष्मः॥२२॥ हविष्मतीरिमा॥ हविष्म
तीरिमाऽआपो हविष्मा२ँऽआविवासति॥ हविष्मान्देवोऽअध्वरो हविष्मा२ँऽअस्तु सूर्य्यः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

६ श्री ५ यो

संहि ॥२३॥ अग्ने वीँ। अग्नेर्वोऽपन्नगृहस्य सदसि सादयामीन्द्राग्न्योर्भागधेयिस्थ मित्रावरुणयोर्भा
संहि गधेयीस्थ विश्वेषान्देवानां भागधेयीस्थ॥ अमूर्य्याऽउप सूर्य्ये याभिर्वा सूर्य्यः सह॥ ता नो संहि
हिन्वन्त्वध्वरम्॥२४॥ हृदे त्वा॥ हृदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्य्याय त्वा॥ ऊर्द्ध्वमिममध्वरन्दिवि दे
॥३४॥ वेषु होत्रा यच्छ॥२५॥ सोम राजन्॥ सोम राजन्विश्वास्त्वम्प्रजाऽउपावरोह विश्वास्त्वाम्प्रजाऽ ॥३४॥ संहि
संहि उपावरोहन्तु॥ शृणोत्वग्निः समिधा हवं मे शृण्वन्त्वापो धिषणाश्च देवीः॥ श्रोता ग्रावाणो विदुषो न
यज्ञं शृणोतु देवः सविता हवं मे स्वाहा॥२६॥ देवीरापः॥ देवीरापोऽअपान्नपाद्यो वऽऊर्म्मिर्हवि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यज्ञ
या यमग्ने पृत्सु मर्त्यमवा वाजेषु यञ्जुनाः॥ स यन्ता शश्वतीरिषः स्वाहा॥ २

ष्यऽइन्द्रियावान्मदिन्तमः॥ तन्देवेभ्यो देवत्रा दत्त शुक्रपेभ्यो येषां भाग स्थ स्वाहा॥ २७॥
कार्षिरसि॥ कार्षिरसि समुद्रस्य त्वाक्षित्याऽउन्नयामि॥ समापोऽअद्भिरग्मत
समोषधीभिरोषधीः॥ २८॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो ह
स्ताभ्याम्॥ आददे रावासि गभीरमिममध्वरङ्कृधीन्द्राय सुषूतमम्॥ उत्तमेन प
विनोर्जस्वन्तम्मधुमन्तम्पयस्वन्तम्निग्राभ्या स्थ देवश्रुतस्तर्प्पयत मा मनो मे॥ ३०॥
मनो मे तर्प्पयत वाचम्मे तर्प्पयत प्राणम्मे तर्प्पयत चक्षुर्मे तर्प्पयत श्रोत्रम्मे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तर्प्पयता॒त्क्रमा॒न्मेतर्प्पयत प्र॒जाम्मेतर्प्पयत प॒शून्मेतर्प्पयत ग॒णान्मेतर्प्प संहि
संहि यत ग॒णा मे॒ माविर्त्तृषन्॥३१॥इन्द्राय त्वा॒॥इन्द्राय त्वा॒ वसु॒मते रु॒द्रव॑ते॒ं
न्द्राय त्वादि॒त्यव॒त इन्द्राय त्वा॒भिमाति॒घ्ने॥श्ये॒नाय॒ त्वा सोम॒भृते॒ग्नये त्वा रा
॥३५॥ य॒स्पो॒षदे॥३२॥यत्ते॥यत्ते सोम दि॒वि ज्योति॒र्यत्पृथि॒व्यां यदु॒रावन्तरि॑क्षे॥ ॥३५॥
तेना॒स्मै यजमानायोरु रा॒ये कृ॒ध्यधि दा॒त्रे बो॒चः॥३३॥श्वात्रास्थ॥श्वा॒त्रा स्थ॒ वृत्र॒तुरो॒ राधो॑गू
र्त्ता॒ अ॒मृत॒स्य पत्नीः॥ता देवी॑र्देव॒त्रेमं य॒ज्ञन्न॑यतो॒प हूता॒ः सोम॑स्य पिबत॥३४॥मा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मैः॥मा॥मेर्म्मा सं व्वि न्त्का॥ऽ५ऊं घ त्स्व ष्वि षे॥ए॥ वी ऊ सती वी उ येथ्या मूर्ज न्दधा था म्रा॥पा॥पम्म
हृतो न सो म॥॥३प॥प्प्रा॥ग॥घा॥ कू॥प्प्रा॥ग॥पा॥गु ॥ग॥घ स क्ष र्व्वे त स्वा दि श॥ऽ॥ग्ना॥धा॥ वन्त्वा॥ग॥प्र स्वा भि
च्य र स मु शी र्व्वि दा म्रा॥३॥द्धा॥न्न मु ञ्ज॥॥ह्व मु ञ्ज॥ प्र श १८ सि षो दे वः॥ सं व्वि धृ मर्त्प म्रा॥ नक्ष दू न्नो॥म
घ वन्न स्ति म ड्डि ति ह्व ब्रू वी मि ते व वं॥॥इति सं हि ता यां दी र्घ पा ठे ष ष्ठ मो ध्या यः॥६॥ ॥
[illegible] ॥ब्धा॥ व स्य ते ये प व स्व दृ प्लो॥ऽ॥ग्र॥६॥प्र॥प्रा ङ्ग॥ प्र सिं प त॥ दे वो दे वे भ्र॥ ष प व स्व षे॥पा॥प्रा
॥सि॥॥॥ म धु म ती र्नः॥॥ म धु म ती र्न॥ऽ॥३ष स्व क्षि प त्तै सो मा दा भ्य न्ना मु जा ग टं वि त स्यै ते सो॥ स॥ सो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वै२ ६ मी स्वा इ्रं तो सि १

संहि प्र सो मो य स्वा हा स्वा हो वृ न्ता रि हु म न्मे स्वा द्भं तो सि ॥१॥ स्वा दूं तो सि ॥ वि श्वे भ्य ऽ इ न्द्रि ये भ्यो

दि व्ये भ्यः पा र्थि वे भ्यो म न स्त्वा ष्टु स्वा हा त्वा सु प्र वृ सू र्या य दे वे भ्य स्त्वा म री चि पे भ्यो दे वा ॐ संहि

सा व स्यै त्वे उ त त्स त्य मु प रि प्रु त्ता मु द्भं न हु तो सौ फ वृ ण्ण ये त्वा ध्या ना य त्वा ॥ ३ ॥ उ प या म गृ ॥३६॥

हा तो सि ॥ उ प या म गृ ही तो स्य न्त र्य च्छ म घ व न्पा हि सो म म् ॥ उ रु ष्य रा य ऽ ए षो य ज स्व ॥

॥४॥ अ न्त स्ते ॥ अ न्त स्ते द्या वा पृ थि वी द धा म्य न्त र्द धा म्यु र्व न्त रि क्ष म् ॥ स जू र्दे वे भि र व रैः प

रै श्चा न्त र्या मे म घ व न्मा द य स्व ॥ ५ ॥ स्वा द्भं तो सि ॥ स्वा द्भं तो सि वि श्वे भ्य ऽ इ न्द्रि ये भ्यो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

दिव्योअंशः पार्थिवेभ्योमनस्त्वाष्टु स्वाहा त्वा सुभव सूर्याय देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्य उ
दानाय त्वा॥६॥ आ वायो। आ वायो भूष शुचिपा उप नः सहस्रन्ते नियुतो वि
श्ववार॥ उपो ते अन्धो मद्यमयामि यस्य देव दधिषे पूर्वपेयं वायवे
त्वा॥७॥ इन्द्रवायू इमे सुता उप प्रयोभिरागतम्॥ इन्दवो वामुशन्ति हि॥ उपया
मगृहीतोसि वायव इन्द्रवायुभ्यान्त्वैष ते योनिः सजोषोभ्यां त्वा॥८॥ अयं वां॥ अयं वां
मित्रावरुणा सुतः सोम ऋतावृधा॥ ममेदिह श्रुतं हवम्॥ उपयामगृहीतोसि मित्राव

३ सँ १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि

रुणा स्वाहा स्वाहा॥ ईग्ना रायावृयपग्ना॥ रायावृयर्द्दः ससवा ॐ सोमदेवमहं ध्येनदेवा षवसे नगा

वेः॥ ताश्वेनु भिर्व्वा वरुण वृवन्नो विश्वाहा घत्तमनेप स्फुरन्ति प्रेषते योनिः स्नत्तायुञ्जो

स्वा॥१०॥ षावीम्॥ षावाकुःशा मधुमत्ता भिश्वना सूनृतावती॥ तयो यज्ञम्मिमिक्षत मुप

यामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वैषते योनिर्म्माध्वीभ्यान्त्वा॥११॥ तम्प्रत्नथा पूर्व्वथा विश्वथे

मथाज्येष्ठतातिम्बर्हिषदं ॐ स्वर्व्विदम्॥ प्रतीचीनं वृजनन्दोहसे धुनिमाशुञ्जयन्तमनुया

सुवर्द्धसे॥ उपयामगृहीतोसि शण्डाय त्वैषते योनिर्व्वीरतांपाह्यपमृष्टः शण्डो देवास्त्वा शु

क्रपाः प्रणयन्त्वनाधृष्टासि॥१२॥ सुवीरो वीरान्प्रजनयन्परीह्यभिरायस्पो

चनोधाश्चनोधासि

संहि

षेण यज्ञमानम् ॥ सम्मृग्मानो दिवा पृथिव्याः शुक्रः शुक्रशोचिषा निरस्तः शण्डः शुक्रस्याधि
ष्ठानमसि ॥१३॥ अछिन्नस्य ते देव सोम सुवीर्यस्य रायस्पोषस्य ददितारः स्याम ॥ सा प्रथमा
सँस्कृतिर्विश्ववारा स प्रथमो वरुणो मित्रोऽग्निः ॥१४॥ स प्रथमः ॥ स प्रथमो बृहस्पतिश्चि
कित्वाँस्तस्माऽइन्द्राय सुतमाजुहोत स्वाहा ॥ तृम्पन्तु होत्रा मध्वो याः स्विष्टा याः सुप्रीताः सुहुता
यत्स्वाहा याडग्नीत् ॥ पा ॥ अयं वेनः ॥ अयं वेनश्चोदयत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरायू रजसो वि
माने ॥ इममपाँ सङ्गमे सूर्यस्य शिशुन्न विप्रा मतिभी रिहन्ति ॥ उपयामगृहीतोसि म

कौ यस्त्वा ॥ ॥ १६ ॥ मनो न ॥ मनो न येषु हवनेषु तिग्मं विपः शच्या वनुथो द्रवन्ता ॥ आ यः शर्य्या संहि
भिस्तुविनृम्णोऽअस्याश्रीणीतादिशं गभस्तौ ॥ एष ते योनिः प्रजाः पाह्यपमृष्टो मर्को देवा
स्त्वाऽमन्थिपाः प्रणयन्तु नोपनद्धासि ॥ १७ ॥ सुप्रजाः प्रजाः प्रजनयन्परीह्यभि रायस्पो ॥ ३८ ॥
॥ ३८ ॥ षेण यजमानम् ॥ सञ्जग्मानो दिवा पृथिव्या मन्थी मन्थिशोचिषा निरस्तो मर्को मन्थिनो
ऽधिष्ठानमसि ॥ १८ ॥ ये देवासः ॥ ये देवासो दिव्येकादश स्थ पृथिव्यामध्येकादश स्थ ॥ अप्सु
क्षितो महिनैकादश स्थ ते देवासो यज्ञमिमं जुषध्वम् ॥ १९ ॥ उपयामगृहीतोस्याऽग्रय

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यामगृहीतोस्याग्रयणोसि स्वाग्रयणः॥पाहियज्ञंपाहियज्ञपतिंविष्णुस्त्वामिन्द्रियेण
पातुविष्णुंत्वंपाह्यभिसवनानिपाहि॥२०॥सोमःपवते॥सोमःपवतेस्मैब्रह्मणेस्मैक्षत्रा
यास्मैसुन्वतेयजमानायपवतऽइषऽऊर्जेपवतेद्भ्यऽओषधीभ्यःपवतेद्यावापृथिवीभ्या
म्पवतेसुभूतायपवतेविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यऽएषतेयोनिर्विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः॥२१॥उप
यामगृहीतोसि॥उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाबृहद्वतेवयस्वतऽउक्थाव्यंगृह्णा
मि॥यत्तऽइन्द्रबृहद्वयस्तस्मैत्वाविष्णवेत्वैषतेयोनिरुक्थेभ्यस्त्वादेवेभ्यस्त्वा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

देवाव्यं यज्ञस्यायुषे गृह्णामि मित्रावरुणाभ्यान्त्वा ॥२३॥ मित्रावरुणा
संहि भ्यान्त्वा देवाव्यं यज्ञस्यायुषे गृह्णामीन्द्राय त्वा देवाव्यं यज्ञस्यायुषे गृह्णा
मीन्द्राग्निभ्यान्त्वा देवाव्यं यज्ञस्यायुषे गृह्णामीन्द्रावरुणाभ्यान्त्वा देवाव्यं संहि
यज्ञस्यायुषे गृह्णामीन्द्राबृहस्पतिभ्यान्त्वा देवाव्यं यज्ञस्यायुषे गृह्णामीन्द्रावि २८
३८ ष्णुभ्यान्त्वा देवाव्यं यज्ञस्यायुषे गृह्णामि ॥२४॥ मूर्द्धानन्दिवो॰ । मूर्द्धानन्दिवो अ
रतिम्पृथिव्या वैश्वानरमृतऽआजातमग्निम् । कविꣳ सम्राजमति

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

थिञ्जनानामासन्नापात्रञ्जनयन्तदेवाः॥२४॥ उपयामगृहीतोसिध्रुवोसिध्रुवक्षितिर्ध्रु
वाणान्ध्रुवतमोच्युतानामच्युतक्षित्तमऽएषतेयोनिर्वैश्वानरायत्वा॥ ध्रुवंध्रुवेणमनसावा
चासोममवनयामि॥ अथानऽइन्द्रऽइद्विशोसपत्नाःसमनसस्करत्॥२५॥ यस्तेद्र
प्सस्कन्दतियस्तेऽअंशुर्ग्रावच्युतोधिषणयोरुपस्थात्॥ अध्वर्य्योर्वापरिवायःपवित्रा
त्तन्तेजुहोमिमनसावषट्कृतंस्वाहादेवानामुत्क्रमणमसि॥२६॥ प्राणायमे॥ प्राणायमेव
र्चोदावर्चसेपवस्वव्यानायमेवर्चोदावर्चसेपवस्वोदानायमेवर्चोदावर्चसेपवस्वव

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि वेमेवर्वोदावर्वेसेपवस्वक्कदृहोम्मवर्वोदावर्वेसेपवस्वओत्रायमेववोदावर्वेसेपवस्व संहि
वदृब्रोम्मवर्वोदसोवर्वेसेपवेथामा॥ क्मनेमे॥२७॥ ओ॥ क्मनेमे॥ वर्वोदावर्वेसेपवस्वोजेसेमे
॥४०॥ वर्वोदावर्वेसेपवस्वायुषेमेवर्वोदावर्वेसेपवस्वविश्वाओमेप्रजाओवर्वोदसोवर्वेसेप ॥४०॥
वेथामा॥२८॥ कोसि॥ कोसि कतमोसि कस्यासि को नामासि॥ यस्य ते नामामन्महि यस्य
सोमेनातीतृपाम॥ भूर्भुवःस्वः सुप्रजाः प्रजाभिःस्याꣳ सुवीरो वीरैः सुपोषः पोषैः॥२९॥ उपया
मगृहीतोसि माध्वीभ्यां त्वा उपयामगृहीतोसि माधवाय त्वा उपयामगृहीतोसि शुक्राय त्वा उपयाम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मगृहीतोसि शुचये स्वाहोपयामगृहीतोसि नभसे स्वाहोपयामगृहीतोसि नभस्याय स्वाहोपया
मगृहीतोसीषे स्वाहोपयामगृहीतोस्यूर्जे स्वाहोपयामगृहीतोसि सहसे स्वाहोपयामगृहीतो
सि सहस्याय स्वाहोपयामगृहीतोसि तपसे स्वाहोपयामगृहीतोसि तपस्याय स्वाहोपयामगृ
हीतोस्यꣳहसस्पतये स्वाहा ॥३०॥ इन्द्राग्नीऽआगतम्॥ इन्द्राग्नीऽआगतꣳ
सुतं गीर्भिर्नभो वरेण्यम्। अस्य पातं धियेषिता॥ उपयामगृही तो २९
सीन्द्राग्निभ्यां त्वैष ते योनिरिन्द्राग्निभ्यां त्वा ॥३१॥ आ घा आ घा येऽअग्निमिन्धते स्तृणन्ति

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि

॥४२॥

बर्हिरानुषक् ॥ येषामिन्द्रो युवा सखा ॥ उपयामगृहीतोस्यग्नीन्द्राभ्यान्त्वैष ते योनिर
ग्नीन्द्राभ्यान्त्वा ॥ ३२ ॥ ओमासश्चर्षणीधृतः ॥ ओमासश्चर्षणीधृतो विश्वेदेवासऽआगत
॥ दाश्वाꣳसो दाशुषः सुतम् ॥ उपयामगृहीतोसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यऽएष ते योनिर्
विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ ३३ ॥ विश्वेदेवासः ॥ विश्वेदेवासऽआगत शृणुता ॥४२॥
मऽइमꣳ हवम् ॥ एदम्बर्हिर्निषीदत ॥ उपयामगृहीतोसि वि
श्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यऽएष ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ ३४ ॥ इन्द्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मरुत्वः॥ इन्द्र मरुत्व इह पाहि सोमं यथा शार्य्याते अपिबः सुतस्य॥ तव प्रणीती तव शूर
शर्म्मन्नाविवासन्ति कवयः सुयज्ञाः॥ उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनि
रिन्द्राय त्वा मरुत्वते॥३५॥ मरुत्वन्तं वृषभम्॥ मरुत्वन्तं [illegible]षभं वावृधानमकवारिं दि
व्यं शासमिन्द्रम्॥ विश्वासाहमवसे नूतनायोग्रं सहोदामिह तं हुवेम॥ उपया
मगृहीतोसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा मरुत्वते॥ उपयामगृहीतो
सि मरुतां त्वौजसे॥३६॥ सजोषा इन्द्र॥ सगणो मरुद्भिः सोमं पिब वृत्रहा शूर विद्वान्॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

जहि शत्रूँ॥रप मृधो नुदस्वाथाभयंकृणुहि विश्वतो नः॥ उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा

मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा मरुत्वते॥३७॥ मरुत्वाँ२ऽइन्द्र वृषभो रणाय पिबा सं हि

सं हि सोममनुष्वधम्मदाय॥ आसिञ्चस्व जठरे मध्व ऊर्म्मिन्त्वं राजासि प्रदिवः सुतानाम्॥ ॥४२॥

उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा मरुत्वते॥३८॥ महाँ२ २

॥४२॥ ऽइन्द्रो नृवदा चर्षणिप्राऽउत द्विबर्हाऽअमिनः सहोभिः॥ अस्मद्र्यग्वावृधे

वीर्यायोरुः पृथुः सुकृतः कर्तृभिर्भूत्॥ उपयामगृहीतोसि महेन्द्राय त्वैष ते योनि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

म्महेन्द्रायस्वा ॥३९॥ ॐ महाँऽइन्द्रः ॥ ॐ महाँऽइन्द्रो यऽओजसा पर्ज्जन्यो वृष्टिमाँऽइव ॥ स्तो
मैर्वत्सस्य वावृधे ॥ उपयामगृहीतोसि महेन्द्राय त्वैष ते योनिर्म्महेन्द्राय त्वा ॥४०॥ उदु
त्यम् ॥ ॐ उदुत्यं जातवेदसन्देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्य्यँ ॐ स्वा
हा ॥४१॥ चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्म्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः
ऽआप्रा द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षँ सूर्य्यऽआत्मा जगतस्तस्थुषश्च स्वा
हा ॥४२॥ अग्ने नय सुपथा रायेऽअस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वा

चित्रन्देवाना ३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ष्ठान्॥ युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठान्ते नम उक्तिं विधेम स्वाहा॥ ४३॥
अयन्नो॥ अयन्नोऽग्निर्व्वरिवस्कृणोत्वयम्मृधः पुर एतु प्रभिन्दन्॥ अयं वाजा
ञ्जयतु वाजसातावयꣳ शत्रूञ्जयतु जर्हृषाणः स्वाहा॥ ४४॥ रूपेण वा॥ रूपेण वो रूप
मभ्यागान्तुथो वो विश्ववेदा विभजतु॥ ऋतस्य पथा प्रेत चन्द्रदक्षिणा वि स्वः पश्य व्य
न्तरिक्षं यतस्व सदस्यैः॥ ४५॥ ब्राह्मणमद्य विदेयं पितृमन्तं पैतृमत्यमृषिमार्षे
यꣳ सुधातुदक्षिणम्॥ अस्मद्राता देवत्रा गच्छत प्रदातारमाविशत॥ ४६॥ अग्नये

संहि ॥४३॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

त्वा॥अग्नये त्वा मह्यं वरुणो ददातु सो ऽमृतत्वमशीयायुर्दात्र एधि म
यो मह्यं प्रतीग्रहित्रे रुद्राय त्वा मह्यं वरुणो ददातु सो ऽमृतत्वमशी
य प्राणो दात्र ऽएधि वयो मह्यं वरु [illegible] सो प्रतिग्रहीत्रे बृहस्प
तये त्वा मह्यं वरुणो ददातु सो ऽमृतत्वमशीय त्वग्दात्र ऽएधि मयो मह्यं प्र
तिग्रहीत्रे यमाय त्वा मह्यं वरुणो ददातु सो ऽमृतत्वमशीय हयो दात्र ऽएधि वयो मह्यं
प्रतिग्रहीत्रे॥४७॥ कौदात॥ कौदात्कस्मा ऽअदात्कामो दात्कामायादात॥ का

संहि [illegible]या ताकामैःप्रतिगृह्णीताकामैतत्ते॥४८॥ इति वाजसनेय संहितायां दीर्घपाठे

सप्तमोध्यायः॥७॥ ॥ ॥ उपयामगृहीतोसि॥ उपयामगृहीतोस्यादित्येभ्यस्त्वा संहि

॥ विष्णऽउरुगायैषतेसोमस्तꣳरक्षस्वमात्वादभन्॥१॥ कदाचन॥ कदाचनस्त

॥४४॥ रीरसिनेन्द्रसश्चसिदाशुषे॥ उपोपेन्नुमघवन्भूयऽइन्नुतेदानन्देवस्यपृच्यतऽआ ॥४४॥

दित्येभ्यस्त्वा॥२॥ कदाचन॥ कदाचनप्रयुच्छस्युभेनिपासिजन्मनी॥ तुरीयादित्यस

वनन्तऽइन्द्रियमातस्थावमृतन्दिव्यादित्येभ्यस्त्वा॥३॥ यज्ञोदेवानाम्॥ यज्ञोदेवानाम्प्र

नृ३

ऽत्येति सुम्नमादित्यासो भवतामृडयन्तः॥ आ वोर्वाची सुमतिर्ववृत्यादंहोश्चिद्या वरि

वोवित्तरासदादित्येभ्यस्त्वा॥४॥ विवस्वन्नादित्या॥ विवस्वन्नादित्यैष ते सोमपीथस्त स्ते

स्मिन्मत्स्व॥ श्रदस्मै नरो वचसे दधातन यदाशीर्दा दम्पती वाममश्नुतः॥ पुमान्पुत्रो

जायते विन्दते वस्वधा विश्वाहारप एधते गृहे॥५॥ वाममद्य॥ वाममद्य सवित

र्वाममु श्वो दिवेदिवे वाममस्मभ्यं सावीः॥ वामस्य हि क्षयस्य देव भूरेरया धिया वा

मभाजः स्याम॥६॥ उपयामगृहीतोसि॥ उपयामगृहीतोसि सावित्रोसि चनोधाश्च

जे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं हि नोऽश्वाऽ३प्रसिवनोप्राथिषेहि॥ जिन्वयज्ञंजिन्वयज्ञपतिंभगायदेवायत्वासवित्रे

॥ता॥२॥ तम्र॥३०॥ उपयामगृहीतोसि। सुशर्मासिसुप्रतिष्ठानोबृहदुक्षायनमः ॥

॥४५॥ विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यऽएषतेयोनिर्विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः॥८॥ उपयामगृहीतोसि ॥ ॥४५॥

बृहस्पतिसुतस्यदेवसोमतऽइन्दोरिन्द्रियावतःपत्नीवतोग्रहाँ२ऽऋध्यासम्। अह

परस्तादहमवस्ताद्यदन्तरिक्षंतदुमेपिताभूत्। अहꣳसूर्यमुभयतोददर्शाहंदे

वानांपरमंगुहायत्॥९॥ अग्ना३इपत्नीवन्॥ अग्ना३इपत्नीवन्त्सजूर्देवेनत्वा

तैइ

ष्ठा सोमस्याग्ने वीहि स्वाहा॥ प्रजापतिर्वृषासि रेतोधा रेतो मयि धेहि प्रजापतेस्ते वृष्णो रेतो
धसो रेतोधामशीय॥ ॥ उपयामगृहीतोसि॥ उपयामगृहीतोसि हरिरसि हारियो
जनो हरिभ्यान्त्वा॥ हर्योर्धाना स्थ सहसोमाऽइन्द्राय॥ ॥ ॥ यस्ते॥ यस्तेऽश्वसनिर्भक्षो
यो गोसनिस्तस्य तऽइष्टयजुष स्तुतस्तोमस्य शस्तोक्थस्योपहूतस्योपहूतो भक्षयामि
॥ देवकृतस्यैनसो देवकृतस्यैनसोऽवयजनमसि मनुष्यकृतस्यैनसोऽवयजन
मसि पितृकृतस्यैनसोऽवयजनमस्यात्मकृतस्यैनसोऽवयजनमस्येनसऽएनसोऽव

सं० वर्जं नमसि॥ ब्रह्मा हमे नो धि हूँ स्वुकार पक्षा विहूँ स्तस्पु सर्वु स्येन सो वु यजं नम

सि॥ ३॥ सं वर्च्चसा॥ सं वर्च्चसा पयसा सन्तनूभिरगंस्महि मनसा सर्ठ शिवेन॥ त्वष्टा

सुदत्रो विदधातु रायो नु मार्ष्टु तन्वो यद्विलिष्टम्॥ ४॥ समिन्द्र॥ समिन्द्र णो मनसा ने

षि गोभिः सर्ठ सूरिभिर्म्मघवत्सर्ठ स्वस्त्या॥ सं ब्रह्मणा देवकृतं यदस्ति सं देवानार्ठ

॥ ४६॥ सुमतौ यज्ञियानार्ठ स्वाहा॥ ५॥ सं वर्च्चसा पयसा सन्तनूभिरगन्महि मनसा सर्ठ शि

वेन॥ त्वष्टा सुदत्रो विदधातु रायो नु मार्ष्टु तन्वो यद्विलिष्टम्॥ ६॥ धाता रातिः॥ धात

सं ... सा ३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

रातिꣳ सवितेदञ्जुषन्तां प्रजापतिर्निधिपा देवो ऽअग्निः। त्वष्टा विष्णुः प्रजया सꣳ
रराणा यजमानाय द्रविणन्दधात स्वाहा ॥१७॥ सुगावꣳ॥ सुगा वो देवाः सदना ऽअ
कर्म्म य ऽआजग्मेदꣳ सवनञ्जुषाणाः॥ भरमाणा वहमाणा हवीꣳष्यस्मे धत्त
वसवो वसूनि स्वाहा ॥१८॥ याँ२ ऽआवह॥ याँ२ ऽआवह ऽउशतो देव देवाँस्तान्प्रे
रय स्वे ऽअग्ने सधस्थे॥ जक्षिवाꣳसः पपिवाꣳसश्च विश्वे ऽसुं घर्म्मꣳ स्वराति
ष्ठतानु स्वाहा ॥१९॥ वयꣳहि॥ वयꣳहि त्वा प्रयति यज्ञे ऽअस्मिन्नग्ने होतार

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं हि

मेऽणीमहीहा॥ स्वधं ग यांऽस्थ गृणाना भिष्ठाः प्रजानन्नस्मुक्तमुपयाहि विद्वाँन्त्स्वाहा सं हि

सं हि ॥२०॥ देवागातुविदः॥ देवागातुविदोगातुं वित्वागातुमित ॥ मनसस्पतइमन्देव

यज्ञं स्वाहा वातेधाः॥२१॥ यज्ञ यज्ञं गच्छ यज्ञपतिं गच्छ स्वां योनिं ॥४७॥

॥४७॥ गच्छ स्वाहा॥ एष ते यज्ञो यज्ञपते सहसूक्तवाकः सर्ववीरस्तञ्जुषस्व स्वाहा॥२२॥ माहिर्

माहिर्भूर्मा पृदाकुः उरुं हि राजा वरुणश्चकार सूर्याय पन्थामन्वेतवाउ॥ अप

दे पादा प्रतिधातवे करुतापवक्ता हृदयाविधश्चित्॥ नमो वरुणायाभिष्ठितो वरुण

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्पार्शा॥२३॥अग्नेरनीकं॥अग्नेरनीकमपऽआविवेशापान्नपात्प्रतिरक्षन्नसुर्य्य
म्॥ दमेदमे समिधं यक्ष्यग्ने प्रतिते जिह्वा घृतमुच्चरण्यत्स्वाहा॥२४॥समुद्रे ते॥समुद्रे
ते हृदयमप्स्वन्तः सन्त्वा विशन्त्वोषधीरुतापः॥ यज्ञस्यत्वा यज्ञपते सूक्तोक्तौ नमोवाके
विधेम यत्स्वाहा॥२५॥देवीरापः॥देवीरापऽएषवोगर्भस्तं सुप्रितं सुभृतं बिभृ
त॥ देव सोमैषते लोकस्तस्मिञ्छञ्च वक्ष्वपरि च वक्ष्व॥२६॥अवभृथ निचुम्पुण॥निचे
रुरसि निचुम्पुणः॥ अव देवैर्देवकृतमेनो यासिषमव मर्त्यैर्मर्त्यकृतं पुरुराव्णो दे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि वरिषस्मा हि देवानां ॐ सुमिदसि ॥२७॥ एजतु दसमास्य ॥ एजतु दसमास्यो गर्ब्भो जरायुणास संहि
ह ॥ यथायं वायुरेजति यथा समुद्र एजति ॥ एवायं दशमास्यो ऽस्रज्जरायुणा सह ॥२८॥
॥४८॥ यस्यै ते ॥ यस्यै ते यज्ञियो गर्ब्भो यस्यै योनिर्हिरण्ययी ॥ अङ्गान्यहुता यस्य तं मात्रा समजी ॥४८॥
गमं ॐ स्वाहा ॥२९॥ पुरुदस्मो विषुरूपः ॥ पुरुदस्मो विषुरूप इन्दुरन्तर्महिमानमानञ्ज धीरः ॥ ए
कपदीं द्विपदीं त्रिपदीं चतुष्पदीं अष्टापदीं भुवनानु प्रथन्तां ॐ स्वाहा ॥३०॥ मरुतो यस्य
मरुतो यस्य हि क्षये पाथा दिवो विमहसः ॥ स सुगोपातमो जनः ॥३१॥ मही द्यौः ॥ मही द्यौः पृ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

थिवीवेनऽइन्द्रंवृत्रंमिहत्तामघाःपिपृतानोभरीमभिः॥३२॥आतिष्ठवृत्रहन्रथं
युक्तातेब्रह्मणाहरी॥अर्वाचीनꣳसुतेमनोग्रावाकृणोतुवग्नुना॥उपयामगृहीतोसी
न्द्रायत्वाषोडशिनऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्वाषोडशिने॥३३॥युक्ष्वाहिकेशिनाहरीवृषणा
कक्ष्यप्रा॥अथानऽइन्द्रसोमपागिरामुपश्रुतिंचर॥उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाषोडशिनऽए
षतेयोनिरिन्द्रायत्वाषोडशिने॥३४॥इन्द्रमित्त॥इन्द्रमिद्धरीवहतोप्रतिधृष्टशवसम्॥ऋषी
णांचस्तुतीरुपयज्ञंचमानुषाणाम्॥उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाषोडशिनऽएषतेयोनि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि रिन्द्राय त्वा षोडशिने ॥३५॥ यस्मान्न ॥ ॥ यस्मान्नऽजातः परोऽअन्योऽअस्ति यऽआविवेश भुवनानि संहि
विश्वा ॥ प्रजापतिः प्रजया सꣳरराणस्त्रीणि ज्योतीꣳषि सचते स षोडशी ॥३६॥ इन्द्रश्च ॥ इन्द्र
श्च सम्राड्वरुणश्च राजा तौ ते भक्षं चक्रतुरग्रऽएतम् ॥ तयोरहमनु भक्षं भक्षयामि वाग्दे
५६॥ वी जुषाणा सोमस्य तृप्यतु सह प्राणेन स्वाहा ॥३७॥ अग्ने पवस्व ॥ अग्ने पवस्व स्वपाऽअस्मे वर्च्चः ॥५६
सुवीर्य्यम् ॥ दधद्रयिं मयि पोषम् ॥ उपयामगृहीतोस्यग्नये त्वा वर्च्चसऽएष ते योनिरग्नये
त्वा वर्च्चसे ॥ अग्ने वर्च्चस्विन्वर्च्चस्वाꣳस्त्वं देवेष्वसि वर्च्चस्वानहं मनुष्येषु भूयासम् ॥३८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

उत्तिष्ठन्नोजसा॥ उत्तिष्ठन्नोजसा सह पीत्वी शिप्रेऽअवेपयः॥ सोममिन्द्र चमूसुतम्॥
उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वौजस्वतऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वौजसे॥ इन्द्रौजिष्ठौजिष्ठस्त्व
न्देवेष्वस्योजिष्ठोहम्मनुष्येषु भूयासम्॥ इति॥ अदृश्रमस्य केतवो विरश्मयो ज
नाँऽअनु॥ भ्राजन्तोऽअग्नयो यथा॥ उपयामगृहीतोसि सूर्याय त्वा भ्राजायैष ते यो
निः सूर्याय त्वा भ्राजाय॥ सूर्य भ्राजिष्ठ भ्राजिष्ठस्त्वन्देवेष्वसि भ्राजिष्ठोहम्मनु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

क्षेपत्प्रजया समृ॥४०॥ उदुत्यम्॥ उदुत्यञ्जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः॥ दृशे विश्वाय संहि
संहि सूर्य्यम्॥ उपयामगृहीतोसि सूर्य्याय त्वा भ्राजायैष ते योनिः सूर्य्याय त्वा भ्राजाय॥४१॥
आजिघ्र॥ आजिघ्र कलशं मह्या त्वा विशन्त्विन्दवः॥ पुनरूर्जा निवर्त्तस्व सा नः सह ॥५०॥
स्रन्धुक्ष्वोरु धारा पयस्वती पुनर्म्माविशताद्रयिः॥४२॥ इडे रन्ते॥ इडे रन्ते हव्ये काम्ये च
॥५०॥ न्द्रे ज्योतेदिति सरस्वती महि विश्रुति॥ एता तेऽघ्न्ये नामानि देवेभ्यो मा सुकृतं ब्रूता
त्॥४३॥ वि न॥ वि न इन्द्र मृधो जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः॥ योऽस्माँ॥ अभिदास

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्मधरङ्गमयातम्मोऽउपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाविमृधऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्वावि
मृधे॥४४॥ वाचस्पतिम्॥ वाचस्पतिंविश्वकर्म्माणमूतयेमनोजुवंवाजेऽअद्या
हुवेम॥ सनोविश्वानिहवनानिजोषद्विश्वशंभूरवसेसाधुकर्म्मा॥ उपयामगृ
हीतोसीन्द्रायत्वाविश्वकर्म्मणऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्वाविश्वकर्म्मणे॥४५॥ वि
श्वकर्म्मन्हविषा॥ विश्वकर्म्मन्हविषावर्द्धनेनत्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यम्॥
तस्मैविशःसमनमन्तपूर्वीरयमुग्रोविहव्योयथासत्॥ उपयामगृहीतोसि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि न्द्रायत्वाविश्वकर्म्मनऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्वाविश्वकर्म्मणे॥४६॥उपयामगृहीतो संहि
सि॥उपयामगृहीतोस्याग्रयेत्वागायत्रछन्दसंगृह्णामीन्द्रायत्वात्रिष्टुप्छन्दसंगृ
ह्णामिविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्योजगच्छन्दसंगृह्णाम्यनुष्टुप्तेभिगरः॥४७॥व्रेशीनान्त्वा॥
॥५१॥ व्रेशीनान्त्वापत्मन्नाधूनोमिकुकूननानान्त्वापत्मन्नाधूनोमिभन्दनानान्त्वापत्मन्ना ॥५१॥
धूनोमिमदिन्तमानान्त्वापत्मन्नाधूनोमिमधुन्तमानान्त्वापत्मन्नाधूनोमिशुक्रन्त्वाशु
क्रऽआधूनोम्यह्नोरूपेसूर्यस्यरश्मिषु॥४८॥ककुभꣳरूपं॥ककुभꣳरूपंवृष

मस्य

स्पृसैसोवतेहृकुको॥ मुक्रःस्पपुरोगा॥ ९सोमः सोमं स्पपुरोगा॥ ३॥ बत्तैसोमा॥ दे॥ स्तुवा
मुजाग॥ वितस्यैस्वाग॥ ह्लोमितस्यैतेसोमुसोमाय स्वाहा॥ ४॥ एंभुसिक्कं प्राणु
सिह्वकंदैवसोऽमागे॥ प्रियपप्याथोपीहि॥ वृशीत्वन्दैवसोमेन्द्रस्यप्रियपप्याथोपी
ह्यु स्म्यत्से खोत्वन्दैः सोमुविश्वेभ्यो षान्देवानां प्रियपप्याथोपीहि॥ ५॥ इहरति
इहरतिरिहरमन्तामिह धृतिरिहस्वधृतिः स्वाहा॥ ६॥ उपसृजन्धरुणंमात्रे धरुणोमा
तरन्धयन्॥ रायस्पोषमस्मासुदीधरत्स्वाहा॥ ७॥ सत्रस्पःसद्दिंस्स्रिवसपः औदि

२१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं०हि

रुस्व गेन्मज्ज्योतिरुत्तमं॥ऽ७॥ मा॥ दिवम्पृथिव्याऽअन्तर्याऽरुहामाविदामदेवाँ स्व सं०हि

र्ज्योतिः॥ पर॥ ब्रुवन्तम्॥ ब्रुवन्तमिन्द्रापर्वता पुरोयुधा यो नः पृतन्यादपतन्तमिद्धतं व

ज्रेण तन्तमिद्धतम्॥ दूरे चत्ताय छन्त्सद्गहनं यदिनक्षत्॥ अस्माकं शत्रून्परि शूर ॥५२॥

॥५२॥ विश्वतो दर्म्मा दर्षीष्ट विश्वतः॥ भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः प्रजाभिः स्याम सुवीरा वी

रैः सुपोषाः पोषैः॥ पर॥ परमेष्ठ्यभिधीतः॥ प्रजापतिर्वाचि व्याहृतायामन्धोऽअच्छेतः स

विता सन्न्यां विश्वकर्म्मा दीक्षायां पूषा सोमक्रयण्यामिन्द्रश्च॥ पश्च॥ इन्द्रश्च॥ इन्द्रश्च

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सम्भ्रियमाणो वायुः पूयमानः शुक्रः पूतः शुक्रः

मम मृतं तेऽश्वक्रयाये पोष्णिनो सुरः पण्यमानो मित्रः क्रीतो विष्णुः शिपिविष्ट ऊरावा
सन्नो विष्णुर्नरन्धिषः प्रोह्यमाणः सोमो ऽपपाप्रोह्यमाणः सोम ऽआगतो वरुण ऽआ
सन्द्यामासन्नोऽग्निराग्नीध्र इन्द्रो हविर्धानेऽथर्वोपावह्रियमाणो विश्वेदेवाः पक्षाद्वि
श्वेदेवाः विश्वेदेवा ऽअंशुषु न्युप्तो विष्णुराप्रीतपा ऽआप्याय्यमानो यमः सूय
मानो विष्णुः क्षीरश्रीर्मन्थी सक्तुश्रीर्विश्वेदेवाः पशा विश्वेदेवाः विश्वेदेवाश्च
मसेषून्नीतोऽसुर्होमायोद्यतो रुद्रो हूयमानो वातोऽभ्यावृत्तो नृचक्षाः प्रतिख्यातो भक्षो भ

ष्यमोण॥ पितरौनाराशुट्टंस्ता॥ सुन्नोस्तिर्धुं॥ पट॥ सुन्नःस्तिर्धु॥ सुन्नःस्तिर्धुरवप्रथायो
सं०हि ध्वेतःसमुझेल्व्यवक्रियमोण॥ सलिलेःप्रप्लुतोषथ्योरोजसास्कम्भितारजोंछसिधु॥ सं०हि
र्ध्वेतन्निर्बीरतमाशर्षिक्ष्ठा॥ मापत्न्यैतेऽग्ग्रष्प्रंतीतासहोभिर्विष्लुऽग्प्रगुन्मरुण॥ पुर्वहुतैं॥ प॥
॥५३॥ दिवान्निवंमादुवान्दिवंमगन्मुज्ञस्ततौमाइवि॥ मष्टुपनुष्यान्तजन्तरिक्षमगन्मुज्ञस्ततौ ॥५३॥
माइवि॥ मष्टुपितन्न्यथिवीमेगन्मुज्ञस्ततौमाइवि॥ मष्टुष्टुक्ष्मेलोकमेगन्मुद
स्ततौमेन्मुद्वमेन्मूर्तार्द्दं॥ यस्तास्मेदोह॥ स्मन्नस्मद्वेहोभिर्विनंस्युस्त्वासोऽस्मकृष्याद्धि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

चतुस्त्रिँऽशत्तन्तवः॥ चतुस्त्रिँऽशत्तन्तवो ये वितत्निरे य इमं यज्ञँ स्वधया ददन्ते॥
तेषाञ्छिन्नँ सम्वेतद्दधामि स्वाहा घर्मोऽअप्येतु देवान्॥६१॥ यज्ञस्य दोहो॥ यज्ञस्य दो-
हो विततः पुरुत्रा सोऽअष्टधा दिवमन्वाततान॥ स यज्ञ धुक्ष्व महि मे प्रजायाँ रायस्पो-
षं विश्वमायुरशीय स्वाहा॥६२॥ आपवस्व॥ आपवस्व हिरण्यवदश्ववत्सोम वीरवत्
॥ वाजङ्गोमन्तमाभर स्वाहा॥६३॥ इति श्री वाजसनेयसंहितापाठेऽष्टमोऽध्यायः॥ दे-
व सवितः॥ देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय॥ दिव्यो गन्धर्वः केतपूः के-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि ॥५४॥

तेन्नापुनातु वाचस्पतिर्वाजन्नःस्वदतु स्वाहा ॥१॥ ध्रुवसदन्त्वा ॥ ध्रुवसदन्त्वा नृषदम्म
नःसदमुपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम्॥
अप्सुषदन्त्वा घृतसदं व्योमसदमुपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते यो
निरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम्॥ पृथिवीसदन्त्वान्तरिक्षसदन्दिविसदन्देवसदन्नाकसदमुप
यामगृहीतोसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम्॥२॥ अपाᳬ रस
म्॥ अपाᳬ रसमुद्वयसᳬ सूर्य्ये सन्तᳬ समाहितम्॥ अपाᳬ रसस्य यो रसस्तं वो गृह्णाम्यु

सं हि ॥५४॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

म्भूनमत्रपयामग्ने होतोसीन्द्रायत्वाजुष्टं ह्रूं त्का १

स्मैं पते यो नि रिन्द्रो यन्त्वा जुष्टं तमम ॥३॥ अग्ने होऽ उर्ज्जा हृतये ॥ अग्ने होऽ उर्ज्जा हृतये यो अन्तो वि

ष्णा यमति मा ॥ ते षां वि सिष्ठ्य याणं ब्रोह भिष मू र्ज्जं ॥ समं ग्र न मुप यामगे होतो सी न्द्राय

त्वा जु ष्टं ह्रूं त्का ॥ म्भ्ये पते यो नि रिन्द्रो यन्त्वा जु ष्टं तमम ॥ सम्प बौ स्थु ॥ सम्भो म्र ह्रे एाय ह्रूं

बि य बौ स्यो ॥ वि मा पा स्य ना प ह्रूं म ॥४॥ इ न्द्र स्य व ज्र ॥ इन्द्र स्य व ज्रो सि वा ज सा स्त याथ

वाज ई सता ॥ वा ज स्प तु प्र स वे मा त र म्य हि मादि तिं ना म व वे सा क रा म हे ॥ य स्पा मि

वि स्त्र दं मु वं न मा वि वे स त स्या न्नो दे वः स वि ता घ र्म्म सा वि ष त ॥ ५ ॥ अप्स्व न्त ॥ अप्स्व न्तर म

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि

तमप्सु भेषजमपामुत प्रशस्तिष्वश्वा भवत वाजिनः ॥ देवीरापो यो व ऊर्म्मिः प्रतूर्तिः
ककुन्मान्वाजसास्तेनायं वाजꣳ सेत् ॥६॥ वातो वा ॥ वातो वा मनो वा गन्धर्वाः सप्तविꣳ
शतिः ॥ ते ऽ अग्रे ऽश्वमयुञ्जँस्ते ऽ अस्मिञ्जवमादधुः ॥७॥ वातरꣳहा भव । वाजिन्युज्यमा
न ऽ इन्द्रस्येव दक्षिणः श्रियैधि ॥ युञ्जन्तु त्वा मरुतो विश्ववेदस ऽ आ ते त्वष्टा पत्सु जवं दधातु
॥८॥ जवो य ॥ जवो यस्ते वाजिन्निहितो गुहा यः श्येने परीत्तो ऽ अचरच्च वाते । तेन नो वाजि
न्बलवान्बलेन वाजजिच्च भव समने च पारयिष्णुः ॥ वाजिनो वाजजितो वाजꣳ सरिष्यन्तो

॥५५॥

वं १

बृहस्पतेर्भ्रागमवे जिग्धृत ॥ ए ॥ देवस्याहम ॥ देवस्याहऽ१ः सवितुः सवे सत्य सव सो बृ
हस्पते रुत्तमन्नाकंऽ१ः रुहेयम ॥ देवस्याहऽ१ः सवितुः सवे सत्य सव सुइन्द्र स्योत्तमन्ना
कंऽ१ः रुहेयम ॥ देवस्याहऽ१ः सवितुः सवे सत्यप्र सव सो बृहस्पते रुत्तमन्नाकं मरुहम ॥
देवस्याहऽ१ः सवितुः सवे सत्यप्र सव सुइन्द्र स्योत्तमन्नाकमरुहम ॥ १० ॥ बृहस्पते वाजम ॥
बृहस्पते वाजञ्जय बृहस्पतये वाचं वदत बृहस्पतिं वाजञ्जापयत ॥ इन्द्र वाजञ्जयेन्द्रा
य वाचं वदतेन्द्रं वाजञ्जापयत ॥ ११ ॥ एषा वः ॥ एषा वः सा सत्या संवागभूद्यया बृहस्पतिं

सं०हि

॥५६॥

वाजमजीजपताजीजपत बृहस्पतिं वाजं वनस्पतयो विमुच्यध्वम्॥ एषा वः सा सत्या संवा सं०हि
गभूद्ययेन्द्रं वाजमजीजपताजीजपतेन्द्रं वाजं वनस्पतयो विमुच्यध्वम्॥१२॥ देवस्या
हम्॥ देवस्याहꣳ सवितुः सवे सत्यप्रसवसो बृहस्पतेर्वाजजितो वाजं जेषम्॥ वा ॥५६॥
जिनो वाजजितोऽध्वनस्कभ्नुवन्तो योजना मिमानाः काष्ठां गच्छत॥१३॥ एष स्य॥ एष स्य
वाजी क्षिपणिं तुरण्यति ग्रीवायां बद्धो अपिकक्ष आसनि॥ क्रतुं दधिक्रा अनु सं
ꣳ सनिष्यदत्पथामङ्काꣳस्यन्वापनीफणत्स्वाहा॥१४॥ उत स्य॥ उत स्मास्य द्रवतस्तुरण्यतः
त्वा

पर्णन्न वेरनु वाति प्रगर्द्धिनः।। श्येनस्येव ध्रजतोऽअङ्कसम्परि दधिक्राव्णः सहोर्जा
तरित्रतः स्वाहा।।१५।। शन्नो।। शन्नो भवन्तु वाजिनो हवेषु देवताता मितद्रवः स्वर्काः।। जम्भ
यन्तोऽहिं वृकं रक्षांसि सनेम्यस्मद्युयवन्नमीवाः।।१६।। ते नः।। ते नोऽअर्वन्तो हवन
श्रुतो हवं विश्वे शृण्वन्तु वाजिनो मितद्रवाः।। सहस्रसा मेधसाता सनिष्यवो महो ये धं अप्रमा
नं समिथेषु जभ्रिरे।।१७।। वाजे वाजे वत।। वाजे वाजे वत वाजिनो नो धनेषु विप्राऽअमृतऽऋतज्ञाः।।
अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ता यात पथिभिर्द्देवयानैः।।१८।। आपा मा।। आ मा वाजस्य

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि प्रसुवे जगम्याद्देवे द्यावापृथिवी विश्वरूपे॥ आ मा गन्तां पितरा मातरा चा मा सोमो ऽ संहि
अमृतत्वेन गम्यात्॥ वाजिनो वाजजितो वाजꣳ ससृवाꣳसो बृहस्पतेर्भागमवजिघ्र
॥५७॥ त निमृजानाः॥१९॥ आपये स्वाहा। स्वापये स्वाहापिजाय स्वाहा क्रतवे स्वाहा वसवे स्वाहा ॥५७॥
हर्पतये स्वाहा ऽह्ने मुग्धाय स्वाहा मुग्धाय वैनꣳशिनाय स्वाहा विनꣳशिन आन्त्यायना
य स्वाहान्त्याय भौवनाय स्वाहा भुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा॥२०॥ आयुर्यज्ञे
न॥ आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां ॐ श्रोत्रं यज्ञेन कल्प

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ताम्पृष्ठंय्यज्ञेनकल्पतांय्यज्ञोय्यज्ञेनकल्पताम्॥प्प्रजापतेःप्प्रजाऽअभूमस्वर्द्देवाऽअग
न्मामृताऽअभूम॥२१॥अस्मेवोऽअस्त्विन्द्रियमस्मेनृम्णमुतक्क्रतुरस्मेवर्च्चा
ꣳसिसन्तुवः॥नमोमात्रेपृथिव्यैनमोमात्रेपृथिव्याऽइयन्तेराड्यन्तासियमनोध्रुवोऽ
सिधरुणः॥कृष्यैत्वाक्षेमायत्वारय्यैत्वापोषायत्वा॥२२॥वाजस्येमम्प्रसवःसु
षुवेऽग्ग्रेसोमꣳराजानमोषधीष्वप्सु॥ताऽअस्म्भ्यम्मधुमतीर्ब्भवन्तुवयꣳराष्ट्रे
जागृयामपुरोहिताःस्वाहा॥२३॥वाजस्येमाम्प्रसवःशिश्रियेदिवमि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मातु विश्वा भुवनानि सम्म्राट्॥ अदित्सन्तन्दापयति प्रजानन्त्स नो रयिꣳ सर्वं वीरन्नि
सं॰हि यच्छतु स्वाहा॥२४॥ वाजस्य नु॥ वाजस्य नु प्रसव आबभूवेमा च विश्वा भुवनानि स सं॰हि
र्वतः॥ स नेमि राजा परियाति विद्वान्प्रजाम्पुष्टिं वर्धयमानो अस्मे स्वाहा॥२५॥ सोमꣳ
राजानम्॥ सोमꣳ राजानमवसे ग्निमन्वारभामहे॥ आदित्यान्विष्णुꣳ सूर्यम्ब्रह्माणञ्च ॥५८॥
॥५८॥ बृहस्पतिꣳ स्वाहा॥२६॥ अर्य्यमणम्बृहस्पतिम्॥ अर्य्यमणम्बृहस्पतिमिन्द्रन्दानाय चोद
य॥ वाचं विष्णुꣳ सरस्वतीꣳ सवितारञ्च वाजिनꣳ स्वाहा॥२७॥ अग्नेऽच्छ॥ अग्नेऽच्छ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

च्छावदेहनःप्रतिनःसुमनाभव।।प्रनोयच्छसहस्रजित्त्वꣳहिधनदाऽअसिस्वाहा।।
।२८।।प्रनः।।प्रनोयच्छत्वर्य्यमाप्रपूषाप्रबृहस्पतिः।।प्रवाग्देवीददातुनः
स्वाहा।।२९।।देवस्यत्वा।।सवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्या
म्।।सरस्वत्यैवाचोयन्तुर्यन्त्रियेदधामिबृहस्पतेष्ट्वासाम्राज्येनाभि
षिञ्चाम्यसौ।।३०।।अग्निरेकाक्षरेण।प्राणमुदजयत्तमुज्जेषमश्विनौद्व्यक्षरेण
द्विपदोमनुष्यानुदजयतान्तानुज्जेषंविष्णुस्त्र्यक्षरेणत्रींल्लोकानुदजयत्तानुज्जेषꣳ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि

॥५९॥

सोमस्य तु रह्न्हरेण वत्तुच्छ्प द्ःप ऽ नु देज यन्तानु ज्जौ षम्यू षाप श्चोह्नरेण॥३॥ घृषाप

श्चोह्नरेण॥ घृषापश्चोह्नरेण पश्चु दि शुःऽ देज यन्ताःऽ ज्जौ षऽः सवितापडह्नरेणब

ड्ढत्नु देज यन्तानु ज्जौ षम्युरुतं सुप्णह्नरेण सप्तग्याम्प्या न्यु ऽनु देज युँस्तानु ज्जौ षम्ह

हुस्यातिरु ष्क्राह्नरेण गायत्रीमु देज यन्तामु ज्जौ षम्प्रिव्रोन वोह्नरेण॥३२॥ प्रिव्रोन वो

ह्नरेण त्रिवृत्तंँ स्तोमम्मु देज यन्तमु ज्जौ षंव रुणे दशाह्नरेण विराजमु देज यन्तामु

ज्जौ षमिन्दुऽस्कां दशाह्नरेण त्रिष्टुभमु देज यन्तामु ज्जौ षंविश्वेदेवाह्व दशाह्नरेण ज

सं हि

॥५९॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

गंतीमुदंत्र यँ पुत्त्वा मुञ्जेषं घसेवुस्त्र यौ दशाह्रेण ॥३३॥ बसेवुस्त्र यौ दशाह्रेण ॥ त्र
यो दशाः ॐ स्तोमं मुदंज यँ ३ स्त मुज्जौष २ रुद्ध्रास्य तुर्दशाह्रेण चतुर्द्दश ॐ स्तोमं मुदंज
यँ ३ स्त मुञ्जेषु मादित्या ॥ पञ्च दशाह्रेण पञ्च दशाः ॐ स्तोमं मुदंज यँ ३ स्त मुञ्जेषु मादि
ति ॥ षोडशाह्रेण षोडशाः ॐ स्तोमं मुदंज यन्त मुञ्जेषु प्रजापतिः ॥ सप्त दशाह्रेण स
प्त दशा ॐ स्तोमं मुदंज यन्त मुञ्जेषु म ॥३४॥ रुषतै ॥ रुषतै निर्ऋते त्रागस्तञ्जुषस्व
स्वाहाग्निनेत्रे भ्योदेवेभ्यः पुरः सद्भ्यः स्वाहा ॥ यमनेत्रे भ्यो देवेभ्यो दक्षिणा सद्भ्यः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं०ह्रि स्वाहा विश्वदेवनेत्रेब्भ्यो देवेब्भ्यः पश्चात्सद्भ्यः स्वाहा मित्रावरुणनेत्रेब्भ्यो वा मरु
न्नेत्रेब्भ्यो वा देवेब्भ्य उत्तरासद्भ्यः स्वाहा सोमनेत्रेब्भ्यो देवेब्भ्य उपरिसद्भ्यो दुवस्वद्भ्यः सं०ह्रि
स्वाहा॥३५॥ ये देवा॥ ये देवा अग्निनेत्राः पुरःसदस्तेब्भ्यः स्वाहा ये देवा यमनेत्रा
दक्षिणासदस्तेब्भ्यः स्वाहा ये देवा विश्वदेवनेत्राः पश्चात्सदस्तेब्भ्यः स्वाहा ये देवा ॥६०॥
॥६०॥ मित्रावरुणनेत्रा वा मरुन्नेत्रा वोत्तरासदस्तेब्भ्यः स्वाहा ये देवाः सोमनेत्रा उपरिस
दो दुवस्वन्तस्तेब्भ्यः स्वाहा॥३६॥ अग्ने सह॥ अग्ने सहस्व पृतना अभिमातीरपा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्वाहा॥ दुष्टरस्तरन्नराती र्व्वर्च्चो धा यज्ञवाहसि॥३७॥ देवस्य त्वा॥ सवितुः प्रसवेऽश्वि
नोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम्॥ उपाꣳशोर्वीर्येण जुहोमि हतꣳरक्षः स्वाहा
रक्षसां त्वा वधायावधिष्म रक्षोऽवधिष्मामुमसौ हतः॥३८॥ सविता त्वा सवा
नाꣳ सुवतामग्निर्गृहपतीनाꣳ सोमो वनस्पतीनाम्॥ बृहस्पतिर्वाचऽइन्द्रो ज्यै
ष्ठ्याय रुद्रः पशुभ्यो मित्रः सत्यो वरुणो धर्म्मपतीनाम्॥३९॥ इमन्देवाः॥ इमन्दे
वाऽअसपत्नꣳ सुवध्वम्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्यायेन्द्रस्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

न्त्रियायोइमममुष्यपुत्रममुष्यैपुत्रमस्यैविशःऽसुषबोमीराज्ञासोमेस्माके

संहि ष्ट्राह्मणानांॐराजाय॥४०॥इतिश्रीसर्द्धहितायान्दीर्घपाठेनवमोध्याय संहि

अपादेवाद्गाअपोदेवामधुमतीरगृभ्णन्नूर्जस्वतीराजस्वश्चितानाः॥ याभिर्मित्रा

॥६॥ वरुणावभ्यषिंचन्याभिरिन्द्रमनयन्नत्यरातीः॥१॥ वृष्णोंऽऊर्म्मि॥ वृष्णोंऽऊर्म्मिर ॥६॥

सिराष्ट्रदाराष्ट्रंमेदेहिस्वाहावृष्णोंऽऊर्म्मिरसिराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदेहिवृषसेनो

सिराष्ट्रदाराष्ट्रंमेदेहिस्वाहावृषसेनोऽसिराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदेह्यर्थेतस्था॥२॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

अर्थेत स्थ॥ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहार्थेत स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्तौजस्वती
स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहौजस्वती स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्तापः परिवा
हिणी स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहापः परिवाहिणी स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै द
त्तापाम्पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रं मे देहि स्वाहापाम्पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दे
ह्यपाङ्गर्भोसि राष्ट्रदा राष्ट्रं मे देहि स्वाहापाङ्गर्भोसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दे
हि सूर्यत्वचस स्थ॥ ३॥ सूर्यत्वचस स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा सूर्यत्व

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰ ॥६३॥

सस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त सूर्यवर्च्चसस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा सूर्य
वर्च्चसस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त मान्दास्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा मान्दास्थ
राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त व्रजक्षितस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा व्रजक्षितस्थ रा
ष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त वाशास्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा वाशास्थ राष्ट्रदा राष्ट्र
ममुष्मै दत्तं शविष्ठास्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा शविष्ठास्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै
दत्त शक्वरीस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा शक्वरीस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त जनभृ

सं॰हि॰ ॥६३॥

तेस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहौजस्वत स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त विश्वभृत स्थ रा
ष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहा विश्वभृत स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्तापः स्वराजस्थ राष्ट्र
दा राष्ट्रममुष्मै दत्त ॥ मधुमतीर्म्मधुमतीभिः पृच्यन्तां महि क्षत्रं क्षत्रियाय वन्वाना ऽ
ऽनाधृष्टाः सीदत सहौजसो महि क्षत्रं क्षत्रियाय दधतीः ॥ ४ शतम् ४०० सोमस्य त्वि
षिरसि तवेव मे त्विषिर्भूयात् ॥ अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा
सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहेन्द्राय स्वाहा घोषाय स्वाहा श्लोकाय स्वाहा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰ ॐ श्रीये स्वाहा प्रजापतये स्वाहा ध्वं क्षेत्र स्वाहा ॥ ५ ॥ पवित्रे स्थो वैष्णव्यौऽसवितुर्
वः प्रसव उत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः ॥ अनिभृष्टमसि वाचो ब
न्धुस्तपोजाः सोमस्य दात्रमसि स्वाहा राजस्वः ॥ ६ ॥ सधमादो द्युम्निनीः सधमादो द्युम्निनी
रापऽएताऽअनाधृष्टाऽअपस्यो वसानाः ॥ पस्त्यासु चक्रे वरुणः सधस्थमपां शिशुर्मा
तृतमास्वन्तः ॥ ७ ॥ क्षत्रस्योल्वमसि क्षत्रस्य जराय्वसि क्षत्रस्य योनिरसि क्ष
त्रस्य नाभिरसीन्द्रस्य वार्त्रघ्नमसि मित्रस्यासि वरुणस्यासि त्वयायं वृत्रं वधेत् ॥ दृवासि

॥ ६३ ॥ सं॰

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रुजासि हुमा हिंसीः॥ पातं मा प्राञ्चं पातं मा प्रत्यञ्चं पातं मा तिर्य्यञ्चं दिग्भ्यः पात॥८॥
आविर्म्मर्य्याः॥ आविर्म्मर्य्याऽआवित्तोऽअग्निर्गृहपतिरावित्तऽइन्द्रो वृद्धश्रवाऽआ
वित्तौ मित्रावरुणौ धृतव्रतावावित्तः पूषा विश्ववेदाऽआवित्ते द्यावापृथिवी विश्वशम्भु
वावावित्तादितिरुरुशर्म्मा॥९॥ अववेष्टा दन्दशूकाः॥ अववेष्टा दन्दशूकाः प्राचीमारोह
गायत्री त्वावतु रथन्तरꣳ साम त्रिवृत्स्तोमो वसन्तऽऋतुर्ब्रह्म द्रविणं दक्षिणामारोह॥१०॥
दक्षिणामारोह॥ दक्षिणामारोह त्रिष्टुप्त्वावतु बृहत्साम पञ्चदशस्तोमो ग्रीष्मऽऋतुःक्ष

संहि

॥६४॥

चन्द्र विणम्प्रुतावी मा रौ ह ॥११॥ प्रुतीवी मा रौ ह । जगेत्तु स्वावत्तु द्वे रूप ६॰ सा प्रे सप्प्रुत
शस्तो मो वृर्षाः स्तु विद्रु विणमुदी वी मा रौ ह ॥१२॥ उदी वी मा रौ ह । उदी वी मा रौ हानु
ष्टुप्स्वावत्तु द्वे राजत् ६॰ सा प्रे कवि ६॰ शस्तो प्रे सारद्दत्तु प्रा लन्द्र विणमूर्द्धा मा रौ ह ॥१३॥
उर्द्धा मा रौ ह । प्रुद्गिः स्वावत्तु शाक्कर रैवत्ते सा प्रे नी त्रिनवत्रयस्त्रिं ६॰ शो स्तो मौ ह्म न्तष्वि ॥६४॥
षिरा ह्रूत्रू वं ज्यो दुः विणम्प्रुत्य स्तवन्न प्रुवेः षिरो ॥१४॥ सा प्रे स्प स्विषिषं ॥ सा प्रे स्प स्विषिरस्त्रि
तवैव मे स्विषिष बृ यात् ॥ प्रुत्योः पाह्यो जो सिस हो स्प प्रत्ते प्रसि ॥१५॥ हिरस्य रूपाऽरुष सं ॥

संहि

स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः

हिरण्यरूपाऽउषसोविरोकऽउभाविन्द्राऽउदिथःसूर्य्यश्च।आरोहतंवरुणमित्रग
र्त्तंतश्चक्षाथामदितिन्दितिञ्चमित्रोऽसिवरुणोसि॥१६॥सोमस्यत्वाद्युम्ने
नाभिषिञ्चाम्यग्नेर्ब्भ्राजसासूर्य्यस्यवर्च्चसेन्द्रस्येन्द्रियेण।क्षत्राणांक्षत्रपतिरेध्यतिदि
द्यून्पाहि॥१७॥इमन्देवा॥इमन्देवाऽअसपत्नꣳसुवध्वम्महतेक्षत्रायमहतेज्यैष्ठ्यायमहते
जानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय।इमममुष्यपुत्रममुष्यैपुत्रमस्यैविशऽएषवोमीराजासोमो
स्माकम्ब्राह्मणानांराजा॥१८॥प्रपर्व्वतस्य॥प्रपर्व्वतस्यवृषभस्यपृष्ठान्नावश्चरन्तिस्व

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि

॥६५॥

सीचंऽइयानाः॥ताऽअववृत्रन्नधरागुदक्ताऽअहिम्बुध्न्यमनुरीयमाणाः॥विष्णोर्विक्र
मनमसिविष्णोर्विक्रान्तमसिविष्णोः॰क्रान्तमसि॥१९॥प्रजापतेन॥प्रजापतेनत्वदेतान्य
न्योविश्वारूपाणिपरिताबभूव॥यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोऽअस्तुयममुष्यपितासाव
स्यपितावयंस्यामपतयोरयीणांस्वाहा॥रुद्रयत्तेक्रिविपरन्नामतस्मिन्हुतमस्य
मेष्टमसिस्वाहा॥२०॥इन्द्रस्यवज्रो॥इन्द्रस्यवज्रोसिमित्रावरुणयोस्त्वाप्रशास्त्रोःप्रशिषा
युनज्मि॥अव्यथायैत्वास्वधायैत्वारिष्टोऽअर्जुनोमरुताम्प्रसवेनजयापाममनसा

सं॰हि

॥६५॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

समिन्द्रियेण॥२१॥ मात्तौ॥ मात्तेऽव्द्नूते ब्रु[?]न्त्रु राषाडयुक्ता सोऽग्प्रब्रुह्यतां विदं सा मा
त्तिष्ठा रथमधि वियं ब्वंज्ग्रहस्तारश्म्मीन्दैव बमसेस्तश्वान॥२२॥ ग्प्रग्न्ये॥ ग्प्रग्न्ये गृ
पतये स्वाहा सोमाय ब्वनस्पतये स्वाहा मरुतायमोजसे स्वाहेन्द्र स्येन्द्रियाय स्वाहा॥ पृ
थिवी मातर्म्मा माहिंसीर्म्मोऽग्प्रहन्त्वाम्॥२३॥ हंसः शुचिषत्॥ हंसः शुचिषद्वसु
रन्तारिक्षसद्धोता ब्वेदिषदतिथिर्द्दुरोणसत॥ न्टषद्वरसदृतसद्ध्योमसद्ब्जा गोजाऽऋ
तजाऽग्प्रद्रिजाऽऋतम्ब्रहत॥२४॥ इयदसि॥ इयदस्यायुरस्यायुर्म्मयि धेहि युङ्ङ्ःसि

स्योना॥सि

संहि वर्च्चोसि वर्च्चो मयि धेहि [illegible] ऊर्गस्यूर्ज्जम्मयि धेहि॥इन्द्रस्य वांवीर्य्यकृतो बाहूऽअभ्युपा
संहि वहरामि॥२५॥स्योनासि॥स्योनासि सुषदासि क्षत्रस्य योनिरसि॥स्योनामासीद सुष संहि
दामासीद क्षत्रस्य योनिमासीद॥२६॥निषसाद॥निषसाद धृतव्रतो वरुणः पस्त्यास्वा॥
॥६२॥ साम्म्राज्याय सुक्रतुः॥२७॥अभिभूरसि॥अभिभूरस्येतास्ते पञ्च दिशः कल्पन्ताम्ब्रह्म ॥६२॥
न्त्वम्ब्रह्मासि सविता सि सत्यप्रसवो वरुणोसि सत्यौजा इन्द्रोसि विशौजा रुद्रोसि
सुशेवः॥बहुकार श्रेयस्कर भूयस्करेन्द्रस्य वज्रोसि तेन मे रध्य॥२८॥अग्निःपृथुः॥

हम ७

अग्निःपृथुर्द्धर्म्मणस्पतिर्जुषाणोऽअग्निःपृथुर्द्धर्म्मणस्पतिराज्यस्यवेतुस्वाहा
स्वाहाकृताःसूर्यस्यरश्मिभिर्यतध्वंसजातानांमध्यमेष्ठ्याय॥२९॥सवित्रा
प्रसवित्रासरस्वत्यावाचात्वष्ट्रारूपैः॥पूष्णापशुभिरिन्द्रेणास्मेबृहस्पति
नाब्रह्मणावरुणेनौजसाग्निनातेजसासोमेनराज्ञाविष्णुनादशम्यादेवतया
प्रसूतःप्रसर्प्पामि॥३०॥अश्विभ्याम्पच्यस्व॥अश्विभ्याम्पच्यस्वसरस्वत्यैप
च्यस्वेन्द्रायसुत्राम्णेपच्यस्व॥वायोःपूतःपवित्रेणप्रत्यङ्क्सोमोऽअतिस्रुतः॥इ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

न्तूं स्य षुज्यपुः सवी॥३१॥ कुविदङ्ग॥ कुविदङ्ग यवमन्तो यवञ्चिद्यथा दान्त्यनुपू

 र्वं वियूय॥ इहेहैषाङ्कृणुहि भोजनानि ये बर्हिषो नमउक्तिं यजन्ति॥ उपयाम

गृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णे॥३२॥ युवꣳ सुराममश्विना॥ युवꣳ

 सुराममश्विना नमुचावासुरे सचा॥ विपिपाना शुभस्पती इन्द्रं कर्मस्वावतम्॥३३॥

पुत्रमिव पितरावश्विनोभेन्द्रावथुः काव्यैर्दꣳसनाभिः॥ यत्सुरामं

व्यपिबः सरस्वतीत्वामघवन्नभिष्णक्॥३४॥ इति वाजसनेयसंहितापाठे दशमोध्यायः

शचीभिः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

या॥ [illegible]॥ युञ्जानः प्रथमम्म॥ युञ्जानः प्रथमम्मनस्तत्त्वाय सविता धियः॥ अग्ने
र्ज्ज्योतिर्निचाय्य पृथिव्या ऽअध्याभरत्॥१॥ युक्तेन मनसा॥ युक्तेन मनसा वयन्देव
स्य सवितुः सवे॥ स्वर्ग्याय शक्त्या॥२॥ युक्त्वाय सविता॥ युक्त्वाय सविता देवान्त्स्वर्य
तो धिया दिवम्॥ बृहज्ज्योतिः करिष्यतः सविता प्रसुवाति तान्॥३॥ युञ्जते मनः॥
युञ्जते मन ऽउत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः॥ वि होत्रा दधे वयु
नाविदेक ऽइन्मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः॥४॥ युजे वाम्॥ युजे वाम्ब्रह्म पूर्व्यन्नु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं हि मोभिर्विश्लोकऽएतु पथ्येव सूरेः॥ शृण्वन्तु विश्वेऽअमृतस्य पुत्राऽआ ये धामानि दिव्या सं हि
नि तस्थुः॥५॥ यस्य प्रयाणम्॥ यस्य प्रयाणमन्वन्यऽइद्ययुर्देवा देवस्य महिमानमोज
सा॥ यः पार्थिवानि विममे सऽएतशो रजांसि देवः सविता महित्वना॥६॥ देव सवित
॥६८॥ देव सवितः प्रसुव यज्ञम्प्रसुव यज्ञपतिम्भगाय॥ दिव्यो गन्धर्वः केतपूः केतन्नः पुना ॥६८॥
तु वाचस्पतिर्वाचन्नः स्वदतु॥७॥ इमन्नः॥ इमन्नो देव सवितर्यज्ञम्प्रणय देवाव्यꣳ सखि
विदꣳ सत्राजितन्धनजितꣳ स्वर्जितम्॥ ऋचा स्तोमꣳ समर्द्धय गायत्रेण रथन्तरम्बृह

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

द्गायत्रवर्त्तनिस्वाहा॥८॥ देवस्यत्वा॥ देवस्यत्वासवितुःप्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्पूष्णो
हस्ताब्भ्याम्॥ आददेगायत्रेणछन्दसाङ्गिरस्वत्पृथिव्याःसधस्थादग्निम्पुरीष्यम८ङ्गि
रस्वदाभरत्रैष्टुभेनछन्दसाङ्गिरस्वत्॥९॥ अब्भ्रिरसि॥ अब्भ्रिरसिनार्य्यसित्वयाव
यमग्निँशकेखनितुँसधस्थऽआ॥ जागतेनछन्दसाङ्गिरस्वत्॥१०॥ हस्तऽआधा
य॥ हस्तऽआधायसविताब्बिभ्रदब्भ्रिँहिरण्ययीम्॥ अग्नेर्ज्ज्योतिर्न्निचाय्यपृथिव्या
ऽअध्याभरदानुष्टुभेनछन्दसाङ्गिरस्वत्॥११॥ प्रतूर्त्तंवाजिन्ना॥ प्रतूर्त्तंवाजिन्नाद्द्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वव्रारिष्टामनुसंवतन्त्राादिवितेजन्मपरममन्तरिक्षेतवनाभिः॥ पृथिव्यामधियो
निरित॥१२॥ युञ्जाथाꣳरासभंयुवमस्मिन्यामेवृषण्वसू॥
अग्निम्भरन्तमस्मयुम्॥१३॥ योगेयोगेतवस्तरंवाजेवाजेहवामहे॥सखायइन्द्र
मूतये॥१४॥ प्रतूर्वन्नेह्यवक्रामन्नशस्तीरुद्रस्यगाणपत्यम्मयोभूरे
हि॥ उर्व्वन्तरिक्षंवीहिस्वस्तिगव्यूतिरभयानिकृण्वन्पूष्णासयुजासह॥१५॥ पृथि
व्याःसधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदाभराग्निम्पुरीष्यमप
प॰ग्नि [illegible] १६

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

दा अग्निम्पुरीष्यमङ्गिर

ङ्गिरस्वदच्छेमोग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वद्भरिष्यामः॥१६॥ अन्वग्निः॥ अन्वग्निरुषसा
मग्रमख्यदन्वहानि प्रथमो जातवेदाः॥ अनु सूर्य्यस्य पुरुत्रा च रश्मीननु द्या
वापृथिवीऽआततन्थ॥१७॥ आगत्य वाजीन्॥ आगत्य वाज्यध्वानꣳ सर्वा मृधो वि
धूनुते॥ अग्निꣳ सधस्थे महति चक्षुषा निचिकीषते॥१८॥ आक्रम्य वाजिन्॥ आ
क्रम्य वाजिन् पृथिवीमग्निमिच्छ रुचा त्वम्॥ भूम्या वृत्वाय नो ब्रूहि यतः खनेम तं
वयम्॥१९॥ द्यौस्ते॥ द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी सधस्थमात्मान्तरिक्षꣳ समुद्रो योनिः॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

विख्याय चक्षुषा त्वमभितिष्ठ पृतन्यतः ॥२०॥ उत्क्राम ॥ उत्क्राम महते सौभगा
यास्मादास्थानाद्द्रविणोदा वाजिन्‌ ॥ वयꣳ स्याम सुमतौ पृथिव्याऽअग्निं खन
न्तऽउपस्थेऽअस्याः ॥२१॥ उदक्रमीत् ॥ उदक्रमीद्द्रविणोदा वाज्यर्वाकः सुलोकꣳ
सुकृतं पृथिव्याम्‌ ॥ ततः खनेम सुप्रतीकमग्निꣳ स्वो रुहाणाऽअधि नाकमुत्त
मम् ॥२२॥ आ त्वा ॥ आ त्वा जिघर्मि मनसा घृतेन प्रतिक्षियन्तं भुवनानि विश्वा ॥
पृथुं तिरश्चा वयसा बृहन्तं व्यचिष्ठमन्नै रभसं दृशानम्‌ ॥२३॥ आ विश्वतः ॥ आ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

विभ्भ्वतंः प्रुत्तम्बग्निं घाम्म रुह्समामनं मातज्जुषेत ।। मर्त्ता अग्नी स्वहुयं दूतो ऽग्निर्नी
त्रिमश्रेतन्नूजर्व्वुराणः ।।२४।। परिवाजेपतिः ।। परिवाजेपतिकविरग्निर्हव्यान्यक्रमीत्
दधद्रत्नानि दाशुषे ।।२५।। परित्वा ।। परित्वाग्नेपुरंवयंविप्रंसहस्यधीमहि ।। धृषद्व
र्णंदिवेदिवेहन्तारंभङ्गु[...]रावताम् ।।२६।। त्वमग्ने ।। त्वमग्नेद्युभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्य
स्त्वमश्मनस्परि ।। त्वंवनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वंनृणांनृपतेजायसेशुचिः ।।२७।। देवस्यत्वा ।।
देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्याम् ।। पृथिव्याः सधस्थादग्नि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि

पुरीष्यम्पतङ्गिः उखस्त्वं ना मि॥ ज्योतिष्मन्तं त्वाग्ने सुप्रतीकमजस्रेण भानुना दीद्य
तम्॥ शिवम्प्रजाभ्यो हिंसन्तम्पृथिव्याः सधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्त्वं ना
मः॥ २८॥ अपाम्पृष्ठम्॥ अपाम्पृष्ठमसि योनिरग्नेः समुद्रमभितः पिन्वमानम्॥ वर्द्ध
मानो महाँ॥ आ च पुष्करे दिवो मात्रया वरिम्णा प्रथस्व॥ २९॥ शर्म्म च॥ शर्म्म च स्थो

॥७१॥ वर्म्म च स्थो छिद्रे बहुले उभे॥ व्यचस्वती संवसाथां भृतमग्निम्पुरीष्यम्॥ ३०॥ ॥७१॥
संवसाथाम्॥ संवसाथां स्वर्विदा समीची उरसा त्मना॥ अग्निमन्तर्भरिष्यन्ती

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

न्द्रेपो तिष्ठन्तुमजोस्त्वमित्त॥३१॥पुरिष्योसि॥विश्वश्वप्रेरा॥८॥अग्न्यर्थेब्रोह्मा॥प्रथमे
निरमथ्यदग्ने॥त्वामग्नेपुष्करादध्यथर्वानिरमथ्यत॥मूर्ध्नोविश्वस्यवाघत
॥३२॥तमुत्वा॥तमुत्वादध्यङ्ङृषिपुत्रईधेअथर्वणः॥वृत्रहणंपुरन्दरम्॥३३॥तमुत्वा॥
तमुत्वापाथ्योवृषासमीधेदस्युहन्तमम्॥धनञ्जयंरणेरणे॥३४॥सीदहोता॥सीदहो
तःस्वउलोकेचिकित्वान्सादयायज्ञंसुकृतस्ययोनौ॥देवावीर्देवान्हविषायजास्य
ग्नेबृहद्यजमानेवयोधाः॥३५॥निहोता॥निहोताहोतृषदनेविदानस्त्वेषोदीदिवाँ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि ऽसदत्सुदक्षः॥ अदब्धव्रतप्रमतिर्वसिष्ठः सहस्रम्भरः शुचिजिह्वोऽग्निः॥३६॥ संहि
सꣳसीदस्व॥ सꣳसीदस्व महाँऽअसि शोचस्व देववीतमः॥ विधूममग्नेऽअरुषम्मि
येध्य सृज प्रशस्त दर्शतम्॥३७॥ अपो देवीः॥ अपो देवीरुप सृज मधुमतीरयक्ष्माय प्र ॥७२॥
॥७२॥ जाभ्यः॥ तासामास्थानादुज्जिहतामोषधयः सुपिप्पलाः॥३८॥ सन्ते॥ सन्ते वायुर्मात
रिश्वा दधातूत्तानाया हृदयं यद्विकस्तम्॥ यो देवानाञ्चरसि प्राणथेन कस्मै देव
वषडस्तु तुभ्यम्॥३९॥ सुजातो ज्योतिषा॥ सुजातो ज्योतिषा सह शर्म वरूथमासदत्स्वः॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्वा सोऽग्ने विश्वरूपः परि संव्ययस्व विभावसो ॥४०॥ उदु तिष्ठ ॥ उदु तिष्ठ स्वध्वरा
वा नो देव्या धिया ॥ दृशे च भासा बृहता सुशुक्वनिराग्ने याहि सुशस्तिभिः ॥४१॥ ऊ
र्ध्व ऊ षु ण ऊ ॥ ऊर्ध्व ऊ षु ण ऊतये तिष्ठा देवो न सविता ॥ ऊर्ध्वो वाजस्य सनिता यदञ्जि
भिर्वाघद्भिर्विह्वयामहे ॥४२॥ स जातः ॥ स जातो गर्भोऽअसि रोदस्योरग्ने चारुर्विभृ
तऽओषधीषु ॥ चित्रः शिशुः परि तमांस्यक्तून्प्र मातृभ्योऽअधि कनिक्रदद्गाः ॥४३॥ स्थि
रो भव ॥ स्थिरो भव वीड्वङ्गऽआशुर्भव वाज्यर्वन् ॥ पृथुर्भव सुषदस्त्वमग्नेः पुरीषवा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ठ॥४४॥ शिवो भव॥ शिवो भव प्रजाभ्यो मानुषीभ्यस्त्वमङ्गिरः॥ मा द्यावापृथि
व्यभि शोचीर्मान्तरिक्षं मा वनस्पतीन्॥४५॥ प्रैतु॥ प्रैतु वाजी कनिक्रदन्नानदद्रा
सभः पत्वा॥ भरन्नग्निं पुरीष्यं मा पाद्यायुषः पुरा॥ वृषाग्निं वृषणं भरन्नपां गर्भं स
मुद्रियम्॥ अग्न आ याहि वीतये॥४६॥ ऋतं सत्यम्॥ ऋतं सत्यमृतं सत्यमग्निं
पुरीष्यमङ्गिरस्वद्भरामः॥ ओषधयः प्रतिमोदध्वमग्निमेतं शिवमायन्तमभ्य
त्र युष्माः॥ व्यस्यन्विश्वा अनिरा अमीवा निषीदन्नो अप दुर्मतिं जहि॥४७॥

सं॰हि ॥७३॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

उषधयः प्रति॥उषधयः प्रति गृभ्णीत पुष्पवतीः सुपिप्पलाः। अयं वो गर्भऽऋत्वियः
प्रत्नꣳ सधस्थमासदत्॥४८॥ वि पाजसा॥ वि पाजसा पृथुना शोशुचानो बाधस्व
द्विषो रक्षसोऽअमीवाः॥ सुशर्म्मणो बृहतः शर्म्मणि स्यामग्नेरहꣳ सुहवस्य प्रणी
तौ॥४९॥ आपो हि॥ आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता नऽऊर्ज्जे दधातन॥ महे रणाय चक्षसे
॥५०॥ यो वः॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः। उशतीरिव मातरः॥५१॥ तस्माऽ
अरं गमाम॥ तस्माऽअरङ्गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ॥ आपो जनयथा च नः॥५२॥ मित्रः

सं.हि. सꣳसृज्य॥ मित्रः सꣳसृज्य पृथिवीं भूमिं च ज्योतिषा सह॥ सुजातं जातवेदसमय
क्ष्माय त्वा सꣳसृजामि प्रजाभ्यः॥५३॥ रुद्राः सꣳसृज्य॥ रुद्राः सꣳसृज्य पृथिवीं बृहज्ज्यो सं.हि.
तिः समीधिरे॥ तेषां भानुरजस्र इच्छुक्रो देवेषु रोचते॥५४॥ सꣳसृष्टां वसुभिः॥ सꣳसृ
॥७४॥ ष्टां वसुभी रुद्रैर्धीरैः कर्मण्यां मृदम्॥ हस्ताभ्यां मृद्वीं कृत्वा सिनीवाली कृणोतु
ताम्॥५५॥ सिनीवाली॥ सिनीवाली सुकपर्दा सुकुरीरा स्वौपशा॥ सा तुभ्यमदिते मह्यो ॥७४॥
खां दधातु हस्तयोः॥५६॥ उखां कृणोतु॥ उखां कृणोतु शक्त्या बाहुभ्यामदितिर्धिया॥ माता

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

पुत्रंष्यथोपस्थेसाग्निर्विभर्त्तुगर्ब्भङ्ग्ग्रा॥ मखस्यशिरोसि॥ पग॥ वसवस्त्वा॥ वसवस्त्वाकृ
ण्वन्तुगायत्रेणछन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासिपृथिव्यसिधारयामयिप्रजाꣳरायस्पोष
ङ्गौपत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजातान्यजमानारुद्रास्त्वाकृण्वन्तुत्रैष्टुभेनछन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवा
स्यन्तरिक्षमसिधारयामयिप्रजाꣳरायस्पोषङ्गौपत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजातान्यजमना
यादित्यास्त्वाकृण्वन्तुजागतेनछन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासिद्यौरसिधारयामयिप्रजाꣳरा
यस्पोषङ्गौपत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजातान्यजमानायविश्वेत्वादेवावैश्वानराःकृण्वन्त्वा
नुष्टुभेनछन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासिदिशोसिधारयामयिप्रजाꣳरायस्पोषङ्गौपत्त्यꣳसु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि वीर्य्यः सञ्जातान्सज्ञे मानाय ॥ ५८ ॥ अग्रदिस्यैरा स्वाहा ॥ अग्रदिस्यैरा स्वाहा स्यादिति षट् बिल सं हि
कृस्वातु ॥ कृत्वा पुसामहिमुखास्तुत्वा पुण्यानि मन्त्रये ॥ पूर्वे प्राः प्राप्य पद्वदादितिश्च
पयानि ति ॥ पणेषु वसेव स्वाहा । धूपयन्तु गायत्रेण छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवा स्वाहा धूपयन्तु
॥७५॥ त्रैष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वदो दिव्या स्वाहा धूपयन्तु जागतेन छन्दसाङ्गिरस्वद्ब्रह्मा स्वाहा देवा ॥७५॥
वैश्वानरा धूपयन्त्वानुष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वदिन्द्रः स्वाहा धूपयन्तु वरुणः स्वाहा धूपयन्तु वि
ष्णुः स्वाहा धूपयन्तु ॥ ध्वा ॥ अदिति ष्ठा ॥ देवी बिभ्रुस्त्वा देव्यावती पृथिव्याः सधस्थेऽङ्गिर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्वत्तेवनत्तवटदेवानोन्हापक्ष्नौर्दृवीर्विंश्वदेव्यावती॥ पृथिव्याः सप्तस्थेऽग्रद्धिः
रस्वद्देधत्तूखेखिप्रणोस्त्वादेवीर्विंश्वदेव्यावती॥ पृथिव्याः सप्तस्थेऽग्रद्धिः रस्वप
ग्रीत्स्वतामुखेवरुच्चीष्ठादेवीर्विंश्वदेव्यावती॥ पृथिव्याः सप्तस्थेऽग्रद्धिः रस्वपू
पयन्तुखेवग्नास्त्वादेवीर्विंश्वदेव्यावती॥ पृथिव्याः सप्तस्थेऽग्रद्धिः रस्वत्तेवन्तू
खेजनेयस्त्वाद्धिन्नपत्रादेवीर्विंश्वदेव्यावती॥ पृथिव्याः सप्तस्थेऽग्रद्धिः रस्वत्त
वन्तूखे॥ ६॥ मित्रस्यवर्षिणी धृतौ॥ मित्रस्यवर्षिणी धृतोवौ देवस्यसानसि॥ धु

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तो द्व पनु सु प्राणिः स्वङ्कु

म्प्रन्धि व्र ञ्श्र व स्त म प्रा॥ ६शा॥ दे व स्वा। सं वि [illegible]

सं॰ हि रिःसु बा हु रु त श क्र्श्रा॥ ग्प्र ब्ध्रा थ पा ना प थ्रि ब्धा मा षा॥ दि श ऽ ञ्प्रा ध्द ण॥ ६३॥ ड थ्रा पे हृ हु ति॥ सं॰ हि

ड थ्रा पे दृ हु ति मु वो दु ति ध्द ष्कु वा ल म्प्रा॥ मि त्रै ता न्दोः ड रवा म्प्र वा रि द दा म्प्र प मि स्वाऽ र षा

॥७६॥ मा त्रै दि॥ ६४॥ व्व सं व स्वा॥ व्व सं व स्वा कृ न्द न्तु गा॥ प ब्रै ण॥ द्ध न्द सा ड्रिः र स्व द्वु द्धा स्ता कृ न्य ॥७६॥

न्तु त्रै प्कु प्रे न द्ध न्द सा ड्रिः र स्व दो दि त्या स्वा कृ न्द न्तु जा गे ते न द्ध न्द सा ड्रि र स्वा द्दि स्वे सा दे

वा ध्वै श्वा नु रा ऽ ञ्प्रा द्ध न्द स्वा नु प्कु प्रे न द्ध न्द सा ड्रिः र स्व स्वा॥ ६५॥ प्रा ञ्श्रा कृ ति प्र ग्नि म्प्रा॥ स्प्रा कृ ति

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मग्निम्प्रयुजꣳस्वाहामनोमेधामग्निम्प्रयुजꣳस्वाहाचित्तंविज्ञातमग्निम्प्रयुज
ꣳस्वाहावाचोविधृतिमग्निम्प्रयुजꣳस्वाहाप्रजापतयेमनवेस्वाहाग्नयेवै
श्वानरायस्वाहा॥६६॥विश्वोदेवस्यनेतुर्मर्त्तोवुरीतसख्यम्॥विश्वोरा
यइषुध्यतिद्युम्नंवृणीतपुष्यसेस्वाहा॥६७॥मासु॥मासुभित्थामासुरिषोम्ब
धृष्णुवीरयस्वसु॥अग्निश्चेदंकरिष्यथः॥६८॥दृꣳहस्वा॥६९॥दृꣳहस्वदेवीपृथिवि
स्वस्तयआसुरीमायास्वधयाकृतासि॥जुष्टंदेवेभ्यइदमस्तुहव्यमरिष्टा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि

त्स्मदिहिक्षत्रेऽग्नास्मन्नरा॥ द्रुन्नःसर्पिरासुतिः॥ प्रत्नोहोतावरेण्यः॥
सहसस्पुत्रोऽअद्भुतः॥७॥ शतम्॥ प॰॥ परमस्याऽअधि॥ परमस्याऽअधि
संवतोवराँऽअभ्यातर॥ यत्राहमस्मिताँऽअव॥३॥ परमस्याःपरावतः
॥११॥ परमस्याःपरावतोरोहिदश्वइहागहि॥ पुरीष्यःपुरुप्रियोऽग्नेत्वन्तरामृधः॥ ॥११॥
॥४॥ यदग्ने॥ यदग्नेकानिकानिचिदातेदारूणिदध्मसि॥ सर्वन्तदस्तुते
घृतन्तज्जुषस्वयविष्ठ्य॥५॥ यदत्ति॥ यदत्त्युपजिह्विकायद्वम्रोऽअतिस

सं॰हि

र्पिता॥ सर्ब्बन्तदस्तु ते घृतन्तज्जुषस्व यविष्ठ्य॥ ७४॥ अहरहरप्प्रयावम॥ अ
हरहरप्प्रयावम्भरन्तोश्वायेव तिष्ठते घासमस्मै॥ रायस्पोषेण समिषामद
न्तोग्ने मा ते प्प्रतिवेशारिषाम॥ ७५॥ नाभा पृथिव्याः॥ नाभा पृथिव्याः समिधाने
अग्नौ रायस्पोषाय बृहते हवामहे॥ इरम्मदम्बृहदुक्थं यजत्रञ्जेतारमग्निम्पृत
नासु सासहिम्॥ ७६॥ याः सेनाः॥ याः सेनाऽअभीत्वरीराव्याधिनीरुगणाऽउत॥
ये स्तेना ये च तस्करास्ताँस्तेऽअग्नेपि दधाम्यास्ये॥ ७७॥ दंष्ट्राभ्याम्मलिम्लून्॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि

दॐ ष्टां स्वा मग्न लिम्म्लु क्षस्मै सत्त स्कराशाँ ग्रुतता हृनुं स्वा । ॐ स्तेनामग्ने गवस्ताँ स्ता

सं हि क्ष्मा दस्नु स्वोदिता ना ॥७८॥ घेज नैषु ॥ घेज नैषु प्रलिम्म्लवस्ते नो सस्करा व नै ॥ घे कृ

ह्यैव स्वा ध्या प व स्ताँ स्तै द धा मिज ग्रे यो ॥७९॥ सो ऽग्ने स्म श्री ॥ सो ऽग्ने स्म श्री य रा नी

या च स्व नो हृषतेज ने ह्या निन्द्या यो ऽग्न्स्मा क्षि प्या व सर्व न्तस्मस्म सा कु रु ॥८०॥ ॥७८॥

॥७८॥ स ईं सितम्मे ॥ स ईं सितम्मे वृत्स्मु स ईं शितं वीर्षु स्वलं मा ॥ स ईं शितं तु ऊ त्र ङ्गि र स्तु

ध स्मा ह म स्सि पुरोहितः ॥८॥ ३ दैसा द ॥ ३ दैघास्मा ह ऽग्ने ति र मु हुवै ऽग्न्ये बे ल म ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हिंऽएणमि ब्रह्मणाभिन्नामुन्नेया भिन्वा ॥ ओ॑ऽग्ग्रह स्म ॥ ८२ ॥ ऽअन्नपते न्नस्य ॥ अन्नपतेन्न
स्य नो देह्यनमीवस्य शुष्मिणः प्रप्र दातारन्तारिषऽऊर्ज्जन्नो धेहि द्विपदे चतु ष्प
दे ॥ ८३ ॥ इति वाजसनेयसंहितायान्दीपपाठे ११ कादशोऽध्यायः ॥ ॥ दृशानो रुक्म ॥
दृशानो रुक्मऽउर्व्या व्यद्यौद्दुर्म्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ॥ अग्निरमृतोऽअभवद्वयोभि
र्यदेनं द्यौरजनयत्सुरेताः ॥ १ ॥ नक्तोषासा समनसा ॥ नक्तोषासा समनसा विरू
पे धापयेते शिशुमेकं समीची ॥ द्यावाक्षामा रुक्मोऽअन्तर्विभाति देवाऽअग्निन्धारय

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

न्द्र विष्णो दः॥२॥ विश्वा रूपाणि॥ प्रतिमुञ्चते कविः प्रासावीद्भद्रन्द्विपदे चतुष्पदे॥

सं॰हि विनाकमख्यत्सविता वरेण्यो नु प्रयाणमुषसो विराजति॥३॥ सुपर्णोसि॥ सुप सं॰हि

र्णोसि गरुत्माँस्त्रिवृत्ते शिरो गायत्रं चक्षुर्बृहद्रथन्तरे पक्षौ॥ स्तोम आत्मा छन्दां

॥१८॥ स्यङ्गानि यजूंषि नाम॥ साम ते तनूर्वामदेव्यं यज्ञायज्ञियं पुच्छं धिष्ण्याः शफाः ॥१८॥

॥ सुपर्णोसि गरुत्मान्दिवं गच्छ स्वः पत॥४॥ विष्णोः क्रमः॥ विष्णोः क्रमोस्यभिमा

तिहा त्रैष्टुभं छन्द आरोहान्तरिक्षमनु विक्रमस्व विष्णोः क्रमोस्यरातीयतो हन्ता जा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

गतञ्छन्दऽआरोहद्दिवमनुविक्क्रमस्वविष्णोःक्क्रमोसिशत्रूयतोहन्तानुष्टुभ
ञ्छन्दऽआरोहद्दिशोनुविक्क्रमस्व॥५॥अक्क्रन्ददग्निः॥अक्क्रन्ददग्निस्तनयन्निव
द्यौःक्षामारेरिहद्वीरुधःसमञ्जन्॥सद्योजज्ञानोविहीमिद्धोऽअख्यदारोदसी
भानुनाभात्यन्तः॥६॥अग्नेब्भ्यावर्त्तिन॥अग्नेब्भ्यावर्त्तिन्नभिमानिवर्त्तस्वायुषा
वर्च्चसाप्प्रजयाधनेन॥सन्न्यामेधयारय्यापोषेण॥७॥अग्नेऽअङ्गिरःशतन्तेस
न्त्वावृतःसहस्रन्तऽउपावृतः॥अधापोषस्यपोषेणपुनर्न्नोनष्टमाकृधिपुनर्न्नोर

ष्यमाकृण्वि॥८॥ पुनरूर्जा॥ पुनरूर्जा निवर्त्तस्व पुनरग्नऽइषायुषा॥ पुनर्न्नः पाह्यँ
संहि हसः॥९॥ सह रय्या॥ सह रय्या निवर्त्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया॥ विश्वप्स्न्या वि संहि
श्वतस्परि॥१०॥ आ त्वा॥ आ त्वाहार्षमन्तरभूर्ध्रुवस्तिष्ठाविचाचलिः॥ विशस्त्वा
॥८०॥ सर्वा वाञ्छन्तु मा त्वद्राष्ट्रमधिभ्रशत्॥११॥ उदुत्तमं॥ उदुत्तमं वरुण पाशम ॥८०॥
स्मदवाधमं वि मध्यमꣳ श्रथाय॥ अथा वयमादित्य व्रते तवानागसोऽअदित
ये स्याम॥१२॥ अग्ने बृहन्॥ अग्ने बृहन्नुषसामूर्ध्वोऽअस्थान्निर्जगन्वान्तमसो ज्यो

तिपा गात्॥ अग्निर्ज्ञानुना रुशता रुसन्तः प्रजानतो विश्वास सद्मान्यप्राः॥३॥ हृं॥ स
शुवीषत्॥ हृं॥ सः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत्॥ नृष
द्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं बृहत्॥४॥ सो हृत्स्मा॥ स
हृत्स्मात्तुरस्या उपस्पृशे विश्वान्यग्ने वयुनानि विद्वान्॥ येनान्तपस्तुम्पार्विश्वाह
शीवारुन्तरस्याः मुक्तेपातिर्विश्वाहि॥ प॥ अन्तरग्ने रुचा हव्य मुखा या॥ स द
निखे॥ तस्या हृं हरस्तात्तपञ्जातवेदः शिवो भव॥ धा॥ शिवो भव॥ शिवो भव

संहि

मन्त्रं मन्मेऽग्रथौ सीयदशिवस्तमग्ग शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वं योनिमिहासं

॥ ८१॥ दः॥१७॥ दिवस्परि॥ दिवस्परि प्रथमञ्जज्ञेऽग्निरस्मद्द्वितीयं परि जातवेदाः

तृतीयमप्सु नृमणाऽअजस्रमिन्धानऽएनञ्जरते स्वाधीः॥१८॥ विद्मा तेऽअग्ने ॥ ८१॥

त्रेधा त्रयाणि विद्मा ते धाम विभृता पुरुत्रा॥ विद्मा ते नाम परमं गुहा यद्वि

द्मा तमुत्सं यतऽआजगन्थ॥१९॥ समुद्रे त्वा॥ समुद्रे त्वा नृमणाऽअप्स्वन्तर्नृच

क्षाऽईधे दिवोऽअग्नऽऊधन् तृतीये त्वा रजसि तस्थिवांसमपामुपस्थे महि

षाऽवर्द्धनरा॥२०॥ऽअक्रन्ददग्निः॥ऽअक्रन्ददग्निस्तनयन्निवद्यौः क्षामारेरीहद्वीरुधः
समञ्जन्॥ सद्योजज्ञानोविहीमिद्धोऽअख्यदारोदसीभानुनाभात्यन्तः॥२१॥
श्रीणामुदारः॥ श्रीणामुदारोधरुणोरयीणाम्मनीषाणाम्प्रार्प्पणःसोमगोपाः॥
वसुःसूनुःसहसोऽअप्सुराजाविभात्यग्रेऽउषसामिधानः॥२२॥ विश्वस्यके
तुः॥ विश्वस्यकेतुर्भुवनस्यगर्ब्भऽआरोदसीऽअपृणाज्जायमानः॥ वीडुञ्चिद
द्रिमभिनत्परायञ्जनायदग्निमयजन्तपञ्च॥२३॥ उसिक्पावकः॥ उसिक्पावकोऽ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि ग्नेरतिः सु मेधा मर्त्येष्वग्निरमृतो नि धायि ॥ इयर्ति धूममरुषं भरिभ्रदुच्छुक्रेण शो संहि
विषा द्यामिनक्षन् ॥२४॥ दृशानो रुक्मः ॥ दृशानो रुक्मऽउर्व्या व्यद्यौद्दुर्मर्षमायुः
श्रिये रुचानः ॥ अग्निरमृतोऽअभवद्वयोभिर्यदेनं द्यौरजनयत्सुरेताः ॥२५॥
॥२६॥ यस्ते ॥ यस्तेऽअद्य कृणवद्भद्रशोचेऽपूपं देव घृतवन्तमग्ने ॥ प्र तं नय प्रतरं व ॥२६॥
स्योऽअच्छाभि सुम्नं देवभक्तं यविष्ठ ॥२६॥ आ तं भ ॥ आ तं भज सौश्रवसेष्वग्न
उक्थउक्थऽआ भज शस्यमाने ॥ प्रियः सूर्ये प्रियोऽअग्ना भवात्युज्जातेन भिन

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

दृꣳहुज्जनिष्टैः॥२७॥ त्वामग्ने॥ त्वामग्ने यजमानाऽअनुद्यून्विश्वा वसु दधिरे वा
र्य्याणि॥ त्वया सह द्द्रविणमिच्छमाणा व्व्रजङ्गोमन्तमुशिजो व्विवव्व्रुः॥२८॥ ऽअस्ता
व्व्यग्निः॥ अस्ताव्व्यग्निर्न्नराꣳ सुशेवो व्वैश्वानरऽऋषिभिः सोमगोपाः॥ अद्वेषे
द्यावापृथिवी हुवे देवा धत्त रयिमस्मे सुवीरम्॥२९॥ समिधाग्निम्॥ समि
धाग्निन्दुवस्यत घृतैर्ब्बोधयतातिथिम्॥ आस्मिन्हव्या जुहोतन॥३०॥ उदु त्वा॥
उदु त्वा व्विश्वे देवाऽअग्ने भरन्तु चित्तिभिः॥ स नो भव शिवस्त्वꣳ सुप्रतीको

सं॰ दिवि प्रावेसु ॥३१॥ प्रेत ॥ प्रेदग्ने ज्योतिष्मान्याहि शिवेभिरर्चिभिष्ट्वम् ॥ बृह सं॰
द्भिर्भानुभिर्भासन्मा हिंसीस्तन्वा प्रजाः ॥३२॥ अक्रन्द ॥ अक्रन्ददग्नि
स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधः समञ्जन् ॥ सद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धो
॥८३॥ अख्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ॥३३॥ प्रप्राय ॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्य शृ ॥८३॥
ण्वे वि यत्सूर्यो न रोचते बृहद्भाः ॥ अभि यः पूरुं पृतनासु तस्थौ दीदाय दैव्यो
अतिथिः शिवो नः ॥३४॥ आपो दे ॥ आपो देवीः प्रतिगृभ्णीत भस्मैतत्स्योने

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कृण्वन्तु सुरमाऽउ लोके॥ तस्मै नमन्तां जनयः सुपत्नीर्मातेव पुत्रं बिभृ
तापस्वेनत्॥३५॥ अप्स्वग्ने॥ अप्स्वग्ने सधिष्टव सौषधीरनुरुध्यसे॥ गर्भे सञ्जा
यसे पुनः॥३६॥ गर्भोऽअसि॥ गर्भोऽअस्योषधीनाङ्गर्भो वनस्पतीनाम्॥ गर्भो
विश्वस्य भूतस्याग्ने गर्भोऽअपामसि॥३७॥ प्रसद्य॥ प्रसद्य भस्मना योनिमप
श्च पृथिवीमग्ने॥ सꣳसृज्य मातृभिष्ट्वं ज्योतिष्मान्पुनरासदः॥३८॥ पुनरास
द्य॥ पुनरासद्य सदनमपश्च पृथिवीमग्ने॥ शेषे मातुर्यथोपस्थेन्तरस्याꣳ शिवतं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मः॥३९॥ पुनरूर्ज्जा॥ पुनरूर्ज्जा निवर्त्तस्व पुनरग्नऽइषायुषा॥ पुनर्न्नः पाह्यंहसः॥ संहि

संहि ॥४०॥ सह रय्या॥ सह रय्या निवर्त्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया॥ विश्वप्स्न्या विश्व

तस्परि॥४१॥ बोधा मे॥ बोधा मेऽअस्य वचसो यविष्ठ मंहिष्ठस्य प्रभृतस्य स्व ॥८४॥

॥८४॥ धावः॥ पीयति त्वोऽअनु त्वो गृणाति वन्दारुष्टे तन्वं वन्देऽअग्ने॥४२॥ स बोधि॥ स

बोधि सूरिर्म्मघवा वसुपते वसुदावन्॥ युयोध्यस्मद्द्वेषांसि विश्वकर्म्म

णे स्वाहा॥४३॥ पुनस्त्वा॥ पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवः समिन्धतां पुनर्ब्रह्माणो वसु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

नीथवन्तैः॥ एतेनत्वन्तन्वं वर्द्धयस्व सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः॥ ४४॥ अपेत॥ अ
पेतवीतविचसर्प्पतातो येत्र स्थ पुराणा ये च नूतनाः॥ अदाद्यमोऽवसानम्पृथिव्या ऽअ
क्रन्निमम्पितरो लोकमस्मै॥ ४५॥ संज्ञानमसि॥ संज्ञानमसि कामधरणम्मयि ते का
मधरणम्भूयात्॥ अग्नेर्भस्मास्यग्नेः पुरीषमसि चित स्थ परिचितऽ ऊर्द्ध्वचितः श्रयद्ध्वं॥
॥४६॥ अयं सः॥ अयं सोऽअग्निर्य्यस्मिं सोममिन्द्रः सुतन्दधे जठरे वावशानः॥ सह
स्रियं वाजमत्यन्न सप्तिं ससवान्त्सन्त्स्तूयसे जातवेदः॥ ४७॥ अग्ने यत्ते॥ अग्ने यत्ते दिवि

संहि वर्च्चः पृथिव्यां यदोषधीष्वप्स्वा यजत्र॥ येनान्तरिक्षमुर्वाततन्थ त्वेषः सन्भानुर संहि
र्णवो नृचक्षाः॥४८॥ अग्नेदिवर्ण अग्नेदिवोऽअर्णमच्छा जिगास्यच्छा
देवाँ२ऽऊचिषेधिष्ण्याये॥ यारोचनेपरस्तात्सूर्यस्ययाश्चावस्ता
॥८५॥ दुपतिष्ठन्तऽआपः॥४९॥ पुरीष्यासोऽअग्नयः प्रावणेभिः सजोषसः॥ जुषं ॥८५॥
तांयज्ञमद्रुहोऽनमीवाऽइषोमहीः॥५०॥ इडामग्ने॥ इडामग्नेपुरुदंससनिंगोः
शश्वत्तमंहवमानायसाध॥ स्यान्नः सूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भू

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्वस्ये॥प॥ग्रृयन्ते॥ग्रृयन्तु धेनिर्ह्रुस्वि यो घतो जा तोऽग्र रो व थ्या॥ ॥त ज्ञानन्न गू ऽ
श्रारो हा थो नो वर्द्धू या रुयि मृ॥प३॥ वि दा सि॥ वि दे सित या देवत या ऽङ्गि रु स्वद्ध्रु
वा सीद परि वि दा सित या देवत त्या ऽङ्गि रु स्वं ङ्गि रः स्वद्ध्रुवा सी दा॥प३॥ लो कम्पृण॥
लोकम्पृण छिद्रम्पृण थो सी दद्ध्रुवा त्वम्॥ इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन्यो नावसी
षद्दन्॥प४॥ ताऽग्रस्य॥ ताऽग्रस्य सूददोहसः सोमं श्रीणन्ति पृश्नयः॥ जन्मन्दे
वानांविशस्त्रिष्वारोचने दिवः॥ प५॥ इन्द्रं विश्वाः॥ इन्द्रं विश्वाऽअवीवृधन्समुद्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि

व्यचसङ्गिरः॥ रथीतमꣳ रथीनां वाजानाꣳ सत्पतिम्पतिम्॥ ५६॥ समितम्॥

समितꣳ सङ्कल्पेथाꣳ सम्प्रियौ रोचिष्णू सुमनस्यमानौ॥ इषमूर्जमभि संवसा- संहि

नौ॥ ५७॥ सम्वाम्म॥ सम्वाम्मनाꣳसि सं व्रता समु चित्तान्याकरम्॥ अग्ने पुरीष्या-

॥ ८६॥ धिपा भव त्वन्नः इषमूर्जं यजमानाय धेहि॥ ५८॥ अग्ने॥ अग्ने त्वम्पुरीष्यो र- ॥ ८६॥

यिमान्पुष्टिमाꣳ२ऽअसि॥ शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वं योनिमिहासदः॥ ५९॥ भवत-

न्नः॥ भवतन्नः समनसौ सचेतसावरेपसौ॥ मा यज्ञꣳ हिꣳसिष्टम्मा यज्ञपतिञ्जात-

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

विदँसौशिवो मे वत्तमघ्यानः॥१०॥ मातेवपुत्रम्॥ मातेवपुत्रम्पृथिवीपुरीष्यमग्निं
कं स्वे योनावभारुखा॥ तां विश्वैर्देवैर्ऋतुभिः संविदानः प्रजापतिर्विश्वकर्म्मा
विमुञ्चतु॥११॥ असुन्वन्तमयजमानम्॥ असुन्वन्तमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्याम
न्विहि तस्करस्य॥ अन्यमस्मदिच्छ सा तऽइत्या नमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु॥१२॥ न
मः सु॥ नमः सु ते निर्ऋते तिग्मतेजोऽयस्मयं विचृता बन्धमेतम्॥ यमेन त्वं यम्या
संविदानोत्तमे नाकेऽअधिरोहयेनम्॥१३॥ यस्यास्ते॥ यस्यास्ते घोरऽआसञ्जु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

होम्येषांबन्धानामवसर्ज्जनाय॥यान्त्वाजनोभूमिरितिप्प्रमन्दतेनिर्ऋतीन्त्वाहम्प
संहि रिवेदविश्श्वतः॥६४॥यन्ते॥यन्तेदेवीनिर्ऋतिराबबन्धपाशङ्ग्रीवास्वविचृत्त्यम्। संहि
तन्तेविष्याम्यायुषोनमद्ध्यादथैतम्पितुमद्धिप्प्रसूतः॥नमोभूत्यैयेदञ्चकार॥६५॥
निवेशनःसङ्गमनः॥निवेशनःसङ्गमनोवसूनांविश्श्वारूपाभिचष्टेशचीभिः
॥८७॥ ॥देवइवसवितासत्त्यधर्म्मेन्द्रोनतस्थौसमरेपथीनाम्॥६६॥सीरायुञ्जन्ति॥सी ॥८७॥
रायुञ्जन्तिकवयोयुगाबितन्वतेपृथक्।धीरादेवेषुसुम्नया॥६७॥युनक्तसी

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

शा॥ षुनक्तु सी रा द्वि युगा त्त नु ङ्कुङ्कू ते बो नौ बप ते ह द्वी जे म्रा॥ गि रा बे ष्णु ष्टि ऽस

मे रा ऽ प्र स न्नो ने दी यु ऽ इ स्तु एप ८ प क्कु मे या त रा॥ दि टा॥ शु नर्ई स्रु॥ शु नर्ई स्रु फा ला वि

कृ ष न्तु मू मि र्ई ऽ शु न ङ्की ना शो ऽ ग्र भ्रि य न्तु बो हे ॥ शु नो सी रा हु वि षा तो शे म्रा ना स्रु

पिप्प ला ऽ उ ष ची ः क त्तं ना स्म्रा॥ दि ग्णि॥ च्यु ते न सी ता॥ च्यु ते न सी ता म षु ना स म ऽ अ ता वि

श्वै दे द्वै वे र नु म ता म रु ह्रि ॥ ज ज्जे ख ती प य सा पि न्न मा ना स्म्रा न्सी ते प य सा ख्या व ष्टत्ल

॥७०॥ ला ङ्कू लम्य वी र व त्॥ ला ङ्कू लम्य वी र व त्सु शे व र्ई सो म पि त्से रु॥ त दु द्दू प त्ति गा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि

मविम्प्रफर्व्यञ्चपीवरीम्प्रस्थावद्रथवाहणम्॥७१॥ कामङ्कामदुघे।कामङ्का

मदुघेधुक्ष्वमित्रायवरुणायच।इन्द्रायाश्विभ्याम्पूष्णेप्रजाभ्यऽओषधीभ्यः

॥७२॥विमुच्यध्वमघ्न्या॥विमुच्यध्वमघ्न्यादेवयानाऽअगन्मतमसस्पारमस्य।

॥८८॥ ज्योतिरापाम॥७३॥सजूरब्दः॥सजूरब्दोऽअयवोभिःसजूरुषाऽअरुणीभिः॥

सजोषसावश्विनादंसोभिःसजूःसूरऽएतशेनसजूर्वैश्वानरऽइडयाघृते ॥८८॥

नस्वाहा॥७४॥याऽओषधीः॥याऽओषधीःपूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगम्पुरा॥म

सं॰हि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नैनुबभ्रूणामहꣳ शतन्धामानि सप्त च ॥७५॥ शतं वः ॥ शतं वो ऽअम्ब धामानि सह
स्रमुत वो रुहः ॥ अधा शतक्रत्वो यूयमिमम्मे ऽअगदं कृत ॥७६॥ ओषधयः प्र
ति ॥ ओषधयः प्रतिमोदध्वम्पुष्पवतीः प्रसूवरीः ॥ अश्वा ऽइव सजित्वरीर्वी
रुधः पारयिष्ण्वः ॥७७॥ ओषधीरिति ॥ ओषधीरिति मातरस्तद्वो देवीरुपब्रुवे ॥ सनेय
मश्वङ्गां वास ऽआत्मानन्तव पूरुष ॥७८॥ अश्वत्थे वः ॥ अश्वत्थे वो निषदनं
पर्णे वो वसतिष्कृता ॥ गोभाज ऽइत्किलासथ यत्सनवथ पूरुषम् ॥७९॥ यत्रौष

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि

वी॥ ॥ यत्रौषधीः समग्मत राजानः समिताविव॥ विप्रः सऽउच्यते भिषग्रक्षोहा

मीवचातनः॥ ८०॥ ऽअश्वावतीं सोमावती॥ ॥ऽअश्वावतीं सोमावतीमूर्जय

न्तीमुदोजसम्॥ ऽआवित्सि सर्वाऽओषधीरस्माऽअरिष्टतातये॥ ८१॥ ऽउच्छुष्मा॥

ऽउच्छुष्माऽओषधीनां गावो गोष्ठादिवेरते॥ धनं सनिष्यन्तीनामात्मानन्तव पू

॥८९॥ रुष॥ ८२॥ इष्कृतिर्नाम॥ इष्कृतिर्नाम वो माताथो यूयं स्थ निष्कृतीः॥ सीराः पत

त्रिणीः स्थन यदामयति निष्कृथ॥ ८३॥ ऽअति विश्वाः॥ ऽअति विश्वाः परिष्ठा स्ते

सं॰हि

॥८९॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नऽइव व्रजमक्रमुः॥ ओषधीः प्प्राचुच्यवुर्य्यत्किञ्च तन्वो रपः॥ ८४॥ यदिमा॥ य
दिमा वाजयन्नहमोषधीर्हस्तऽआदधे॥ आत्मा यक्ष्मस्य नश्यति पुरा जीवगृभो
यथा॥ ८५॥ यस्यौषधीः॥ यस्यौषधीः प्प्रसर्प्पथाऽङ्गमङ्गं परुष्परुः स्पर रुः॥ ततो य
क्ष्मं वि बाधध्वऽउग्ग्रो मध्यमशीरिव॥ ८६॥ साकं यक्ष्म॥ साकं यक्ष्म प्प्रपत चाषे
ण किकिदीविना॥ साकं वातस्य ध्राज्या साकं नश्य निहाकया॥ ८७॥ शत म्र्द॰॥
ऽअन्या वः॥ अन्या वोऽअन्यामवत्वन्यान्यस्याऽउपावत॥ ताः सर्व्वाः संविदाना ऽइ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं हि

दम्भेष्वावेतावर्वैः॥ ८८॥ याः॥ फलिनीः॥ याः॥ फलिनीर्या ऽअफला ऽअपुष्पा याश्च
पुष्पिणीः॥ बृहस्पतिप्रसूतास्ता नो मुञ्चन्त्वꣳहसः॥ ८९॥ मुञ्चन्तु मा॥ मुञ्च
न्तु मा शपथ्यादथो वरुण्यादुत॥ अथो यमस्य पड्वीशात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात्
॥९०॥ अवपतन्तीरवदन्॥ अवपतन्तीरवदन्दिव ऽओषधयस्परि॥ यञ्जीवम
श्नवामहै न स रिष्याति पूरुषः॥ ९१॥ या ऽओषधीः॥ या ऽओषधीः सोमराज्ञीर्बह्वीः
शतविचक्षणाः॥ तासामसि त्वमुत्तमारङ्कामाय शꣳहृदे॥ ९२॥ या ऽओषधीः॥ याः

॥१६०॥

सं हि
॥१६०॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ऽभयीः सोमं राज्ञी र्बिभ्रति ताः पृथिवीमनु ॥ बृहस्पतिप्रसूता ऽग्ने स्यै सन्दत्त वी
र्य्यम्॥ ५॥ ३॥ पाप्मे॥ पाप्मेद मनुपद्मु एवन्ति पाप्मव दूरस्परावतां॥ सर्वाः सङ्गत्य वी
रुधो स्यैन्दत्त वीर्य्यम्॥ ५॥ ४॥ मा वः पमा वोरिषत्स्वनित्ताव स्यै वाहङ्व नामि
व॥ द्विपाव तुष्प्पा दस्माकं ८ः सर्वमस्त्वनातुरम्॥ ५॥ ५॥ ऽषधयः सम्॥ ऽषे
व यः समंव दत्त सोमेन सह राज्ञो॥ यस्मै कृणोति ब्राह्मणस्तं ८ः राजन् पारयामसि
मसि॥ ५॥ ६॥ नाशयित्रि॥ नाशयित्रि बलाशस्या ऽर्शस उपचित्तामसि॥ अथो शत

संहि

स्य यह्वो आ इध्म्या का रो रसि ना से नी ॥ ९ ॥ गा त्वा ३ इः ध्व र्वाः । गत्वा ३ इः ध्व र्वा ऽ अग्र प नुं स्वा मि

नु स्वा म्बु हु स्य ति ॥ गा ह्वा मो ष धे सो मो रा जो वि दू न्म ह्वो आ द मु ञ्च त ॥ ९ ॥ सर्हु स्व

मो ॥ स हु स्व मे ऽ ग्र रा ति ॥ स हे स्व प त ना यु तः ॥ स हु स्व स र्वं म्पा प्मा नं ॥ १० ॥ स हे मा ना

॥ ११ ॥ स्या ष घे ॥ १० ॥ दी र्घा यु त्वे ॥ दी र्घा यु त्व ऽ उ ष धे स्व नि ता व्य स्मै व चा स्व ना म्य ॥ ११ ॥

हु म्रा ग्र्यो त्व दी र्घा यु र्ब्रू त्वा रा त वे ला वि रो ह ता त् ॥ १० ॥ स मु त्त मा ॥ व मु त्त मा

स्यो ष धे त वे वृ क्षा ऽ उ प स्ति र स्तु सो ऽ स्मा कं य्यो ऽ स्मा शं ॥ ऽ ग्र भि दा स ति ॥ १० ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मा मा ॥ मा मा हिंऽसीर्ज्जनिता यः पृथिव्या यो वा दिवंऽ सत्यधर्म्मा व्यानट् ॥ यश्चाप
श्चन्द्राः प्रथमो जजान कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥१०२॥ अभ्यावर्त्तस्व ॥ अभ्यावर्त्त
स्व पृथिवी यज्ञेन पयसा सह ॥ वपान्ते ऽअग्निरिषितो ऽअवरोहतु ॥१०३॥ अग्ने यत् ॥
अग्ने यत्ते शुक्रं यच्चन्द्रं यत्पूतं यच्च यज्ञियम् ॥ तद्देवेभ्यो भरामसि ॥१०४॥ इषमू
र्ज्जम् ॥ इषमूर्ज्जमहमित ऽआदमृतस्य योनिं महिषस्य धाराम् ॥ आ मा गोषु वि
शत्वा तनूषु जहामि सेदिमनिराममीवाम् ॥१०५॥ अग्ने तव ॥ अग्ने तव श्रवो वयो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.हि

महि भ्राजन्तेऽर्च्चयो विभावसो ॥ बृहद्भानो शवसा वाजमुक्थ्यं दधासि दाशुषे कवे
॥१॥ पावकवर्च्चाः शुक्रवर्च्चाः ॥ पावकवर्च्चाः शुक्रवर्च्चाऽअनूनवर्च्चाऽउदियर्षि भा
नुना ॥ पुत्रो मातरा विचरन्नुपावसि पृणक्षि रोदसीऽउभे ॥२॥ ऊर्ज्जो नपात् ॥ ऊर्ज्जो
नपाज्जातवेदः सुशस्तिभिर्म्मन्दस्व धीतिभिर्हितः ॥ त्वेऽइषः सन्दधुर्भूरिवर्पसश्चि
त्रोतयो वामजाताः ॥३॥ इरज्यन्नग्ने ॥ इरज्यन्नग्ने प्रथयस्व जन्तुभिरस्मे रायोऽ
अमर्त्य ॥ स दर्शतस्य वपुषो विराजसि पृणक्षि सानसिं क्रतुम् ॥४॥ इष्कर्त्तारम

॥ ९४ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

द्रस्य॥ प्र वैतसक्तुः यन्त्रैँ राध्वे सोमग्रहः॥ रातिं त्वा मरुस्य सूस्र गोम्म्रहीमिषुन्दधा
स्तिसानुसिरैँ रूयम्॥३॥ शतावानमाहिमम्॥ शतावानमाहिषग्निस्त्व देशी
तमग्निरैँ सुम्ना य दधिरे पुरो जनाः॥ श्रुत्कर्णऽँ सप्रथस्तमन्त्वा गिरा दैव्यम्मा
नुषा युगा॥११॥ आप्यायस्व॥ आप्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्ण्यम्॥
भवा वाजस्य सङ्गथे॥१२॥ सन्तौ॥ सन्ते पयाꣳसि समु यन्तु वाजाः सं वृष्ण्यान्यभि
मातिषाहः॥ आप्यायमानो ऽमृताय सोम दिवि श्रवाꣳस्युत्तमानि धिष्व॥१३॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि ॥ ९१३ ॥

ओं प्यायस्व ॥ आ प्यायस्व मदिन्तम सोम विश्वेभिरंशुभिः ॥ भवा नः सप्रथ सं॰हि
स्तमः सखा वृधे ॥ १ ॥ ओ ता ॥ आ ते वत्सो मनो यमत्परमाच्चित्सधस्थात् ॥ अग्ने
त्वाङ्कामया गिरा ॥ २ ॥ पातु भ्यन्ता ॥ तुभ्यन्ता ऽअङ्गिरस्तम विश्वाः सुक्षितयः पृथ ॥ ९१३ ॥
थक् ॥ अग्ने कामाय येमिरे ॥ ३ ॥ अग्निः प्रियेषु ॥ अग्निः प्रियेषु धामसु का
मो भूतस्य भव्यस्य ॥ सम्राडेको वि राजति ॥ ४ ॥ इति संहितायार्थीपाठे दु
शोऽध्यायः ॥ श्री ॥ मथि ग ह्लो मि ॥ मथि ग ह्लो म्पगेऽअग्निः ॥ रायस्पो ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

योयसुप्रजास्त्वायसुवीर्य्याय॥ मामुदेवताःसचन्ताम्॥१॥ अपांपृ॥ अपांपृ॥ अपांपृ
ष्ठमसियोनिरग्नेःसमुद्रमभितःपिन्वमानम्॥ वर्द्धमानोमहाँ आ
चपुष्करेदिवोमात्रयावरिम्णाप्रथस्व॥२॥ ब्रह्मजज्ञानम्॥ ब्रह्मजज्ञानंप्र
थमंपुरस्ताद्विसीमतःसुरुचोवेनऽआवः॥ सबुध्न्याऽउपमाऽअस्यविष्ठाः
सतश्चयोनिमसतश्चविवः॥३॥ हिरण्यगर्भःसम॥ हिरण्यगर्भःसमवर्त्तता
ग्रेभूतस्यजातःपतिरेकऽआसीत्॥ सदाधारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मै

द्रुनाय हविषा विधेम ॥ ४ ॥ द्रप्सश्चस्कन्द ॥ द्रप्सश्चस्कन्द पृथिवीमनुद्या संहि
संहि मिमञ्च योनिमनु यश्च पूर्वः ॥ समानं योनिमनुसञ्चरन्तं द्रप्सञ्जुहोम्य
नु सप्त होत्राः ॥ ५ ॥ नमोस्तु ॥ नमोस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु ॥ ये ऽन्तरिक्षे
ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ ६ ॥ या इषवः ॥ या इषवो यातुधानानां ये वा ॥६४॥
॥६४॥ वनस्पतीꣳरनु ॥ ये वावटेषु शेरते तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ ७ ॥ ये वा ॥ ये वामी रो
चने दिवो ये वा सूर्यस्य रश्मिषु ॥ येषामप्सु सदस्कृतं तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥८॥ कृणुष्व पाजः॥ कृणुष्व पाजः। प्रसितिन्न पृथ्वीं याहि राजेवामवाँ इभेन।
तृष्वीमनु प्रसितिन्द्रूणानोऽस्तासि विध्य रक्षसस्तपिष्ठैः॥ शा॥ तव भ्रमास॰॥ तव भ्र
मास आशुया पतन्त्यनु स्पृश धृषता शोशुचानः। तपूंष्यग्ने जुह्वा पतङ्गान
सन्दितो वि सृज विष्वगुल्काः॥ प्रति स्पशः॥ प्रति स्पशो वि सृज तूर्णितमो भ
वा पायुर्विशोऽस्याऽअदब्धः॥ यो नो दूरेऽअघशंसो योऽअन्त्यग्ने माकिष्टे व्य
थिरा दधर्षीत्॥ ॥ ऽदग्ने॥ ऽदग्ने तिष्ठ प्रत्या तनुष्व न्यमित्राँ ऽओषतात्तिग्महेते॥

सं॰ हि

यो नोऽग्ररातिं समिधान वृक्के नीचा तम्बेह्यत्र सन्न अग्नुष्के मृणा राऽद्वे नवा प्रति
विद्माऽऽयुस्म दुविष्क्रण्मस्य देव्यो न्मरये॥ अर्वेस्थ्य रातनु हिम्मा तुजूनां अभिमजो
मिम्र्म्रर्मांली हिशबू रा॥ अग्नेष्यातेजो भासा सादयामि॥३॥ अग्निर्मूर्द्धा॥ अग्निर्मूर्द्धा
दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या ऽ अयम्॥ अपाऽङ्रेतांऽसि जिन्वति॥ इन्द्रस्य त्वौज
सा सादयामि॥४॥ भुवो यज्ञस्य॥ भुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्भिः
सचसे शिवाभिः॥ दिवि मूर्द्धानं दधिषे स्वर्षां जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहम्॥

सं॰ हि

॥९५॥

॥९५॥

॥१७॥ ध्रुवासि॥ ध्रुवासि धरुणास्तृता विश्वकर्म्मणा॥ मा त्वा समुद्र उद्वधी
न्मा सुपर्णो व्यथमाना पृथिवीन्दृꣳह॥१८॥ प्रजापतिष्ट्वा॥ प्रजापतिष्ट्वा
सादयत्वपाम्पृष्ठे समुद्रस्येमन्॥ व्यचस्वतीम्प्रथस्वतीम्प्रथस्व पृथिव्य
सि॥१९॥ भूरसि॥ भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवन
स्य धर्त्री॥ पृथिवीन्दृꣳ यच्छ पृथिवीम्मा हिꣳसीः॥२०॥ विश्वस्मै॥ विश्वस्मै
प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय॥ अग्निष्ट्वाभिपातु
दृꣳह पृथिवीम्मा हिꣳसीः॥२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं० ठि

प्रह्मासुस्त्या द्वर्दिषाशन्तेमेनुत यो देवत्तेया ऽभिः रुस्वक्कु वासी दा ॥ ९ ॥ का
एडोऽस्का ऽण्डा त्स ॥ का ऽण्डोऽस्का ऽण्डा त्सुरो ह त्तिप रु षः ऽप रु प्र स्य ऽ ८ ॥ सुवा नौ दृवु
प्रतनुस्मठ स्त्रैणषातेनवा ॥ १० ॥ आ षु तेना ॥ आ षु तेनप्प्रत नो ॥ षिं स्मठ स्त्रै णो
विरोठसि ॥ त्तस्या स्त्ने देवी ष्ट केवि प्वेमे ह विषा वृ यम्म ॥ ११ ॥ वा स्त्रो ॥ वा स्त्रे
ऽप्रेस्त्र स्त्वै रु वो ऽ दर्दे मा स ऽमान्ति रुस्मिर्मि ॥ ता मि र्णा ऽ सु घ सर्वा भी रु वेऽ
नो यन स्का भि ॥ १२ ॥ आ वो ॥ आ वो दे वा ऽस्त्रै रु वो गो प्स्व सेषु भा रु वो ॥

॥ ६६ ॥

सं० ठि

५

॥ ६६ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

इन्द्राग्नीताम्प्रि: स्वबीम्प्रीरुवेन्नोधत्तन्दृंहस्पते ॥२३॥ ध्रुवरांज्योतिः॥ ध्रुवरांज्योति
रधारयत्स्वराञ्ज्योतिरधारयत्त्वाम्प्रजापतिष्ट्वासादयतुपृष्ठेपृथिव्याज्यो
तिष्मतीम्॥ विश्वस्मैप्प्राणायापानायव्यानायविश्वञ्ज्योतिर्यच्छाग्
निष्टेऽधिपतिस्तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥२४॥ मधुश्च॥ मधुश्चमाध
वश्चवासन्तिकावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसिकल्पेतान्द्यावापृथिवीकल्पन्तामा
पऽओषधयःकल्पन्तामग्नयःपृथङ्ममज्ज्यैष्ठ्यायसव्रताः॥ येऽग्नयःप

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि
संहि
॥९७॥
॥९७॥

समंगस्तोन्नु राघ्यायां पृथिवीऽइमे॥ ब्वासन्ति का कृतन्तूऽग्रे प्रि कल्पे मानाऽऊ
भूमि वद्देवाऽग्रोत्र संविशन्तु तयोद्देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम्॥२५॥ऽग्रष
ढासि॥सहमानासहस्वारातीः सहस्व पृतनायतः॥सहस्रवीर्यासि सा मा जिन्व॥
॥२६॥ मधुवातोः॥मधुवाताऽऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः॥माध्वीर्न्नः सन्त्वोषधीः
॥२७॥ मधुनक्तम्॥मधुनक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवꣳरजः॥मधुद्यौरस्तु नः
पिता॥२८॥मधुमान्नः॥मधुमान्नो वनस्पतिर्म्मधुमाँ२ऽअस्तु सूर्यः॥माध्वीर्गा

संहि
॥९७॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वौमवन्तु नः॥२१॥ऽप्सु पाङ्गंप्रेम॥ऽप्सु पाङ्गंप्रैंत्सीद मान्ह्वा सूर्य्येभिताप्सीन्धाग्निर्वै
श्वानरः॥ऽप्रक्किन्नपत्राः ऽप्युजाऽभ्रैनुवीरुत्स्वानैद्वा दिव्याद्‌ पिं:सवताम्॥३०॥
ऊँ वीत्समुद्रान्रा॥ऊँ वीत्समुद्रान्त्समस्तपन्त्स्वर्ग्गान्नपाम्पतिर्वृषभऽइष्टकानाम्॥पु
रीषम्वसानः सुकृतस्य लोके तत्र गच्छ यत्र पूर्वे परेताः॥३१॥मह्नी द्यौः॥पृथिवी
च नऽइमं यज्ञम्मिमिक्षताम्॥पिपृतान्नो भरीमभिः॥३२॥विष्णोः कर्म्माणि।पश्य
त यतो व्रतानि पस्पशे॥इन्द्रस्य युज्यः सखा॥३३॥ध्रुवासि॥ध्रुवोसि ध्रुवस्त्वेणो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि
अ॰२
॥१९८॥

यत्ते ष्पृप्रमप्रेश्रो यो नि श्रोऽग्नविज्ञात वेदाः॥ स गायत्र्या त्रिष्टुभानुष्टुभा च
देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन्॥३४॥ इषे राये॥ इषे राये रमस्व सहसे द्युम्न ऊ
र्जेऽपत्याय॥ सम्राडसि स्वराडसि सारस्वतौ त्वोत्सौ प्रावतावताम्॥३५॥ अग्ने
युक्ष्वा॥ अग्ने युक्ष्वा हि ये तवाश्वासो देव साधवः॥ अरं वहन्ति मन्यवे॥
॥३६॥ युक्ष्वा हि देवहूतमाँ अश्वाँ अग्ने रथीरिव॥ नि होता पूर्व्यः सदः
॥३७॥ सम्यक्स्रवन्ति॥ सम्यक्स्रवन्ति सरितो न धेना अन्तर्हृदा मनसा पूयमाना॥

सं॰हि
॥१९८॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

घृतस्य धारा॥ऽग्ने प्रिय वा कृशीमिपिठिरुएप यो वित्तसोमस्यौऽग्ने ग्नेः॥३८॥ इवे
वा॥ इवेह्वा रुवेह्वा भासेत्वाऽज्ज्योतिषेत्वा॥ऽग्ने मूर्द्धिदं विश्वस्य भुवनस्य वाजि
नमग्ने वैश्वानरस्य वा॥३९॥ऽग्ने ग्निर्ज्योतिषा॥ऽग्ने ग्निर्ज्योतिषाऽज्ज्योतिष्मान्रु
क्मो वर्चसा वर्चस्वान्॥ सहस्रदाऽग्ने सि सहस्रा य त्वा॥४०॥ऽग्ने आदित्यं गर्भम्
ग्ने आदित्यं गर्भं पयसा समङ्धि सहस्रस्य प्रतिमां विश्वरूपं मा परिवृङ्धि हरसा
माभि मंस्थाः शतायुषं कृणुहि चीयमानः॥४१॥ वातस्य जूतिं मा वातस्य जूतिं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं०हि ॥९९॥

रुणस्य नाभिम्मस्य जज्ञानं र्ठ्ठ सरिरस्य मद्ध्ये ॥ शिशुन्नदीनां ॐ हरिमद्रिबुध्नमग्ने मा हि
र्ठ्ठ सीः परमे व्योमन् ॥४२॥ अजस्रमिन्दुम ॥ अजस्रमिन्दुमरुषम्भुरण्युमग्निमीडे पू
र्वचित्तिन्नमोभिः ॥ स पर्वभिरृतुशः कल्पमानो गाम्मा हिर्ठ्ठ सीरदितिं विराजं ॥४३॥
वरूत्रीं त्वष्टु ॥ वरूत्रीं त्वष्टुर्वरुणस्य नाभिमविं जज्ञानां ॐ रजसः परस्मात् ॥ साहस्री ॐ
साहस्रीमसुरस्य मायामग्ने मा हिर्ठ्ठ सीः परमे व्योमन् ॥४४॥ यो ऽअग्निरग्नेः ॥ यो ऽअग्निरग्नेर
ग्नेरध्यजायत शोकात्पृथिव्या ऽउत वा दिवस्परि ॥ येन प्रजा विश्वकर्मा जजान

सं०हि ॥९९॥

तमग्नेहेडः परित्तिवृनक्तु॥४५॥चित्रन्देवानाम॥चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षु
र्म्मित्रस्यवरुणस्याग्नेः॥आप्राद्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षꣳसूर्य्यऽआत्माजगतस्तस्थु
षश्च॥४६॥इममा॥इममाहिꣳसीर्द्विपादम्पशुꣳसहस्राक्षोमेधायचीयमानः॥मयु
म्पशुम्मेधमग्नेजुषस्वतेनचिन्वानस्तन्वोनिषीद॥मयुन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्मस्तन्ते
शुगृच्छतु॥४७॥इममा॥इमम्माहिꣳसीरेकशफम्पशुङ्कनिक्रदंवाजिनंवाजिनेषु॥गौर
मारण्यमनुतेदिशामितेनचिन्वानस्तन्वोनिषीद॥गौरन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्म

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि स्तन्ते शुगृच्छतु॥४८॥ इमर्ठ साहस्रम्॥ इमर्ठ साहस्रर्ठ शतधारमुत्सं व्युच्य
मानर्ठ सरिरस्य मध्ये॥ घृतन्दुहानामदितिञ्जनायाग्ने माहिर्ठसीः परमे व्योम सं हि
न्॥ गवयमारण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद॥ गवयन्ते शुगृच्छ
॥१००॥ तु यन्द्विष्मस्तन्ते शुगृच्छतु॥४९॥ इममूर्णायुम्॥ इममूर्णायुं वरुणस्य नाभिन्त्व ॥१००॥
चम्पशूनान्द्विपदाञ्चतुष्पदाम्॥ त्वष्टुः प्रजानां प्रथमञ्जनित्रमग्ने माहिर्ठसीः प

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

रमेद्यौमंराऊ षृ मा रूपमनुत्तेदिशामीत्तेनविप्रानस्तन्वोनिषीदा॥ऊ षृन्तेभु
गरद्भुतु बन्हिष्म्मस्त्तंन्तेभ्युगरद्भुतु॥प०॥ग्प्रुजोहि॥ग्प्रुजोह्म्युग्नेरज्ञनिषृशोका
स्तोऽग्प्रुपस्पजनित्तारमग्ग्र॥तेनदेवादेवत्तामग्ग्रमायँस्तेनरोहमायषु[illegible]पमेध्या
स॥शरऽमारूपमनुत्तेदिशामित्तेनविप्रानस्तन्वोनिषीदा॥शरऽमन्तेभ्युगरद्भु
तुबन्हिष्म्मस्तन्तेभ्युगरद्भुतु॥प॥त्वंष्वविषृ॥त्वंष्वविषृदाभुषोन्हेपाहिम
तुषीगिरस्यारस्त्तोतोकमुत[illegible]नो॥पश॥ग्प्रुपान्त्मा॥ग्प्रुपान्तेमँ[illegible]त्सादयाम्यु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि पान्त्वोद्मन्त्सादयाम्यपान्त्वा भस्मन्त्सादयाम्यपान्त्वाज्ज्योतिषि सादयाम्यपान्त्वायने साद संहि
याम्यर्णवे त्वा सदने सादयामि समुद्रे त्वा सदने सादयामि सरिरे त्वा सदने सादया
म्यपान्त्वा क्षये सादयाम्यपान्त्वा सधिषि सादयाम्यपान्त्वा सदने सादयाम्यपान्त्वा स
॥१०॥ धस्थे सादयाम्यपान्त्वा योनौ सादयाम्यपान्त्वा पुरीषे सादयाम्यपान्त्वा पाथसि सा ॥१०॥
दयामि गायत्रेण त्वा छन्दसा सादयामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा सादयामि जागतेन त्वा छ
न्दसा सादयामि पाङ्क्तेन त्वा छन्दसा सादयामि ॥५३॥ अयम्पुरः ॥ अयम्पुरो भुवस्तस्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्प्राणोब्भौवायनोव्वसन्तःप्प्राणायनोगायत्रीव्वासन्तीगायत्र्यैगायत्रङ्गायत्रादुपांशु
रुपाꣳशोस्त्रिवृत्त्रिवृतोरथन्तरंव्वसिष्ठऽऋषिःप्प्रजापतिगृहीतयात्वयाप्प्राणङ्गृ
ह्णामिप्प्रजाब्भ्यः॥५४॥ऽअयन्दक्षिणा॥ऽअयन्दक्षिणाविश्वकर्म्मातस्यमनोवैश्वक
र्म्मणङ्ग्रीष्मोमानसस्त्रिष्टुब्ग्रैष्मीत्रिष्टुभःस्वाराꣳस्वारादन्तर्य्यामोन्तर्य्यामात्प
ञ्चदशःपञ्चदशाद्बृहद्बृहद्भरद्वाजऽऋषिःप्प्रजापतिगृहीतयात्वयामनोगृह्णामि
प्प्रजाब्भ्यः॥५५॥ऽअयम्पश्चात्॥ऽअयम्पश्चाद्विश्वव्यचास्तस्यचक्षुर्वैश्वव्यचव

संव्वर्षोश्वाहुष्ष्पोजगत्तीव्वार्षीजगत्याऽस्ये कस्मुम क्षामा कुक्रुः प्रुक्रात्सप्तदश
शम्पद शाद्वैरूपन्नुमदग्निऽर्षीषिःप्रजापतिगृहीतयात्वया ग्वृह्णामि प्रजा
॥१०२॥ भ्यःपदां ॥ अयमुत्तरात् ॥ अयमुत्तरात् संयत्स्पश्चात्रैः ६ सौवः ६ शारद्वोन्नयत्तु ॥१०२
ष्टुप्पसारथ्यनुष्टुभोऽरेडमेडाम्भन्थीमभिनेऽएकविंशः ६ शाद्वैराजं विश्वा
मित्रऋषिः प्रजापतिगृहीतयात्वया श्रोत्रं गृह्णामि प्रजाभ्यः ॥ ५ ॥ ई प
मुपरि ॥ इयमुपरिमतिस्तस्यै वाङ्माह्यात्हेमन्तो वाच्यायः पाङ्क्तीहैमन्ती पङ्क्तेर्निधन

त्रिवर्वतःऽग्न्याग्नयशाऽग्न्याग्नयपञ्चाग्निर्णावत्रयस्त्रिं६शोत्तिणवत्रयस्त्रिं६शाब्ध्यो

ऽभिशाक्करैवतेविश्वकर्मऽऋषिःप्रजापतीगृहीतपात्वंयज्ञाद्धेङ्गु ह्ला भि

प्रजाब्ध्योलोकन्ताइन्द्रम् ॥ ५८ ॥ इतीश्रीवाजसनेयसंहितायन्दोर्घपठेत्त्वयोद

श्वध्याय ॥ १३ ॥ ॥ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिः ॥ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवासिध्रुवंयोनि

मासीदसाधुया ॥ उख्यस्यकेतुम्प्रथमञ्जुषाणाऽश्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्वा ॥ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कुलायनी घृतवंती॥ कुलायानी घृतवंती पुरन्धिः स्योने सीद सदने पृथिव्या॥ अभिस्त्वा रु संहि

संहि द्राव्वसवो गृणन्ती मा ब्रह्मपी पिहि सौभगाया अश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा॥२॥ स्वैर्द्द

क्षैः स्वैर्द्दक्षैर्द्दक्षपितेह सीद देवानां सुम्ने बृहते रणाय॥ पितेवैधि सूनव ऽआ सुशेवा ॥१०३॥

॥१०३॥ स्वावेशा तन्वा संविशस्वाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा॥३॥ पृथिव्याः पुरीषमस्या पृथि

व्याः पुरीषमस्यप्सो नाम तां त्वा विश्वे ऽअभिगृणन्तु देवाः॥ स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्र

जावदस्मे द्रविणायजस्वाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा॥४॥ अदित्यास्त्वा॥ अदित्यास्त्वा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

पृष्ठे सादयाम्यन्तरिक्षस्य धर्त्रीं विष्टम्भनीन्दिशामधिपत्नीम्भुवनानामूर्म्मिर्द्रप्सो
अपामसि विश्वकर्म्मा तऽऋषिरश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ ५ ॥ शुक्रश्च
शुचिश्च ग्रैष्मावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोऽसि कल्पेतान्द्यावापृथिवी कल्पन्तामापऽ
ओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्रताः ॥ येऽअग्नयः समनसो
ऽन्तरा द्यावापृथिवीऽइमे ग्रैष्मावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवा
ऽअभिसंविशन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् ॥ ६ ॥ सजूर्ऋतुभिः सजूर्वि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰ ह धा म्रिः सजूर्द्दे वेः सजूर्द्दे वे र्वे यो नाधै रग्न यैल्ला वे ग्ध्या न राय्याञ्जि नाद्दु ध्रू साद सं॰ ह
यक्षा प्रि ह्लां सजूर्सं तू म्रिः सजूर्विं धा म्रिः सजूर्वे सृ म्रिः सजूर्द्दे वे र्वे यो नाधै
रग्न येसा वे ग्ध्या न रा या ञ्जि नाद्दु ध्रू साद यक्षा प्रि ह्लां सजू सं तू म्रिः सजूर्विं
॥१०४॥ धा म्रिः सजूरुई सजूर्द्दे वे र्वे यो नाधै रग्न यैला वे ग्ध्या न रा या ञ्जि नाद्दु ध्रू सा द यक्षा
प्रि ह्लां सजू सं तू म्रिः सजूर्विं धा म्रिः सजूर्सं दि त्रैः सजूर्द्दे वे [illegible] यो नाधै रग्न यैला ॥१०
वे ग्ध्या नु रा या ञ्जि नाद्दु ध्रू साद यक्षा प्रि ह्लां सजूर्सं तू म्रिः सजूर्वे धा म्रिः सजूर्विं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ऽब्वर्द्धैवैः सजूर्द्देवैर्व्वयोनाधैरग्नये त्वा वैश्वानराय। अश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा
॥७॥ प्राणम्मे पाहि। अपानम्मे पाहि। व्यानम्मे पाहि। चक्षुर्म्म ऽउर्व्या विभाहि। श्रोत्र
म्मे श्लोकय। अपः पिन्वौषधीर्जिन्व द्विपादव चतुष्पात्पाहि दिवो वृष्टिमेरय
॥८॥ मूर्द्धा वयः प्रजापतिश्छन्दः क्षत्रं वयो मयन्दं छन्दो विष्टम्भो व
योऽधिपतिश्छन्दो विश्वकर्म्मा वयः परमेष्ठी छन्दो वस्तो वयो विबलं छन्दो वृ
ष्णिर्व्वयो विशालं छन्दः सिंहो वयश्छदिश्छन्दः पष्ठवाड्वयो बृहती छन्द ऽउक्षा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वयः ककुप्छन्दःऽऋषभो वयः सतोवृहती छन्दो नड्वान्वयः॥र्ण॥ग्र नड्वान्वयः॥
सं॰हि ग्र नड्वान्वयः पङ्क्तिः छन्दो धेनुर्वयो जगती छन्दस्त्र्यविर्वयस्त्रिष्टुप्छन्दो दित्यवाड्वयो सं॰हि
विराट्छन्दः पञ्चाविर्वयो गायत्री छन्दस्त्रिवत्सो वयऽउष्णिक्छन्दस्तुर्यवाड्वयोऽनुष्टु
प्छन्दो लोकं ता॥ऽइन्द्रम्॥१०॥इन्द्राग्नीऽअव्यथमाना॥इन्द्राग्नीऽअव्यथमानामिष्टं
॥१०५॥ कान्दृंहतं युवम्। पृष्ठेन द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षं च विबाधसे॥११॥विश्वक ॥१०५॥
र्म्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे व्यचस्वतीम्प्रथस्वतीमन्तरिक्षं यच्छान्तरिक्षम्मा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हि८ सा॥ विश्वस्मैप्प्राणायापानायव्व्यानायोदानायप्प्रतिष्ठायै चरित्राय॥
वायुष्ट्वाभिपातुमह्यास्वस्त्याछर्दिषाशन्तमेनतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद॥१२
॥ तम॥७..॥ग्रातसि॥ राज्ञसिप्प्राचीदिग्विराडसिदक्षिणादिक्सम्म्राडसिप्प्रतीचीदि
क्स्वराडस्युदीचीदिगधिपत्न्यसिबृहतीदिक्॥१३॥विश्वकर्म्मात्वासादयत्वन्तरिक्ष
स्यपृष्ठेज्योतिष्मतीम्॥विश्वस्मैप्प्राणायापानायव्व्यानायविश्वञ्ज्योतिर्य्यच्छ॥वायुष्टे
ऽधिपतिस्तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद॥१४॥नमश्चनभस्यश्चवार्षिकावृतूऽअग्नेर

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

न्तःस्रैषोऽतिसिकल्पैत्तान्याचावापृथिवीकल्पन्तामापऽर्ज्जंषधयःकल्पन्तामग्न

यःपृथक्ज्ञामुज्जैष्ठ्यासव्रताःषेसुग्नयःसमेनस्तत्तराद्यावापृथिवीऽईमे॥ष्व

॥२०६॥ र्षिकाद्वतृऽग्प्रमिकल्पमानाऽईन्द्रमिवदेवाऽअभिसंविशन्तुतयादेवतय ॥२०६

याङ्गिरस्वध्रुवेसीदतम्॥ ७ ॥ ईषसुर्ज्जे॥ ईषस्वामूर्ज्जंषशारद्दापत्तुऽअग्नेस्तःस्रै

षोऽतिसिकल्पैतान्यावापृथिवीकल्पन्तामापऽउषधयःकल्पन्तामग्नयःपृ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

पृङ्ङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्रताः॥ येऽअग्नयः समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवीऽइमे ॥
शारदावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसंविशन्तु तया देव
तयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम्॥ आयुर्मे पाहि प्राणं मे पाहि अपानं मे पाहि व्या
नं मे पाहि चक्षुर्मे पाहि श्रोत्रं मे पाहि वाचं मे पिन्व मनो मे जिन्वात्मानं मे पाहि
ज्योतिर्मे यच्छ॥१७॥ मा छन्दः प्रमा छन्दः प्रतिमा छन्दोऽअस्रवयश्छन्दः पङ्क्तिश्छन्द
उष्णिक्छन्दो बृहती छन्दोऽनुष्टुप्छन्दो विराट्छन्दो गायत्री छन्दस्त्रिष्टुप्छन्दो जगती छ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि न्दः। पृथिवीछन्दः॥१८॥ पृथिवीछन्दः॥ पृथ्विवीछन्दोन्तरिक्षं छन्दो द्यौश्छन्दः समा संहि
छन्दो नक्षत्राणि छन्दो वाक्छन्दो मनश्छन्दः कृषिश्छन्दो हिरण्यं छन्दो गौश्छन्दोज
॥१०७॥ छन्दोश्वश्छन्दः॥१९॥ अग्निर्देवता। वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता वस ॥१०७॥
वो देवता रुद्रा देवता दित्या देवता मरुतो देवता विश्वेदेवा देवता बृहस्पतिर्दे
वतेन्द्रो देवता वरुणो देवता॥२०॥ मूर्द्धासि राड्ध्रुवासि धरुणा धर्त्र्यसि धरणि॥आ
युषे त्वा वर्च्चसे त्वा कृष्यै त्वा क्षेमाय त्वा॥२१॥ यन्त्री राड्यन्त्र्यसि यमनी

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ह्रुवासिष्वरिश्वी॥इषेत्वोर्ज्जेत्वारष्वैस्थापोषायत्वालोकन्तोऽइनुम॥२१॥ग्नाप्सुष्वि
हता॥ग्नाप्सुष्विहह्रुन्तःपंश्वदुशोश्वीमासप्तदुशोचरुणऽ२कविꣳशाःप्रत्तर्त्ति
ष्ठादुशात्तपोनवदुशोतग्नीत्वन्तःसविꣳशोद्वेब्रौह्वाविꣳशाःसुप्ररणस्वेयोविꣳषे
ष्वोनिष्वतुर्विꣳशोगब्रोःपंश्वविꣳशाऽऊजस्विणवंःकृतुरेवत्रिꣳशाःप्रतिष्ठा
श्वयस्विꣳशोब्रध्नस्यविष्टपंश्वतुस्त्रिꣳशोनाकःषट्त्रिꣳशोविवर्तोष्ठाचत्वारि
ꣳशोधर्त्रश्वतुष्टोमः॥२३॥ग्नेर्भागोऽसिदीक्षायाऽग्नाधिपत्यब्रह्म

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्पृतन्त्रिवृत्स्तोमऽइन्द्रस्य भागोऽसि विष्णोराधिपत्यङ्क्षत्त्रं ॐ स्पृतम्पञ्चदशस्तोमो
नृचक्षसाम्भागोऽसि धातुराधिपत्यञ्जनित्रं ॐ स्पृतꣳ सप्तदशस्तोमो मित्रस्य भागो॰
॥१०८ सि वरुणस्याधिपत्यन्दिवो वृष्टिर्वातस्पृतऽएकविꣳशस्तोमो वसूनाम्भाग ॥२४॥
वसूनाम्भागोऽसि रुद्राणामाधिपत्यञ्चतुष्पात्स्पृतञ्चतुर्विꣳशस्तोमऽ ॥१०८॥
मऽआदित्यानाम्भागोऽसि मरुतामाधिपत्यङ्गर्भाः स्पृताः पञ्चविꣳश
स्तोमोऽदित्यै भागोऽसि पूष्णऽआधिपत्यमोज स्पृतन्त्रिणवस्तोमो देव

श्री

स्यसवितुर्ब्भागोऽसिबृहस्पतेराधिपत्यꣳसमीचीर्द्दिशस्पृताश्चतु
ष्टोमस्तोऽयवानाम्भागोऽस्ययवानाम्भागोस्ययवानामधिपत्यम्प्रजा
स्पृताश्चतुश्चत्वारिꣳशस्तोमऽऋभूणाम्भागोऽसिविश्वेषान्देवानामा
धिपत्यम्भूतꣳस्पृतन्त्रयस्त्रिꣳशस्तोमः॥२६॥शहस्श्च॥सहस्यश्चहैमन्ति
कावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसिकल्पेतान्द्यावापृथिवीकल्पन्तामापऽओष
धयःकल्पन्तामग्नयःपृथङ्ममज्यैष्ठ्यायसव्रताः॥येऽग्नयःसमन

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सोन्तराद्यावापृथिवीन्द्रं सोस्मैमत्तिकावनु [illegible] यमाना उँईडुः संहि
संहि मिवदेवाऽअग्रे प्रभिसंविशान्तु तपो देवते पङ्क्तिश्छन्दो वेशिदतम् ॥ २७॥
एकयास्तुवत । प्रजाऽअधीयन्त प्रजापतिरधिपतिरासीत्तिसृभिरस्तुवत ब्रह्मास ॥१०९॥
॥१०९॥ ऽसृज्यत ब्रह्मणस्पतिरधिपतिरासीत्पञ्चभिरस्तुवत भूतान्यसृज्यन्त भूतानाम्प
तिरधिपतिरासीन्नवभिरस्तुवत॥२८॥नवभिरस्तुवत । पितरोऽसृज्यन्तादिति
रधिपत्न्यासीदेकादशभिरस्तुवतऽऋतवोऽसृज्यन्तार्तवाऽअधिपतयऽआ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सँस्त्रयोदशभिरस्तुवतमासोऽसृज्यन्तसंवत्सरोऽधिपतिरासीत्पञ्चदशभिर
स्तुवतक्षत्रमसृज्यतेन्द्रोऽधिपतिरासीत्सप्तदशभिरस्तुवतग्राम्याःपशवोऽसृज्यन्
तबृहस्पतिरधिपतिरासीन्नवदशभिरस्तुवता॥शू॥नवदशभिरस्तुवताशू
द्रार्यावसृज्येतमहोरात्रेऽअधिपत्नीऽआस्तामेकविꣳशत्यास्तुवतैक
शफाःपशवोऽसृज्यन्तवरुणोऽधिपतिरासीत्त्रयोविꣳशत्यास्तुवतक्षुद्राःप
शवोऽसृज्यन्तपूषाधिपतिरासीत्पञ्चविꣳशत्यास्तुवतारण्याःपशवो

सृज्यन्त वायुरधिपतिरासीत्सप्तविं६स त्यास्तुवत द्यावा पृथिवी व्यैतां
वसवो रुद्राऽआदित्याऽअनुव्यायँस्तऽएवाधिपतयऽआसन्नवविं६
शत्यास्तुवत ॥ नवविं६सत्यास्तुवत वनस्पतयोऽसृज्यन्त सोमोधिपति ॥१०१०॥
॥१०१० रासीदेकविं६ सत्यास्तुवत प्रजाऽअसृज्यन्त यावाश्चायावाश्चाधिप
तयऽआसंस्त्रयस्त्रीं६शतास्तुवत भूतान्यशाम्यन्प्रजापतिः परमेष्ठ्यधिप
तिरासील्लोकन्ताऽइन्द्रम् ॥३१॥ ॥ इति श्रीवाजसनेयसंहितायां द्दी घंपा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ठे चतुर्दशस्यायां ॥४॥ अग्ने जातान् ॥ अग्ने जातान्प्रणुदा नः सपत्नान्प्रत्यजाता
न्नुद जातवेदः ॥ अधि नो ब्रूहि सुमना ऽ अहेडँस्तव स्याम शर्म्मँस्त्रिवरूथ उद्भौ ॥
सहसा जातान् ॥ सहसा जातान्प्रणुदा नः सपत्नान्प्रत्यजाताञ्जातवेदो नुदस्व ॥ अ
धि नो ब्रूहि सुमनस्यमानो वयँ स्याम प्रणुदा नः सपत्नान् ॥५॥ षोडशी स्तोम॥
षोडशी स्तोम ऽ ओजो द्रविणं चतुश्चत्वारिँ शः स्तोमो वर्च्चो द्रविणम् ॥ अग्नेः पुरीषमस्य
प्सो नाम तां त्वा विश्वे ऽ अभिगृणन्तु देवाः ॥ स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्रजावद्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰ हि

स्येन्द्र विणायेजस्वा ॥३॥ एवश्छन्दः॥ एवश्छन्दो वरिवश्छन्दः। शम्भूश्छन्दः। परिभूश्छन्दऽ
आच्छच्छन्दो मनश्छन्दो व्यचश्छन्दः सिन्धुश्छन्दः समुद्रश्छन्दः सरिरश्छन्दः ककुप्छ
न्दस्त्रिककुप्छन्दः काव्यश्छन्दोऽअङ्कुपश्छन्दोऽक्षरपङ्क्तिःश्छन्दो विष्टारपङ्क्तिःश्छ
न्दः क्षुरो भ्रजश्छन्दऽआच्छच्छन्दः प्रच्छच्छन्दः ॥४॥ आच्छच्छन्दः प्रच्छच्छन्दः संयच्छन्दो वि
यच्छन्दो बृहच्छन्दो रथन्तरश्छन्दो निकायश्छन्दो विवधश्छन्दो गिरश्छन्दो भ्रज
श्छन्दः संस्तुप्छन्दोऽनुष्टुप्छन्दऽएवश्छन्दो वरिवश्छन्दो वयश्छन्दो वयस्कृच्छन्दो

सं॰ हि

विष्टपर्द्दाश्चब्दो विशालश्चब्दन्दश्चदिश्चब्दो द्रुरोहणश्चब्दन्दस्तन्द्रश्चब्दो
ऽग्रङ्कङ्कश्चब्दन्दः ॥ प ॥ रश्मिनाम्सत्पाये ॥ क्षुत्पत्रिन्वप्रतिनाधर्म्मणाधर्म्मत्री
ण्वान्वित्यादिवादिवत्रिन्वक्षप्त्विनात्तरिकेणात्तरिकेत्रीन्वप्रतिधिरणी
प्रिथिव्याप्पृथिवीत्रिन्वविष्टमेनश्वष्ट्या दृष्टित्रिन्वप्रवयाह्नातत्रिन्वा
नुयाराज्यांरात्रीत्रिन्वोसिजावसुर्भोत्वसहत्रिन्वप्रकेतेनादित्यपञ्चाऽग्राद्दि
त्यात्रिन्वतनुनारायः ॥ द्यातन्नारायः ॥ स्प्याबेणारायपस्प्याचेत्रिन्वसदृक्षये

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यच्छुतापच्छुतस्त्रिन्यौडेनौषधीभिरोषधीस्त्रिक्षोल्मेनतनुभि[illegible] स्तनु
संहि॥ त्रिन्व वयो धसः धीतेनाधीतस्त्रिन्वामिजितातेजक्षातेजो त्रिन्वा॥७॥
प्रतिपदसिप्रतिपदेत्वानुपदस्यनुपदेत्वासम्पदसिसम्पदेत्वातेजोसितेजसेत्वात्रिवृदसि संहि
॥११२॥ ॥८॥ त्रिवृदसि॥ त्रिवृदसित्रिवृतेत्वाप्रवृदसिप्रवृतेत्वाविवृदसिविवृतेत्वासवृदसिस
वृतेत्वाक्रमोत्स्याक्रमायत्वासङ्क्रमोत्सिसङ्क्रमायत्वोक्रमोत्स्युत्क्रमायुत्वोत्क्रान्तिरस्युत्क्रा ॥११२॥
न्त्यैत्वाधिपतिनोर्जोर्जंजिन्व॥९॥ राज्ञ्यसि॥ राज्ञ्यसिप्राचीदिग्वसवस्तेदेवाऽअधिपत

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

योनिर्हेतिनाम्प्रतिधर्त्ता त्रिवृत्स्तोमः पृथिव्याꣳ श्रयत्वाज्यमुक्थमव्यथायै स्त
भ्नातु रथन्तरꣳ साम प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया
वरिम्णा प्प्रथन्तु विधर्त्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे
लोके यजमानञ्च सादयन्तु॥ ॥ विराडसि॥ विराडसि दक्षिणा दिग्रुद्रास्ते देवाऽअधिप
तयऽइन्द्रो हेतीनाम्प्रतिधर्त्ता पञ्चदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याꣳ श्रयतु प्रउगमुक्थमव्य
थायै स्तभ्नातु बृहत्साम प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि यावरिम्णाप्रथन्तुविधर्त्ताचायमधिपतिश्चतेत्वासर्वेसंविदानानाकस्यपृष्ठेस्वर्गेलो
केयजमानञ्चसादयन्तु॥१॥सम्राडसि॥सम्राडसिप्रतीचीदिगादित्यास्तेदेवाऽअधि संहि
पतयोवरुणोहेतीनाम्प्रतिधर्त्तासप्तदशस्त्वास्तोमःपृथिव्याᳬंश्रयतुमरुत्वतीयमुक्थ
॥११३॥ मव्यथायैस्तभ्नातुवैरूपᳬंसामप्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋषयस्त्वाप्रथमजादेवेषुदिवो
मात्रयावरिम्णाप्रथन्तुविधर्त्ताचायमधिपतिश्चतेत्वासर्वेसंविदानानाकस्यपृष्ठेस्वर्गे ॥११३॥
लोकेयजमानञ्चसादयन्तु॥२॥स्वराडसि॥स्वराडस्युदीचीदिङ्मरुतस्तेदेवाऽअधिपतय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सोमो हेतीनाम्प्रतिधर्त्तैकविंꣳशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याꣳ श्रयतु निष्केवल्यमुक्थमव्यथायै
स्तभ्नातु वैराजꣳ सामप्प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋषयस्त्वा प्प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया व
रिम्णा प्प्रथन्तु विधर्त्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके
यजमानञ्च सादयन्तु ॥१३॥ अधिपत्न्यसि बृहती दिग्विश्वे ते देवाऽअधिपतयो बृहस्प
तिर्हेतीनाम्प्रतिधर्त्ता त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौ त्वा स्तोमौ पृथिव्याꣳ श्रयतां वैश्वदेवाग्निमा
रुतेऽउक्थेऽअव्यथायै स्तभ्नीताꣳ शाक्वररैवते सामनी प्प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋषय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्याप्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिम्णा प्रथन्तु विधर्त्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे सं

 विदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानञ्च सादयन्तु ॥१४॥ अयम्पुरः ॥ अयम्पुरो हरि

केशः सूर्यरश्मिस्तस्य रथगृत्सश्च रथौजाश्च सेनानीग्रामण्यौ ॥ पुञ्जिकस्थला च क्र

 तुस्थला चाप्सरसौ दङ्क्ष्णवः पशवो हेतिः पौरुषेयो वधः प्रहेतिस्तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नो

ऽवन्तु ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषाञ्जम्भे दध्मः ॥१५॥ अयन्दक्षिण ॥

अयन्दक्षिणा विश्वकर्म्मा तस्य रथस्वनश्च रथेचित्रश्च सेनानीग्रामण्यौ ॥ मेनका च स

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हजन्या चाप्सरसौ यातुधाना हेती रक्षाꣳसि प्रहेतिस्तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नोऽवन्तु ते नो
मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥१६॥ अयम्पश्चात्॥ अयम्प
श्चाद्विश्वव्यचास्तस्य रथप्रोतश्च समरथश्च सेनानीग्रामण्यौ। प्रम्लोचन्ती चानुम्लो
चन्ती चाप्सरसौ व्याघ्रा हेतिः सर्पाः प्रहेतिस्तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नोऽवन्तु ते नो मृडयन्तु
ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥१७॥ अयमुत्तरात्॥ अयमुत्तरात्संयद्व
सुस्तस्य तार्क्ष्यश्चारिष्टनेमिश्च सेनानीग्रामण्यौ। विश्वाची च घृताची चाप्सरसावापो

सं॰ हि

हेतिर्व्वात्तप्रहेतिस्तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नो वन्तु ते नो मृडयन्तु ते यन्द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमे
षाञ्जम्भे दध्मः ॥१८॥ अयमुपरि ॥ अयमुपर्य्यर्व्वाग्वसुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च से
॥११५॥ नानीग्रामण्यौ । उर्व्वशी च पूर्व्वचित्तिश्चाप्सरसौ अवस्फूर्ज्जन् हेतिर्व्विद्युत्प्रहेतिस्तेभ्यो
नमोऽअस्तु ते नो वन्तु ते नो मृडयन्तु ते यन्द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषाञ्जम्भे दध्मः ॥१९॥
अग्निर्म्मूर्द्धा ॥ अग्निर्म्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् ॥ अपाꣳ रेताꣳसि जिन्वत
ति ॥२०॥ अयमग्निः ॥ सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः ॥ मूर्द्धा कवी रयीणाम् ॥२१॥ त्वामग्ने ॥

सं॰ हि

॥११५॥

त्वामग्नेपुष्कराद्ध्यथर्व्वानिरमन्थत॥मूर्ध्नोविश्वस्यवाघतः॥२२॥भुवोयज्ञस्य॥
भुवोयज्ञस्यरजसश्चनेतायत्रानियुद्भिःसचसेशिवाभिः॥दिविमूर्द्धानन्दधि
षेस्वर्षाञ्जिह्वामग्नेचकृषेहव्यवाहम्॥२३॥अबोध्यग्निः॥अबोध्यग्निःसमिधाज
नानाम्प्रतिधेनुमिवायतीमुषासम्॥यह्वाइवप्रवयामुज्जिहानाःप्रभानवः
सिस्रतेनाकमच्छ॥२४॥अबोधामकवयेमेध्यायवचोवन्दारुवृषभायवृष्णे
॥गविष्ठिरोनमसास्तोममग्नौदिवीवरुक्ममुरुव्यञ्चमश्रेत्॥२५॥अयमिह॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि ग्रयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता यजिष्ठोऽध्वरेष्वीड्यः यमप्नवानो भृगवो सं॰हि

विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशेविशे॥२६॥जनस्य गोपाः॥जनस्य गोपाऽअजनि सं॰हि

ष्ट जागृविरग्निः सुदक्षः सुविताय नव्यसे॥घृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा द्युम

॥११६॥ द्विभाति भरतेभ्यः शुचिः॥२७॥त्वामग्ने॥त्वामग्नेऽअङ्गिरसो गुहा हितमन्वविन्द ॥११६॥

छ्रियाणं वनेवने॥स जायसे मथ्यमानः सहो महत्त्वामाहुः सहसस्पुत्रमङ्गिरः॥२८॥ गि

सखायः सं वः सम्यञ्चमिषं स्तोमं चाग्नये॥वर्षिष्ठाय क्षितीनामू

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

र्जोनपात्सहस्वते॥२९॥सर्ग॥सं८॥सुमित्रा॥सं६॥सुसमिद्धुवसे वृषन्नग्ने विश्वान्यर्य ऽआ॥सु
ऽस्पदे समिध्यसे स नो वसून्याभर॥३०॥त्वाश्चित्रश्रवस्तम॥त्वाश्चित्रश्रवस्तमु
हवन्ते विक्षु जन्तवः॥शोचिष्केशम्पुरुप्रियो ग्ने हव्याय वोढवे॥३१॥एना वः॥एन
वोऽग्निन्नमसोर्जो नपातमाहुवे॥प्रियञ्चेतिष्ठमरतिं स्वध्वरं विश्वस्य दू
तममृतम्॥३२॥विश्वस्य दूतममृतम्॥विश्वस्य दूतममृतं विश्वस्य दूतममृतम्॥
स योजते ऽअरुषा विश्वभोजसा स दुद्रवत्स्वाहुतः॥३३॥स दुद्रवत॥स दुद्रवत्स्वा॰
सुब्रह्मा यज्ञः सुशमी वसूनां देवं ८ राधो जनानाम्

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि

हुतः सतुद्रुवत्स्वाहुतः॥ सुब्रह्मा यज्ञस्सुशमी वसूनान्देवꣳराधो जनानाम्॥३॥
अग्ने वाजस्य॥ अग्ने वाजस्य गोमत ऽ ईशानः सहसो यहो॥ अस्मे धेहि जातवेदो
॥११७॥ महि श्रवः॥४॥ स ऽ इधानः॥ स ऽ इधानो वसुष्कविरग्निरीडेन्यो गिरा॥ रेवदस्म ॥११७॥
भ्यम्पुर्वणीक दीदिहि॥५॥ क्षपो राजन्॥ क्षपो राजन्नुत त्मनाग्ने वस्तोरुतोष
सः॥ स तिग्मजम्भ रक्षसो दह प्रति॥६॥ भद्रो नः॥ भद्रो नो ऽ अग्निराहुतो भद्रा रातिः
सुभग भद्रो ऽ अध्वरः॥ भद्रा ऽ उत प्रशस्तयः॥७॥ भद्रा ऽ उत॥ भद्रा ऽ उत प्रशस्त

सं॰हि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यो मद्रम्मनः कृणुष्व वृत्रतूर्य्ये॥ येना समत्सु शासहेः॥ ३९॥ येनासमत्सु सासहो वस्थि
रातनूहि भूरि शर्द्धं तां॥ वने मा तेऽग्न्रभिष्टिभिः॥ ४०॥ ग्नुग्निन्तम्म॥ ग्नुग्निन्तम्मन्न्ये यो
वसुरस्तंय्यं यन्ति धेनवः॥ अस्तमर्व्वन्तऽआशवोस्तन्नित्यासो वाजिनऽइषं स्तोतृ
भ्या भर॥ ४१॥ सोऽग्निः॥ सोऽग्निर्य्यो वसुर्गृणे संय्यमायन्ति धेनवः॥ समर्व्वन्तो रघु
द्रुवः सं सुजातासः सूरयऽइषं स्तोतृभ्यऽआभर॥ ४२॥ उभे सुश्चन्द्र॥ उभे सुश्चन्द्र स
र्पिषो दर्व्वी श्रीणीषऽआसनि॥ उतो नऽउत्पुपूर्य्याऽउक्थेषु शवसस्पतऽइषं स्तोतृभ्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

आमेरा॥४३॥ अग्ने तम॥ अग्ने तमद्याश्वन्न स्तोमैः क्रतुन्न भद्रं हृदिस्पृशं॥ ऋध्यामा
तऽओहैः॥४४॥ अधा हि॥ अधा ह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य साधोः॥ रथीर्ऋतस्य बृहतो बभूथ॥४५॥
एभिर्न्नो॥ एभिर्न्नोऽअर्कैर्भवा नोऽअर्वाङ् स्वर्ण्णज्योतिः॥ अग्ने विश्वेभिः सुमनाऽअनी
कैः॥४६॥ अग्निं होतारं म॥ अग्निं होतारं मन्ये दास्वन्तं वसुं सूनुं सहसो जात
वेदसं विप्रन्न जातवेदसं॥ यऽऊर्ध्वया स्वध्वरो देवो देवाच्या कृपा॥ घृतस्य विभ्राष्टिमनु
वष्टि शोचिषाजुह्वानस्य सर्पिषः॥४७॥ अग्ने त्वम॥ अग्ने त्वन्नोऽअन्तमऽउत त्राता शिवो भ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वा वरूथ्यः॥४७॥ वसुरग्निर्वसुश्रवा ऽअच्छा नक्षि द्युमत्तमꣳ रयिन्दाः॥ तन्त्वा शोचिष्ठ
दीदिवः सुम्नाय नूनमीमहे सखिभ्यः॥४८॥ येन ऽऋषयः॥ येन ऽऋषयस्तपसा सत्र
मायन्निन्धाना ऽअग्निꣳ स्वराभरन्तः॥ तस्मिन्नहन्निदधे नाके ऽअग्निं यमाहुर्मनवस्ती
र्णबर्हिषम्॥४९॥ तम्पत्नीभिः॥ तम्पत्नीभिरनुगच्छेम देवाः पुत्रैर्भ्रातृभिरुत वा हि
रण्यैः॥ नाकङ्गृभ्णानाः सुकृतस्य लोके तृतीये पृष्ठे ऽअधि रोचने दिवः॥५०॥ ऽआवाचः॥
आवाचो मध्यमरुहद्भुरण्युरयमग्निः सत्पतिश्चेकितानः॥ पृष्ठे पृथिव्या निहितो द

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि विद्युतदपस्यदङ्कृणुतांक्ष्येयंतन्नवं॥ प॥ उप्र यमग्निं॥ उप्र यं॰ अग्निर्वीरतमोवयोधाः॥ संहि

सहस्त्रियोद्योततामप्रयुच्छन्॥ विभ्राजमानःसरिरस्यमध्यऽउपप्रयाहिदिव्या

निधाम॥ प३॥ सम्प्रच्यवध्वमुपसम्प्रयाताग्नेपथोदेवयानान्कृण्वं ॥१२५॥

॥१२५॥ पुनःकृण्वानापितरायुवानान्वाताꣳसीत्त्वयितन्तुमेतम्॥ प३॥ उद्बुध्यस्वा॥

उद्बुध्यस्वाग्नेप्रतिजागृहित्वमिष्टापूर्तेसꣳसृजेथामयंच॥ उप्र अस्मिन्त्सधस्थेऽअध्यु

त्तरस्मिन्विश्वेदेवायजमानश्चसीदत॥ प४॥ येनवहसि॥ येनवहसिसहस्रंयेन

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

नाग्ने सर्ववेदसमा॥ तेनेमं य्यज्ञन्नो नय स्वर्द्देवेषु गन्तवे॥ ५५॥ ध्रुयन्तौ॥ ध्रुयन्ते ध्यो
निर्ऋहिर्योबतौज्ञातोऽग्रे रोसथा॥ तस्मान्न व्वेग्नऽआरोहाथो नो वर्द्धया रुयम्॥ ५६॥
तपश्च॥ तपश्च तपस्यश्च शैशिरावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोऽसि कल्पेतान्द्यावापृथिवी
कल्पन्तामापऽओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्व्रताः॥ येऽअग्नयः
समनसोन्तरा द्यावापृथिवीऽइमे॥ शैशिरावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाः
ऽअभिसंविशन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम्॥ ५७॥ परमेष्ठी त्वा॥ परमेष्ठी

संहि

त्वा सादयतु देवस्पृष्ठे ज्ज्योतिष्मतीम्॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानाय विश्वं

ज्ज्योतिर्य्यच्छ। आस्त्वमिस्तेधिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद॥५८॥ लोकम्पृण॥

लोकम्पृण छिद्रम्पृणाथो सीद ध्रुवा त्वम्॥ इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन्योनावसीष

॥१२०॥ दन्॥५९॥ ताऽअस्य॥ ताऽअस्य सूददोहसः सोमं श्रीणन्ति पृश्नयः॥ जन्मन्देवानां ॥१२०॥

विशस्त्रिष्वा रोचने दिवः॥६०॥ इन्द्रं विश्वाः॥ इन्द्रं विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसं

गिरः॥ रथीतमꣳ रथीनां वाजानाꣳ सत्पतिम्पतिम्॥६२॥ प्रोथदश्वः॥ प्रोथदश्वो

नयवसे विश्वप्न्मदाम हः संव्वरणाद्यस्थात्त्वा॥ यादस्य व्वातोऽनुव्वाति शोचिरध स्म

ति व्व्रजनङ्कृष्णमस्ति॥ दिशा॥ आयोष्ट्वा॥ आयोष्ट्वा सदने सादयाम्यवतश्छायायां

समुद्रस्य हृदये॥ रश्मीवतीम्भास्वतीमा या द्यां भास्या पृथिवीमोर्व्वन्तरिक्षम्॥ ४३॥

परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवस्पृष्ठे व्यचस्वतीम्प्रथस्वतीन्दिवं यच्छ दिवन्दृंह दिवम्मा

हिंसीः॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय॥ सूर्य्यस्त्वा

भिपातु मह्या स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीद तम्॥ ४४॥ स

सं॰ हि

॥१२१॥

स्रंस्या ॥ सहस्रस्यप्रमासि सहस्रस्यप्रतिमासि सहस्रस्योन्मासि साहस्रोऽसि सहस्रा
यत्वा ॥६५॥ इति वाजसनेयसंहितायां दीर्घपाठे पञ्चदशोऽध्यायः ॥ ❀ ॥ नमस्ते
नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः ॥ बाहुभ्यामुत ते नमः ॥१॥ या ते ॥ या ते रुद्र शिवा त
नूरघोरापापकाशिनी ॥ तया नस्तन्वा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि ॥२॥ यामि
षुं ॥ यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ॥ शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिंसीः पुरुषं ज
गत् ॥३॥ शिवेन वचसा ॥ शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि ॥ यथा नः सर्वमि

सं॰ हि

॥१२१॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

जगदयक्ष्मं सुमना ऽअसत ॥४॥ अध्यवोचत ॥ अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो
भिषक् ॥ अहींश्च सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्योऽधराचीः परा सुव ॥५॥ असौ
यः ॥ असौ यस्ताम्रो ऽअरुण ऽउत बभ्रुः सुमङ्गलः ॥ ये चैनं रुद्रा ऽअभितो दि
क्षु श्रिताः सहस्रशो ऽवैषां हेड ऽईमहे ॥ ॥ असौ यः ॥ असौ यो ऽवसर्प्पति नीलग्री
वो विलोहितः ॥ उतैनं गोपा ऽअदृश्रन्नदृश्रन्नुदहार्य्यः स दृष्टो मृडयाति नः ॥७॥
नमोस्तु ॥ नमोस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ॥ अथो ये ऽअस्य सत्वानो हन्तेभ्यो
स

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि कस्त्वमेः॥७॥ प्रमुञ्च॥ प्रमुञ्च धन्वनस्त्वमुभयोरार्त्न्योर्ज्याम्॥ याश्च ते हस्तऽइषवः प
राता भगवो वप॥ विज्यन्धनुः॥ विज्यन्धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाँ२ऽउत॥ संहि
अनेशन्नस्य याऽइषवऽआभुरस्य निषङ्गधिः॥८॥ या ते॥ या ते हेतिर्मीढुष्टम हस्ते ब
॥१२२॥ भूव ते धनुः॥ तयाऽस्मान्विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परि भुज॥९॥ परि ते॥ परि ते धन्वनो हे ॥१२२॥
तिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः॥ अथो यऽइषुधिस्तवारेऽअस्मन्नि धेहि तम्॥१०॥ अवतत्य
धनुः॥ अवतत्य धनुष्ट्वं सहस्राक्ष शतेषुधे॥ निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नोऽस्य वा ॥ १३ ॥ नमस्ते ॥ नमस्तेऽस्त्वायुधाया नातताय धृष्णवे ॥ उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यान्त
व धन्वने ॥ १४ ॥ मा नः ॥ मा नो महान्तमुत मा नोऽअर्भकम्मा नऽउक्षन्तमुत मा नऽउक्षितम्मा
मा नो वधीः पितरम्मोत मातरम्मा नः प्रियास्तन्वो रुद्र रीरिषः ॥ १५ ॥ मा नस्तोके ॥ मा नस्तो
के तनये मा नऽआयुषि मा नो गोषु मा नोऽअश्वेषु रीरिषः ॥ मा नो वीरान्रुद्र भामिनो वधी
र्हविष्मन्तः सदमित्त्वा हवामहे ॥ १६ ॥ शतम ॥ २० ॥ नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशाञ्च
पतये नमो नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनाम्पतये नमो नमः शष्पिञ्जराय त्विषीमते

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰रु पथ्वीनाम्पतये नमो नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानाम्पतये नमो नमो बभ्लुशाय॥ नमो सं॰रु
बभ्लुशाय। व्याध्विनेन्नानाम्पतये नमो नमो भवस्य हेत्यै जगतान्नाम्पतये नमो नमो रुद्रायातत
यिने क्षेत्राणाम्पतये नमो नमः सूतायाहन्त्यै वनानान्नाम्पतये नमो नमो रोहिताय॥२॥ न
॥१२३॥ मो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणाम्पतये नमो नमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषधीनाम्प ॥१२३॥
तये नमो नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणाम्पतये नमो नम उच्चैर्घोषायाक्रन्दयते पत्तीनां
म्पतये नमो नमः कृत्स्नायुतया॥ नमः कृत्स्नायतया। धावते सत्वनाम्पतये नमो नमः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सहमानायनिव्याधिनेऽआव्याधिनीनाम्पत्तयेनमोनमोनिषङ्गिणेककुभायस्तेना
नाम्पत्तयेनमोनमोनिचेरवेपरिचरायारण्यानाम्पत्तयेनमोनमोवञ्चते॥२०॥नमो
वञ्चतेपरिवञ्चतेस्तायूनाम्पत्तयेनमोनमोनिषङ्गिणऽइषुधिमतेतस्कराणाम्पत्तयेन
मोनमःसृकायिभ्योजिघांसद्भ्योमुष्णताम्पत्तयेनमोनमोसिमद्भ्योनक्तंचरद्भ्यो
विकृन्तानाम्पत्तयेनमोनमः॥२१॥नमऽउष्णीषिणेगिरिचरायकुलुञ्चानाम्पत्तयेन
मोनमऽइषुमद्भ्योधन्वायिभ्यश्चवोनमोनमऽआतन्वानेभ्यःप्रतिदधानेभ्यश्चवोनमो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं३ नमऽआयच्छद्भ्यो स्यद्भ्यश्च वो नमो नमो विसृजद्भ्यो॥२२॥ नमो विसृजद्भ्यो नमो विसृज संहि
द्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो नमः शयानेभ्यऽआसीनेभ्य
॥१२४॥ श्च वो नमो नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो नमः सभाभ्यः॥२३॥ नमः सभाभ्यः सभाप
तिभ्यश्च वो नमो नमोऽश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमो नमऽआव्याधिनीभ्यो विविध्यन्ती ॥१२४॥
भ्यश्च वो नमो नमऽउगणाभ्यस्तृंहतीभ्यश्च वो नमो नमो गणेभ्यः॥२४॥ नमो गणेभ्यः
नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो नमो गृत्सेभ्यो गृत्स

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

पतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः ॥२५॥ नमः से
नाभ्यः सेनानीभ्यश्च वो नमो नमो रथिभ्यो ऽरथेभ्यश्च वो नमो नमः क्षत्तृभ्यः संग्रहीतृभ्य
श्च वो नमो नमो महद्भ्यो ऽर्भकेभ्यश्च वो नमो नमः ॥२६॥ नमस्तक्षभ्यः ॥ नमस्तक्षभ्यो र
कारेभ्यश्च वो नमो नमः कुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्च वो नमो नमो निषादेभ्यः पुञ्जिष्ठे
भ्यश्च वो नमो नमः श्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वो नमो नमः श्वभ्यः ॥२७॥ नमः श्वभ्यः
नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमो नमो भवाय च रुद्राय च नमः शर्वाय च पशुपतये च

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च नमः कपर्द्दिने ॥२॥ नमः कपर्द्दिने च व्युप्त सं हि
केशाय च नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च नमो गिरिशयाय च शिपिविष्टाय च न
मो मीढुष्टमाय चेषुमते च नमो ह्रस्वाय ॥२॥ नमो ह्रस्वाय च वामनाय च नमो बृहते
॥२५॥ च वर्षीयसे च नमो वृद्धाय च सवृधे च नमो ग्ग्र्याय च प्रथमाय च नमः आशवे ॥३॥ नमः
आशवे चाजिराय च नमः शीघ्र्याय च शीभ्याय च नमः ऊर्म्याय चावस्वन्याय च नमो ॥२५॥
नादेयाय च द्वीप्याय च ॥३॥ नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च नमः पूर्वजाय चापरजाय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वुनमो मञ्जुमा[?]वापगुल्माय वु नमो जघुक्मात्यव वुध्मात्यव वु नमः सोक्षाय या ॥ ३२ ॥ न
मः सोक्षाय या । वप्रतिसुर्ष्मात्यव वु नमो ष्माप्पाय वु हेम्प्पा यव वु नमः श्लोकः । दस्ताव सुम्मात
य वु नमः उर्वुक्मात्यव वु खल्ल्याय वु नमो वृ॰पा या ॥ ३३ ॥ नमो वक्षाय । वु कह्याय वु नमः ग्मुवाय
वप्रति ग्मुवा । य वु नमः स्रामुषेण्णाय वाप्रुरेष्याय वु नमः सूरो[?]वाव मेदिनै वु नमो विलि
मै ॥ ३४ ॥ नमो विलिम्प्रैनै । वक वु विनै वु नमो वुम्पितै व चरु थियैणै वु नमः ग्मुत्ताय वग्मु
तसेनाय वु नमो दुन्दुभ्याद य वाहनुम्मात्य वु नमो घुह्लवै ॥ ३५ ॥ नमो घुह्लवैं । वप्र

सं॰रु मृशाय च नमो निषङ्गिणे चेषुधिमते च नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च नमः स्वायुध
याय च सुधन्वने च ॥३६॥ नमः स्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च न सं॰रु
मः कुल्याय च सरस्याय च नमो नादेयाय च वैशन्ताय च नमः कूप्याय ॥३७॥ न
॥२६॥ मः कूप्याय चावट्याय च नमो वीध्र्याय चातप्याय च नमो मेघ्याय च विद्युत्याय
च नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च नमो वात्याय ॥३८॥ नमो वात्याय च रेष्म्याय च नमो वा ॥२६॥
स्तव्याय च वास्तुपाय च नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च नमः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

शङ्ग्वे ॥ ४० ॥ नमः शङ्ग्वे व पशुपतये व नमः उग्राय व भीमाय व नमो ग्रेवधा
य व दूरेवधाय व नमो हन्त्रे व हनीयसे व नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ता
राय ॥ ४१ ॥ नमः शम्भवे व मयोभवे व नमः शङ्कराय व मयस्कराय व
नमः शिवाय व शिवतराय व ॥ ४२ ॥ नमः पार्याय वावार्याय व नमः प्रतरणाय
व नमस्तीर्थ्याय व कूल्याय व नमः शष्प्याय व फेन्याय व नमः सिकत्याया ॥ ४३ ॥
नमः सिकत्याय व प्रवाह्याय व नमः किंशिलाय व क्षयणाय व नमः कप

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि

र्द्दिने च पुलस्तये च नमः इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमो व्रज्याय ॥४४॥ नमो व्र
ज्याय च गोष्ठ्याय च नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमो हृदय्याय च निवेष्प्या संहि
॥१२८॥ य च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च नमः शुष्क्याय ॥४५॥ नमः शुष्क्याय च हरि
त्याय च नमः पांसव्याय च रजस्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च नम ऊ
र्व्याय च सूर्व्याय च नमः पर्णाय ॥४६॥ नमः पर्णाय च पर्णशदाय च नम उद्गुरमा ॥१२८॥
णाय चाभिघ्नते च नम आखिदते च प्रखिदते च नम इषुकृद्भ्यो धनुष्कृद्भ्यश्च वो

नमो नमो वः किरिकेभ्यो देवानाꣳ हृदयेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नमो विक्षिण
त्केभ्यो नमऽआनिर्हतेभ्यः ॥४६॥ द्रापेऽअन्धसस्पते दरिद्र नीललो
हित ॥ आसां प्रजानामेषां पशूनां मा भेर्मा रोङ्मो च नः किञ्चनाममत् ॥४७॥
इमा रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतीः ॥ यथा शम
सद्द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामेऽअस्मिन्ननातुरम् ॥४८॥ या ते रुद्र
शिवा तनूः शिवा विश्वाहा भेषजी ॥ शिवा रुतस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे

॥पणा॥पारि॥ना॥पारि नो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि स्तेषस्य दुर्म्मतिरघायोः अव स्थिरा मघव
सं॰हि द्भ्यस्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय मृड ॥५०॥ मीढुष्टम शिवतम शिवो नः सुमना सं॰हि
भव ॥ परमे वृक्षऽआयुधं निधाय कृत्तिं वसानऽआ चर पिनाकं बिभ्रदा गहि ॥५१॥
॥१२८॥ विकिरिद्र विलोहित ॥ विकिरिद्र विलोहित नमस्तेऽअस्तु भगवः ॥ यास्ते सहस्रं हे
हेतयोऽन्यमस्मन्नि वपन्तु ताः ॥५२॥ सहस्राणि सहस्रशः ॥ सहस्राणि सहस्रशो बा ॥१२८॥
ह्वोस्तव हेतयः ॥ तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥५४॥ असंख्याता सह

ण्यां ॥ असंख्याता सहस्राणि ये रुद्रा ऽअधि भूम्यां ॥ तेषां सहस्रयोजने ऽव धन्वा
नि तन्मसि ॥५४॥ अस्मिं महति ॥ अस्मिन्महत्यर्णवेन्तरिक्षे भवा ऽअधि ॥ तेषां
सहस्रयोजनेव धन्वानि तन्मसि ॥५५॥ नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः ॥ नीलग्रीवाः शिति
कण्ठा दिवं रुद्रा ऽउपश्रिताः ॥ तेषां सहस्रयोजने ऽव धन्वानि तन्मसि ॥५६॥ नी
लग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा ऽअधः क्षमाचराः ॥ तेषां सहस्रयोजने ऽव धन्वानि तन्म
सि ॥५७॥ ये वृक्षेषु शष्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः ॥ तेषां सहस्रयोजनेव धन्वा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं०हि

नितन्मसि॥ ५९॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्द्दिनः॥ तेषां
सहस्रयोजनेव धन्वानितन्मसि॥ ६०॥ ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा आयु
र्युधः॥ तेषां सहस्रयोजनेव धन्वानितन्मसि॥ ६१॥ ये तीर्थानि॥ ये तीर्थानि प्र
चरन्ति सृकाहस्ता निषङ्गिणः॥ तेषां सहस्रयोजनेव धन्वानितन्मसि॥ ६२॥ ये
अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान्॥ तेषां सहस्रयोजनेव धन्वानितन्मसि
॥ ६३॥ य एतावन्तः॥ य एतावन्तश्च भूयांसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे॥ तेषां सहस्रयोज

॥१२९॥

ने वु घन्वां नितन्म्नस्तिा॥ दिशा॥ न मोस्तु॥ रुद्रेभ्यो ये दिवि षेषां वर्षमिषवः॥ तेभ्यो नमोऽस्त्रस्तु
ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः॥ दिशा॥ न मोस्तु॥ रुद्रेभ्यो ये न्तरि
क्षे येषां वात इषवः॥ तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वा॥ तेभ्यो न
मोऽस्त्रस्तु ते नो वन्तु ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः॥ दिपा॥
नमोस्तु॥ रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येषामन्नमिषवः॥ तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रती
चीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वा॥ तेभ्यो नमोऽस्त्रस्तु ते नो वन्तु ते नो मृडयन्तु [illegible] ने

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि द्विष्मस्तमेषाञ्जम्भे दध्मः ॥६६॥ इति वाजसनेयसंहितायां [illegible] ॥ श्री [illegible]

अश्मन्नूर्जम् ॥ अश्मन्नूर्जम्पर्वते शिश्रियाणामद्भ्य ओषधीभ्यो वनस्पतिभ्यो ऽअधि सम्भृ संहि

तम्पयः ॥ तान्न ऽइषमूर्जन्धत्त मरुतः सꣳरराणाः ऽअश्मꣳस्ते क्षुन्मयि त ऽऊर्ग्यन्द्विष्मस्त

॥१३०॥ न्ते शुगृच्छतु ॥१॥ इमा मे ॥ इमा मे ऽअग्न ऽइष्टका धेनवः सन्त्वेका च दश च दश च शतञ्च शतञ्च स ॥१३०॥

हस्रञ्च सहस्रञ्चायुतञ्चायुतञ्च नियुतञ्च नियुतञ्च प्रयुतञ्चार्बुदञ्च न्यर्बुदञ्च समुद्रश्च म

ध्यञ्चान्तश्च परार्धश्चैता मे ऽअग्न ऽइष्टका धेनवः सन्त्वमुत्रामुष्मिँल्लोके ॥२॥ ऋतवस्था

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तवस्यलत्तुद्दधऽस्तुष्वास्थेऽशं त्तुद्दधे ॥ घृतस्नुतो मधुस्नुतौ विराजो नाम कामदुघा

क्षियमाणा ॥ ३ ॥ समुद्रस्य त्वावकयाग्ने परि व्ययामसि । पावको ऽस्मभ्यं शिवो

भव ॥ ४ ॥ हिमस्य त्वा ॥ हिमस्य त्वा जरायुणाग्ने परि व्ययामसि । पावको ऽस्मभ्यं

शिवो भव ॥ ५ ॥ उप ज्मन्नुप वेतसे ऽवतर नदीष्वा । अग्ने पित्तमपामसि मण्डू

कि ताभिरागहि । सेमं नो यज्ञं पावकवर्णं शिवं कृधि ॥ ६ ॥ अपामिदं न्ययनं । अपामि

दं न्ययनं समुद्रस्य निवेशनम् । अन्यांस्ते ऽस्मत्तपन्तु हेतयः पावको ऽस्मभ्यं शिवो भ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि ꣲशिवो भव॥ञ॥अग्ने पावक॥अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्वया॥आ॥ देवान्व संहि
क्षि यक्षि च॥ट॥सनः॥सनः पावक दीदिवोऽग्ने देवाँ२ इहावह॥उप यज्ञꣳ हविश्च नः॥
॥ण॥पावकया॥पावकया यश्चितयन्त्या कृपा क्षामन्रुरुचऽउषसो न भानुना॥तूर्व
॥२३॥ न्न यामन्नेतशस्य नू रणऽआ यो घृणे न ततृषाणोऽअजरः॥त॥नमस्ते॥नमस्ते हरसे शो ॥२३॥
चिषे नमस्तेऽअस्त्वर्चिषे॥अन्याँस्तेऽअस्मत्तपन्तु हेतयः पावकोऽअस्मभ्यꣳ शिवो
भव॥थ॥नृषदे वेट्॥नृषदे वेडप्सुषदे वेड्बर्हिषदे वेड्वनसदे वेट्स्वर्विदे वेट्॥द॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ये देवा देवानां बज्ञियाबज्ञियानाꣳ संवत्सरीणमुपभागमासते ॥ अहुतादो हविषो ब
ज्ञे ऽअस्मिन्त्स्वयम्पिबन्तु मधुनो घृतस्य ॥ [illegible] ॥ ये देवा ॥ ये देवा देवेष्वधि देवत्वमायन्ये
ब्रह्मणः पुरऽएतारो ऽअस्य ॥ येभ्यो नऽऋते पवते धाम किञ्चन न ते दिवो न पृथिव्या ऽअधि
ष्णुषु ॥ [illegible] ॥ प्राणदा ऽअपानदा ॥ प्राणदा ऽअपानदा व्यानदा वर्च्चोदा वरिवोदाः ॥ अन्यां
स्ते ऽअस्मत्तपन्तु हेतयः पावको ऽअस्मभ्यꣳ शिवो भव ॥ [illegible] अग्निस्तिग्मेन ॥ अग्निस्तिग्मे
न शोचिषा यासद्विश्वन्न्यत्त्रिणम् ॥ अग्निर्नो वनते रयिम् ॥ [illegible] ॥ [illegible] यान

संहि

वनानिजुह्वदृषिर्होतान्यसीदत्पितानः॥सऽआशिषाद्रविणमिच्छमानःप्रथमच्छद [illegible]

वराँऽआविवेश॥ [illegible] ॥किंस्वित॥किंस्विदासीदधिष्ठानमारम्भणङ्कतमत्स्वि

त्कथासीत॥यतोभूमिञ्जनयन्विश्वकर्म्माविद्यामौर्णोन्महिनाविश्वचक्षाः॥ [illegible] ॥वि

॥१३२॥ श्वतश्चक्षुरुत॥विश्वतश्चक्षुरुतोविश्वतोमुखोविश्वतोबाहुरुतविश्वतस्पात॥ ॥१३२॥

सम्बाहुभ्यान्धमतिसम्पतत्रैर्द्यावाभूमिञ्जनयन्देवऽएकः॥ [illegible] ॥किंस्वित॥किंस्वि

द्वनङ्कऽउसवृक्षऽआसयतोद्यावापृथिवीनिष्टतक्षुः॥मनीषिणोमनसापृच्छतेदुतद्य

संहि

दृह्यन्ति वृष्ण्णु वनानि धारयन्त॥२०॥ या ते॥ या ते धामानि परमाणि यावमा या मध्यमा
विश्वकर्म्मन्नुतेमा॥ शिक्षा सखिभ्यो हविषि स्वधावः स्वयं यजस्व तन्वं वृधानः॥२१॥
विश्वकर्म्मन्हविषा॥ वावृधानः स्वयं यजस्व पृथिवीमुत द्याम्॥ मुह्यन्त्वन्येऽअभि
तः सपत्नाऽइहास्माकं मघवा सूरिरस्तु॥२२॥ वाचस्पतिम्॥ वाचस्पतिं विश्व
कर्म्माणमूतये मनोजुवं वाजेऽअद्या हुवेम॥ स नो विश्वानि हवनानि जोषद्विश्व
शम्भूरवसे साधुकर्म्मा॥२३॥ विश्वकर्म्मन्हविषा॥ वर्द्धनेन त्रातारमिन्द्र[illegible]॥

रवुकर्म्मा॥ तस्मै विशाः समनमन्त पूर्व्वीरयमुग्रो विहव्यो यथासत् [illegible] ॥ [illegible] चक्षुषः पिता॥ संहि
संहि चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेनेऽअजनन्नम्नमाने॥ यदेदन्ताऽअददृहन्त पूर्व्वऽ
आदिद्द्यावापृथिवीऽअप्रथेताम्॥ [illegible] विश्वकर्म्मा विमनाः॥ विश्वकर्म्मा विम ॥१३॥
॥१३॥ नाऽआद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्दृक्॥ तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्रा सप्तऋ
ऋषीन्पर एकमाहुः॥ [illegible] नः॥ यो नः पिता जनिता यो वि[illegible]ता धामानि वेद भुवना
नि विश्वा॥ यो देवानां नामधाऽएकऽएव तं सम्प्रश्नं भुवना य[illegible]न्त्या॥२७॥ तऽआयज

तैः॥ ततऽआयजन्त द्रविणꣳ समस्माऽऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना॥ ग्प्रसूर्त्ते सूर्त्ते रजसि नि
षत्ते ये भूतानि समकृण्वन्निमानि॥२८॥ परो दिवा॥ परो दिवा परऽएना पृथिव्या परो दे
वेभिरसुरैर्य्यदस्ति॥ कꣳस्विद्गर्भम्प्रथमं दध्रऽआपो यत्र देवाः समपश्यन्त पू[illegible]॥ अ २८
जस्य नाभावध्येकमर्पितं यस्मिन्विश्वानि भुवनानि तस्थुः पश्यन्त पूर्वे॥२९॥ तमिद॥
तमिद्गर्भम्प्रथमन्दध्रऽआपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे॥ ग्प्रजस्य नाभावध्येकमर्पितं
यस्मिन्विश्वानि भुवनानि तस्थुः॥३०॥ नतं॥ न तं विदाथ यऽइ[illegible] जजा॥ न्यद्युष्मा

तृतीय…

कमन्तरम्बरभ्रूवा॥ नीहारेणप्रावृत्ता जल्प्या चासुत्तपंऽउक्थशासश्चरन्ति॥३१॥ विश्वकर्म्माणि॥

संहि विश्वकर्म्मा ह्यजनिष्ट देवऽआदिद्गन्धर्वोऽअभवद्द्वितीयः॥ पिताजनितौषधीनामपाङ्गर्भं व्यद संहि

दधान्तुरुत्रा॥३२॥ आशुः शिशानो॥ आशुः शिशानो वृषभो न भीमो घनाघनः क्षोभणश्चर्षणी

णीनाम्॥ सङ्क्रन्दनो निमिषऽएकवीरः शतꣳ सेनाऽअजयत्साकमिन्द्रः॥३३॥ सङ्क्रन्दनेना॥

॥१३४॥ सङ्क्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना॥ तदिन्द्रेण जयत तत्सहध्वं ॥१३४॥

युधोनरऽइषुहस्तेन वृष्णा॥३४॥ सऽइषुहस्तैः॥ सऽइषुहस्तैः सनिषङ्गिभिर्वशी सꣳस्रष्टा

सयुध्मऽइन्द्रोगणेन॥ सꣳसृष्टजित्सोमपाबाहुशर्द्ध्युग्रधन्वाप्रतिहिताभिरस्ता॥३५॥ बृहस्प
तिपरि॥ बृहस्पतेपरिदीयारथेनरक्षोहामित्राꣳऽअपबाधमानः॥ प्रभञ्जन्त्सेनाःप्रमृणो
युधाजयन्नस्माकमेध्यवितारथानाम्॥३६॥ बलविज्ञायस्थविरः॥ बलविज्ञायस्थवि
रःप्रवीरःसहस्वान्वाजीसहमानऽउग्रः॥ अभिवीरोऽअभिसत्वासहोजाजैत्रमिन्द्ररथ
मातिष्ठगोवित्॥३७॥ गोत्रभिदङ्गोविदम्॥ गोत्रभिदङ्गोविदंवज्रबाहुञ्जयन्तमज्मप्र
मृणन्तमोजसा॥ इमꣳसजाताऽअनुवीरयध्वमिन्द्रꣳसखायोऽअनुसꣳरभध्वम्॥३८॥

संहि
॥१३५॥

अभिगोत्राणि सहसा गाहमानोऽदयो वीरः शतमन्युरिन्द्रः॥ दुश्च्यवनः पृतनाषा
डयुद्धोऽस्माकᳬं सेनाऽअवतु प्रयुत्सु॥३९॥ इन्द्रऽआसाम्॥ इन्द्रऽआसान्नेता बृहस्प
तिर्द्दक्षिणा यज्ञः पुरऽएतु सोमः॥ देवसेनानामभिभञ्जतीनाञ्जयन्तीनाम्मरुतो
यन्त्वग्रम्॥४०॥ इन्द्रस्य वृष्णो॥ इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञऽआदित्यानाम्म
रुताᳬं शर्द्धऽउग्रम्॥ महामनसाम्भुवनच्यवानाङ्घोषो देवानाञ्जयतामुदस्था
त्॥४१॥ उद्धर्षय मघवन्नायुधान्युत्सत्वनाम्मामकानाम्मनाᳬंसि। उद्वृत्रहन्वा

संहि
॥१३५॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

जिनांत्वाजिनान्मुद्द्रथामानुजयेतांष्यन्तुघ्योषा ॥ ४१ ॥ अस्माकमिन्द्रः ॥ अस्माकमि
न्द्रः सम्मतेषुद्ध्रजेष्वस्माकंयाऽइषवस्ताजयन्तु ॥ अस्माकंम्वीराऽउत्तरेभवन्त्वस्माँऽ
उदेवाऽअवताहवेषु ॥ ४२ ॥ अमीषाञ्चित्तम् ॥ अमीषाञ्चित्तम्प्रतिलोभयन्तीगृहाणाङ्गा
न्यप्वेपरेहि ॥ अभिप्रेहिनिर्द्दहहृत्सुशोकैरन्धेनामित्रास्तमसासचन्ताम् ॥ ४३ ॥ अवसृ
ष्टापरापततशरव्येब्रह्मसंशिते ॥ गच्छामित्रान्प्रपद्यस्वमामीषाङ्कञ्चनोच्छिषः
॥ ४४ ॥ प्रेता ॥ प्रेताजयतानरऽइन्द्रोवःशर्म्मयच्छतु ॥ उग्रावःसन्तुबाहवोऽनाधृष्याय

सं॰हि थासथ॥४६॥ असौ याः॥ असौ या सेना मरुतः परेषामभ्यैति नऽओजसा स्पर्द्धमाना॥ सं॰हि
ताङ्गूहत तमसापव्रतेन यथामीऽअन्योऽअन्यन्न जानन्॥४७॥ यत्र बाणाः॥ यत्र बा
णाः सम्पतन्ति कुमारा विशिखाऽइव। तन्नऽइन्द्रो बृहस्पतिः शर्म्म यच्छतु विश्वाहा
॥१३६॥ शर्म्म यच्छतु॥४८॥ मर्म्माणि ते॥ मर्म्माणि ते वर्म्मणा छादयामि सोमस्त्वा राजामृ
तेनानु वस्ताम्। उरोर्व्वरीयो वरुणस्ते कृणोतु जयन्तं त्वानु देवा मदन्तु॥४९॥ उदेन ॥१३६॥
म्॥ उदेनमुत्तरान्नयाग्ने घृतेनाहुत। रायस्पोषेण सꣳसृज प्रजया च बहुङ्कृधि॥
५०॥ शतमृ०॥ इन्द्रेमम्॥ इन्द्रेमम्प्रतरान्नय सजातानामसद्वशी॥ समेनं वर्च्चसा स

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

न्देवानाम्भागदाऽअसता॥प१॥यस्य कुर्म्मो॥यस्य कुर्म्मो गृहे हविस्तमग्ने व
र्द्धयात्वम्॥तस्मैदेवाऽअधिब्रुवन्नयञ्च ब्रह्मणस्पतिः॥प२॥उदुत्वा॥उदु
त्वाविश्वेदेवाअग्नेभरन्तुचित्तिभिः॥सनोभवशिवस्त्वꣳसुप्रतीकोविभा
वसुः॥प३॥पञ्चदिशः॥पञ्चदिशोदैवीर्य्यज्ञमवन्तुदेवीरपाम्मतिन्दुर्म्मतिं
म्बाधमानाः॥रायस्पोषेयज्ञपतिमाभजन्तीरायस्पोषेऽअधियज्ञोऽअस्था
त्॥प४॥समिद्धेऽअग्नौ॥समिद्धेऽअग्नावधिमामहानऽउक्थपत्रऽईड्योगृभीत॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि

तप्स्वक्षुर्म्भम्पारिग्रह्या यजन्तोर्ज्जा यघ्नृत्तम यजन्त देवाः॥ापपा॥ देव्या यघ्वृत्रे॥ देव्या

संहि यघ्वृत्रेंजोष्ठेद्देवुम्श्रीःम्श्रीमनाःघातम याःपरिग्रह्ये देवा यत्तमा यन्देवा देवे श्वो

अहुर्ध्वन्तोऽग्नस्युः॥ापद्धा॥ वीतर्ठ हविः॥ावितर्ठ हविःशामितर्ठ शामिता यजध्वैतुरी ॥१३१॥

॥१३१॥ यो यज्ञो यज्ञहव्यमेति॥ततोवाकाऽग्राशिषोनोजुषन्ताम्॥ापना॥ सूर्य्यरश्मिर्हरि

केशाःपुरस्तात्सविताज्योतिरुदयाँऽप्रजस्त्रम्॥तस्यपूषाप्रसवे याति विद्वान्त

म्पश्यन्विश्वाभुवनानि गोपाः॥ापद॥ विमानेऽस्वष॥ाविमानेऽस्वषदिवोमध्यआ

स्तऽअग्निष्पृथिवान्नो दसीऽअन्तरिक्षमासद्विश्वावीरुधिवषट्पचारौ रन्तरायुर्द्ध्वप्र
पत्स्य केतुम्॥ पर्णो॥ कृत्वा समुद्रः॥ जन्मो समुद्रोऽप्रुरुणः सुपर्णः पूर्वस्य योनि
म्पितुराविवेश॥ मध्ये दिवो निहितः पृश्निरश्मा विचक्रमे रजसस्पात्यन्तौ॥ दिव
इन्दुं विश्वा॥ इन्दुं विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः॥ रथीतमं रथीनां
वाजानां सत्पतिं पतिम्॥ हो॥ देवहूर्यज्ञः॥ देवहूर्यज्ञऽआ व वक्षत्सुम्नहूर्यज्ञ
ऽआ व वक्षत्॥ यक्षदग्निर्देवो देवाँऽआ व वक्षत्॥ दैवो॥ वाजस्य मा॥ वाजस्य मा प्रस

प॰

वङ्‌ड्मू मेषेणादग्ग्र मीत॥ अग्रधा संक्रान्ति निर्दोषे निर्ग्या मेषाणावे राशौ॥ ऽग्र कः॥ १२॥ उ

सं॰ हि द्धृ मस्त्वा॥ उद्धृ मस्त्वा निग्या मस्त्व ब्रह्मादेवो॥ ऽग्र वा वृषव न॥ अग्र पा सप संक्रान्ति सं॰ हि

न्यासे विषुवी नाम्यत्स्पतामा॥ द्विश्वा॥ कुमेधू मग्नि मा॥ कुमेधू मग्नि ना नाकु मुकु ५८

॥१३८॥ ठस्तेषु विद्भृतः॥ दिवस्प ष्टां ॐ स्वर्गस्ता मिस्त्रा देवेमिराद्धु मा॥ द्विपा॥ प्त्रावा मनु॥ प्त्रावी

मनु प्त्रादिपाम्प्राहि विष्णुनेग्न रग्ने पुरो॥ ऽग्निग्न ढ्वे वेठ॥ विमस्ता॥ ऽस्त्राशादीर्घा नो विभा ॥१३८॥

स्यूर्जन्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे॥ द्विधा॥ ठथिद्धा॥ ऽग्र ठमा॥ ठथिद्धा॥ ऽग्र ठमुदस्तारि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

क्षमारुहमन्तरिक्षाद्दिवमारुहम्॥ दिवो नाकस्य पृष्ठात्स्वर्ज्योतिरगामहम्॥६७॥
स्वर्यन्तः॥ स्वर्यन्तो नापेक्षन्तऽआद्यां रोहन्ति रोदसी॥ यज्ञं ये विश्वतोधारं
सुविद्वांसो वितेनिरे॥६८॥ अग्ने प्र॥ अग्ने प्रेहि प्रथमो देवयतां चक्षुर्देवाना
मुत मर्त्यानाम्॥ इयक्षमाणा भृगुभिः सजोषाः स्वर्यन्तु यजमानाः स्वस्ति॥६९॥
नक्तोषासा समनसा॥ विरूपे धापयेते शिशुमेकꣳ समीची॥ द्यावाक्षामा रुक्मो
अन्तर्विभाति देवाऽअग्निं धारयन्द्रविणोदाः॥७०॥ अग्ने सहस्राक्ष॥ शतमूर्द्ध

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰ हि

ञ्छतन्ते प्राणाः सहस्रं व्यानाः॥ त्वꣳ साहस्रस्य राय ईशिषे तस्मै ते विधेम वा
जाय स्वाहा॥७१॥ सुपर्णोऽसि॥ सुपर्णो गरुत्मान्पृष्ठे पृथिव्याः सीद॥ भासान्तरि
क्षमापृण ज्योतिषा दिवमुत्तभान तेजसा दिशऽउद्दृꣳह॥७२॥ आजुह्वानः सुप्र
॥१३९॥ तीकः॥ आजुह्वानः सुप्रतीकः पुरस्तादग्ने स्वं योनिमासीद साधुया॥ अस्मि
न्त्सधस्थेऽअध्युत्तरस्मिन्विश्वे देवा यजमानश्च सीदत॥७३॥ ताꣳ सवितुः॥ ता
ꣳ सवितुर्वरेण्यस्य चित्रामाहं वृणे सुमतिं विश्वजन्याम्॥ यामस्य कण्वोऽअदु

हत्प्रपीनाॅंसहस्रधाराम्पयसामहीङ्गाम् ॥ ७४ ॥ विधेमते ॥ विधेमतेप
रमेजन्मन्नग्नेविधेमस्तोमैरवरेसधस्थे ॥ यस्माद्योनेरुदारिथायजेतम्प्र
त्वेहवीॅंषिजुहुरेसमिद्धे ॥ ७५ ॥ प्रेद्धोऽअग्ने ॥ प्रेद्धोऽअग्नेदीदिहिपुरोनोऽजस्रयासू
र्म्याऽयविष्ठ ॥ त्वाॅंशश्वन्तऽउपयन्तिवाजाः ॥ ७६ ॥ अग्नेतम् ॥ अग्नेतमद्याश्वन्न
स्तोमैःक्रतुन्नभद्रॅंहृदिस्पृशम् ॥ ऋध्यामातऽओहैः ॥ ७७ ॥ चित्तिञ्जुहोमि ॥ मनसाघृ
तेनयथादेवाऽइहागमन्वीतिहोत्राऽऋतावृधः ॥ पत्येविश्वस्यभूमनोजुहोमि

संहि

विश्वकर्म्मणे विश्वाहा दाभ्यꣳ हविः ॥७९॥ सप्त ते ऽग्ने समिधः सप्त जिह्वाः

सप्त ऋषयः सप्त धाम प्रियाणि ॥ सप्त होत्राः सप्तधा त्वा यजन्ति सप्त योनीरापृ

णस्व घृतेन स्वाहा ॥८०॥ शुक्रज्योतिश्च । चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मां

श्च ॥ शुक्रश्चऽऋतपाश्चात्यꣳहाः ॥८१॥ ईदृङ् ॥ ईदृङ् चान्यादृङ् सदृङ् प्रतिसदृङ् ॥ ॥१४०॥

॥१४०॥ मितश्च सम्मितश्च सभराः ॥८२॥ ऋतश्च ॥ ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धरुणश्च ॥ धर्त्ता च

विधारयः ॥८३॥ ऋतजिच्च । सत्यजिच्च सेनजिच्च सुषेणश्च ॥ अन्तिमित्रश्च दूरेऽअमि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

न्नस्वगणाः॥८३॥ ईदृक्षासऽएतादृक्षासमा॥ ईदृक्षासऽएतादृक्षासऽऊषुणः सदृक्षासः प्र
तिसदृक्षासऽएतन॥ मितासश्च सम्मितासो नोऽअद्य सभरसो मरुतो यज्ञेऽअस्मिन्न्
॥८४॥ स्वतवाँश्च॥ स्वतवाँश्च प्रघासी च सान्तपनश्च गृहमेधी च॥ क्रीडी च शाकी चो
ज्जेषी॥८५॥ इन्द्रं दैवी॥ इन्द्रं दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मानोऽभवन्यथेन्द्रं दैवीर्वि
शो मरुतोऽनुवर्त्मानोऽभवन्॥ एवमिमं यजमानं दैवीश्च विशो मानुषीश्चानुव
र्त्मानोऽभवन्तु॥८६॥ इमं स्तनम्॥ इमं स्तनमूर्जस्वन्तं धयापां प्रपीनमग्ने सरि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि ॥१४१॥

रस्य मद्धोः॥ उदस्थाज्जुषस्व मधुमन्तमर्व्वन्त्समुद्रियं सदनमाविरास्व॥१०॥ घृतम्मिमि
हे॥ घृतम्मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रितो घृतम्वस्य धाम॥ अनुष्वधमावह मा सं॰हि
दयस्व स्वाहाकृतं वृषभ वक्षि हव्यम्॥११॥ समुद्रादूर्म्मि॥ समुद्रादूर्म्मिर्म्मधुमा ॥१४१॥
ँ॥ उदारदुपांशुना सममृतत्वमानट्॥ घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवाना
ममृतस्य नाभिः॥१॥ वयन्नाम॥ वयन्नामप्रब्रवामा घृतस्यास्मिन्यज्ञे धारया
मा नमोभिः॥ उपब्रह्मा शृणवच्छस्यमानञ्चतुः शृङ्गो वमीद्गौर एतत्॥२॥ वत्ता

सो
रिशृङ्गा॥ चत्वारिशृङ्गा त्रयो ऽस्य पादा द्वे शीर्षे सप्तहस्ता ऽस्य॥ त्रिधा बद्धो
वृषभो रोरवीति महो देवो मर्त्त्याँ ऽआविवेश॥४॥ त्रिधा हितम्पा॥ त्रिधा हितम्प
णिभिर्गुह्यमानङ्गवि देवासो घृतमन्वविन्दन्। इन्द्र ऽएकं सूर्य ऽएकञ्ज
जान वेनादेकं स्वधया निष्टतक्षुः॥५॥ एता॥ एता ऽअर्षन्ति॥ एता ऽअर्षन्ति हृद्या
त्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणा नावचक्षे॥ घृतस्य धारा ऽअभिचाकशीमि हिरण्य
यो वेतसो मध्य ऽआसाम्॥६॥ सम्यक्स्रवन्ति॥ सम्यक्स्रवन्ति सरितो न

धेनाऽअन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ॥९३॥ एतेऽअर्षन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगाऽइव
क्षिपणोरीषमाणाः ॥९४॥ सिन्धोरिव प्राध्वने शूघनासो वातप्रमियः पतय
न्ति यह्वाः ॥ घृतस्य धाराऽअरुषो न वाजी काष्ठा भिन्दन्नूर्मिभिः पिन्वमानः
॥९५॥ अभिप्रवन्त ॥ अभिप्रवन्त समनेव योषाः कल्याण्यः स्मयमानासोऽअ
ग्निम् ॥ घृतस्य धाराः समिधो नसन्त ता जुषाणो हर्यति जातवेदाः ॥९६॥ क
न्याऽइव वहतुं ॥ कन्याऽइव वहतुमेतवाऽउऽअञ्ज्यञ्जानाऽअभि चाकसी

संहि ॥१४२॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मि॥ यत्र सोमः सूयते यत्र यज्ञो घृतस्य धारा ऽअभि तत्पवन्ते॥९७॥ अभ्यर्ष
ता॥ अभ्यर्षत सुष्टुतिं गव्यमाजिमस्मासु भद्रा द्रविणानि धत्त॥ इमं यज्ञन्न
यत देवता नो घृतस्य धारा मधुमत्पवन्ते॥९८॥ धामन्ते॥ धामन्ते विश्वं भुव
नमधिश्रितमन्तः समुद्रे हृद्यन्तरायुषि॥ अपामनीके समिथे य ऽआभृतस्तम
स्याम मधुमन्तन्त ऽऊर्म्मिम्॥९९॥ इति वाजसनेयिसंहितायां दीर्घपाठे सप्तदशो
ध्यायः॥ ॥ [illegible]श्च मे प्रसवश्च मे प्रयतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्च

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मे क्रतुश्च मे स्वरश्च मे श्लोकश्च मे श्रवश्च मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे स्व
श्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१॥ प्राणश्च मे ऽपानश्च मे व्यानश्च मे ऽसुश्च मे
॥१५३॥ चित्तञ्च म ऽ आधीतञ्च मे वाक्च मे मनश्च मे चक्षुश्च मे श्रोत्रञ्च मे दक्ष ॥१५३॥
श्च मे बलञ्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥२॥ ओजश्च ॥ मे सहश्च म ऽ आत्मा च
मे शर्म्म च मे वर्म्म च मे ऽङ्गानि च मे ऽस्थीनि च मे परूंषि च मे शरीराणि
तनूश्च मे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

च मेऽआयुश्च मे जरा च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥३॥ ॐ ज्यैष्ठ्यञ्च मऽआधिपत्यञ्च मे
मन्युश्च मे भामश्च मेऽमश्च मेऽम्भश्च मे जेमा च मे महिमा च मे वरिमा च मे प्रथि
मा च मे वर्षिमा च मे द्राघिमा च मे वृद्धञ्च मे वृद्धिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥
४॥ ॐ सत्यञ्च मे श्रद्धा च मे जगच्च मे धनञ्च मे विश्वञ्च मे महश्च मे क्रीडा
च मे मोदश्च मे जातञ्च मे जनिष्यमाणञ्च मे सूक्तञ्च मे सुकृतञ्च मे यज्ञेन क
ल्पन्ताम् ॥५॥ ॐ ऋतञ्च मेऽमृतञ्च मेऽयक्ष्मञ्च मेऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं० १८ युत्वञ्च मेनमित्रञ्च मेभयञ्च मे सुखञ्च मे शयनञ्च मे सूषाश्च मे सुदिनञ्च

मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥६॥ यन्ता च मे धर्त्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वञ्च सं० १८

॥१४५॥ ञ्च मे महश्च मे संविच्च मे ज्ञात्रञ्च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरञ्च मे लयश्च मे यज्ञेन कल्प

न्ताम्॥७॥ शञ्च मे मयश्च मे प्रियञ्च मे नुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च मे ॥१४५॥

भगश्च मे द्रविणञ्च मे भद्रञ्च मे श्रेयश्च मे वसीयश्च मे यशश्च मे यज्ञेन क

ल्पन्ताम्॥८॥ ऊर्क्च मे सून्दता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतञ्च मे मधु च मे साग्धिश्च

प्रसूश्च मे ४

मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रञ्च मऽऔद्भिद्यञ्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्
॥ रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टञ्च मे पुष्टिश्च मे विभु च मे प्रभु च मे पूर्णञ्च मे
पूर्णतरञ्च मे कुयवञ्च मेऽक्षितञ्च मेऽन्नञ्च मेऽक्षुच्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ ॥ वि
त्तञ्च मे वेद्यञ्च मे भूतञ्च मे भविष्यच्च मे सुगञ्च मे सुपथ्यञ्च मऽऋद्धञ्च मऽ
ऋद्धिश्च मे कॢप्तञ्च मे कॢप्तिश्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ ॥
व्रीहयश्च मे यवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे मुद्गाश्च मे खल्वाश्च मे प्रियङ्ग

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वश्च मे ऽणवश्च मे श्यामाकाश्च मे नीवाराश्च मे गोधूमाश्च मे मसूराश्च मे यज्ञेन क संहि
संहि ल्पन्ताम् ॥१२॥ अश्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे व
नस्पतयश्च मे हिरण्यञ्च मे ऽयश्च मे श्यामञ्च मे लोहञ्च मे सीसञ्च मे त्रपु च मे य ॥१४५॥
॥१४५॥ ज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१३॥ अग्निश्च मे ऽआपश्च मे वीरुधश्च मे ओषधयश्च मे कृष्टप
च्याश्च मे ऽकृष्टपच्याश्च मे ग्राम्याश्च मे पशवऽआरण्याश्च मे वित्तञ्च मे वित्तिश्च मे भूतञ्च मे भू
कृष्टप तिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१४॥ वसु च मे वसतिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च मे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

र्थश्च मऽ इश्च मश्च मऽ इत्त्वा च मे गतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥१५॥ अग्निश्च मऽ इन्द्रश्च
मे सोमश्च मऽ इन्द्रश्च मे सविता च मऽ इन्द्रश्च मे सरस्वती च मऽ इन्द्रश्च मे पूषा च मऽ
इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च मऽ इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥१६॥ मित्रश्च मऽ इन्द्रश्च मे व
रुणश्च मऽ इन्द्रश्च मे धाता च मऽ इन्द्रश्च मे त्वष्टा च मऽ इन्द्रश्च मे मरुतश्च मऽ इन्द्रश्च
मे विश्वे च मे देवाऽ इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥१७॥ पृथिवी च मऽ इन्द्रश्च मे
ऽन्तरिक्षं च मऽ इन्द्रश्च मे द्यौश्च मऽ इन्द्रश्च मे समाश्च मऽ इन्द्रश्च मे नक्षत्राणि च मऽ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं० १८ इन्द्रश्च मे दिशश्च मऽइन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥१८॥ ग्रहाः॥ अंशुश्च मे रश्मिश्च मे दाभ्य
श्च मे धिपतिश्च मऽउपांशुश्च मेन्तर्यामश्च मऽऐन्द्रवायवश्च मे मैत्रावरुणश्च सं० १८
॥२४६॥ मऽआश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानश्च मे शुक्रश्च मे मन्थी च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥१९॥
आग्रयणश्च मे वैश्वदेवश्च मे ध्रुवश्च मे वैश्वानरश्च मऽऐन्द्राग्नश्च मे महावैश्व ॥२४६॥
देवश्च मे मरुत्वतीयाश्च मे निष्केवल्यश्च मे सावित्रश्च मे सारस्वतश्च मे पात्नीव
तश्च मे हारियोजनश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥२०॥ स्रुचश्च मे चमसाश्च मे वा

धिसवनीच मे

यव्यानि च मे द्रोनकलशश्च मे ग्यावाणश्च मे पूतभृश्च मऽआधावनीयश्च मे वेदि

श्च मे बर्हिश्च मे वभृथश्च मे स्वगाकारश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥२१॥ अग्निश्च मे घर्मश्च

मेर्कश्च मे सूर्यश्च मे प्राणश्च मे श्वमेधश्च मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे द्यौश्च मे ङ्गुलयः

शक्करयो दिशश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥२२॥ व्रतञ्च मऽऋतवश्च मे तपश्च मे संव

त्सरश्च मे होरात्रेऽऊर्वष्ठिवे बृहद्रथन्तरे च मे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥२३॥ एका च मे

तिस्रश्च मे तिस्रश्च मे पञ्च च मे पञ्च च मे सप्त च मे सप्त च मे नव च मे नव च मऽएका

दितिश्च मे ४

सं॰हि दशचमेऽएकादशचमेत्रयोदशचमेत्रयोदशचमेपञ्चदशचमेपञ्चदशचमे सं॰हि
सप्तदशचमेसप्तदशचमेनवदशचमेनवदशचमेऽएकविंशतिश्चमेऽएक
विंशतिश्चमेत्रयोविंशतिश्चमेत्रयोविंशतिश्चमेपञ्चविंशतिश्चमे
॥२४७॥ पञ्चविंशतिश्चमेसप्तविंशतिश्चमेसप्तविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमे ॥२४७॥
नवविंशतिश्चमेऽएकत्रिंशच्चमेऽएकत्रिंशच्चमेत्रयस्त्रिंशच्चमेयज्ञेन
कल्पन्ताम्[illegible]चतस्रश्चमेऽष्टौचमेऽष्टौचमेद्वादशचमेद्वादशचमेषो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ङ्शाचमेविꣳशतिश्चमेद्विꣳशतिश्चमेचतुर्विꣳशतिश्चमेचतुर्विꣳ
शतिश्चमेष्टाविꣳशतिश्चमेष्टाविꣳशतिश्चमेद्वा[illegible]त्रिꣳशाच्चमे
द्वात्रिꣳशाच्चमेषट्त्रिꣳशाच्चमेषट्त्रिꣳशाच्चमेचत्वारिꣳशाच्चमेचत्वा
रिꣳशाच्चमेचतुश्चत्वारिꣳशाच्चमेचतुश्चत्वारिꣳशाच्चमेष्टाचत्वा
रिꣳशाच्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम्॥[illegible]॥[illegible]विश्चमेत्र्यवीचमेदित्यवा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ड्चमे दित्यौही चमे पञ्चावीश्चमे पञ्चावीश्चमे त्रिवत्सश्चमे त्रिवत्साश्चमे तुर्य्यवा
ड्चमे तुर्य्यौही चमे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥ पष्ठवाड्चमे पष्ठौही चमऽउक्षा चमे
वशा चमऽऋषभश्चमे वेहच्चमेऽनड्वाँश्चमे धेनुश्चमे यज्ञेन कल्पन्ताम्॥२७॥
वाजाय स्वाहा प्रसवाय स्वाहापिजाय स्वाहा क्रतवे स्वाहा वसवे स्वाहाहर्प्पत
ये स्वाहाह्ने मुग्धाय स्वाहा मुग्धाय वैनꣳशिनाय स्वाहा विनꣳशिनऽआ
न्त्यायनाय स्वाहान्त्याय भौवनाय स्वाहा भुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा

संहि ॥१४८॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रजापतये स्वाहा॥ इयन्ते राण्मित्राय यन्तासि यमनऽऊर्जे त्वा वृष्ट्यै त्वा प्रजा
नान्त्वाधिपत्याय॥२८॥ आयुर्यज्ञेन। कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्य
ज्ञेन कल्पतां ॐ श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन क
ल्पतामात्मा यज्ञेन कल्पतां ब्रह्मा यज्ञेन कल्पतां ज्योतिर्यज्ञेन कल्प
ता॥ ॐ स्वर्यज्ञेन कल्पतां पृष्ठं यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पताम्॥
स्तोमश्च यजुश्चऽऋक्च साम च बृहच्च रथन्तरञ्च॥ स्वर्द्देवाऽअगन्मामृता

सं॰हि ॥१४९॥

ऽअभूम प्रजापतेः प्रजाऽअभूम वेट् स्वाहा ॥२९॥ वाजस्य नु ॥ वाजस्य नु प्रस
वे मातरम्महीमदितिन्नाम वचसा करामहे ॥ यस्यामिदं विश्वम्भुवनमावि
वेश तस्यान्नो देवः सविता धर्म्म साविषत् ॥३०॥ विश्वेऽअद्य ॥ विश्वेऽअद्य
मरुतो विश्वऽऊती विश्वे भवन्त्वग्नयः समिद्धाः ॥ विश्वे नो देवाऽअवसाग
मन्तु विश्वमस्तु द्रविणं वाजोऽअस्मे ॥३१॥ वाजो नः ॥ वाजो नः सप्त प्रदिशश्च
तस्रो वा परावतः ॥ वाजो नो विश्वैर्देवैर्द्धनसाताविहावतु ॥३२॥ वाजो नः ॥

सं॰हि ॥१४९॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वाजोनोऽऽद्यप्रसुवातिदानंवाजोदेवाँ२ऽऋतुभिःकल्पयाति ॥ वा
जोहिमासर्ववीरंजजानविश्वाऽऽआशावाजपतिर्ज्जयेयम् ॥३३॥
वाजःपुरस्तात् ॥ वाजःपुरस्तादुतमध्यतोनोवाजोदेवान्हविषावर्
द्धयाति ॥ वाजोहिमासर्ववीरञ्चकारसर्वाऽऽआशावाजपतिर्ब्भवेय
म् ॥३४॥ सम्मा ॥ सृजामिपयसापृथिव्याःसम्मासृजाम्यद्भिरोष
धीभिः सोहंवाजंसनेयमग्ने ॥३५॥ पयः पृथिव्याम् ॥ पयः पृथि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

व्याम्पयऽओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयो धाः ॥ पयस्वतीः प्रदिशः
सन्तु मह्यम् ॥३६॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ता
संहि भ्याम् सरस्वत्यै वाचो यन्तुर्यन्त्रेणाग्नेः साम्राज्येनाभिषिञ्चामि ॥३७॥ संहि
॥१५० ऋताषाडृतधामाग्निर्गन्धर्वस्तस्यौषधयोऽप्सरसो मुदो नाम ॥
स न इदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वाट् ताभ्यः स्वाहा ॥३८॥ सं ॥१५०॥
हितो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्वस्तस्य मरीचयोऽप्सरस आयुवो नाम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मा॥सनऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पातुतस्मैस्वाहावाट्ताभ्यःस्वाहा॥३९॥सु
षुम्णःसूर्यरश्मिःसुषुम्णःसूर्यरश्मिश्चन्द्रमागन्धर्वस्तस्यनक्षत्रा
ण्यप्सरसोभेकुरयोनाम॥सनऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पातुतस्मैस्वाहा
वाट्ताभ्यःस्वाहा॥४०॥इषिरोविश्वव्यचावातोगन्धर्वस्तस्यापोऽप्स
रसऽऊर्जोनाम॥सनऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पातुतस्मैस्वाहावाट्ताभ्यः
स्वाहा॥४१॥भुज्युःसुपर्णःभुज्युःसुपर्णोयज्ञोगन्धर्वस्तस्यदक्षि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संही ॥१५२॥

णा॥ऽ अप्सरसस्तावा नाम ॥ स न ऽ इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वा
ट्ताभ्यः स्वाहा ॥ ४२ ॥ प्रजापतिर्विश्वकर्मा मनो ग न्धर्वस्तस्य ऽ ऋक्सामा
न्यप्सरस ऽ एष्टयो नाम ॥ स न ऽ इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाट्
ताभ्यः स्वाहा ॥ ४३ ॥ स नः ॥ स नो भुवनस्य पते प्रजापते यस्य त ऽ उपरि गृ
हा यस्य वेह ॥ अस्मै ब्रह्मणेऽस्मै क्षत्राय महि शर्म यच्छ स्वाहा ॥ ४४ ॥
समुद्रोसि ॥ समुद्रोऽसि नभस्वानार्द्रदानुः शम्भूर्मयोभूरभिमावाहि

सं० ॥१५१॥

वसुरेसिद्रुवेस्वा स्नू स्नु र्मोक्रो मूं भिमांपाहि स्वाहा॥

स्वाहा॥ मारुतोऽसि मरुतांगणः श्मश्रु र्मयो भूरभि मांपाहि स्वाहा॥४पा॥ व्या

स्तो॥ व्यासोऽग्न्ये ग्नेसू र्येरुचो दिवमातन्वाना रश्मिभिः ताभिर्नोऽद्य

सर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि॥४६॥ व्या वः॥ व्या वो देवाः सूर्ये रुचो गो

ष्वश्वेषु या रुचः॥ इन्द्राग्नी ताभिः सर्वाभी रुचं नो धत्त बृहस्पते॥४७॥

रुचं नः॥ रुचं नो धेहि ब्राह्मणेषु रुचं राजसु नस्कृधि॥ रुचं विश्येषु शू

द्रेषु मयि धेहि रुचा रुचम्॥४८॥ तत्त्वा॥ यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा

संहि

॥१५२॥

शास्तेयजमानोहविर्भिः॥ अहेडमानोवरुणेहबोध्युरुशꣳस

मानऽआयुःप्रमोषीः॥४८॥ स्वर्ग्गः॥ घर्म्मःस्वाहास्वर्णार्क्कःस्वाहा

स्वर्णशुक्रःस्वाहास्वर्णज्योतिःस्वाहास्वर्णसूर्य्यःस्वाहा॥४९॥ अग्निं

युनज्मि॥ शवसाघृतेनदिव्यꣳसुपर्णंवयसाबृहन्तम्॥ तेनवय

ङ्गमेमब्रध्नस्यविष्टपꣳस्वोरुहाणाऽअधिनाकमुत्तमम्॥५॥ पराया

तम्॥१०००॥ इमौते॥ इमौतेपक्षावजरौपतत्रिणौयाभ्याꣳरक्षाꣳस्यपहꣳ

संहि

॥१५२॥

स्याग्नोस्ता ब्रोम्यते मस्तुहृता मुलो कं ख त्वंऽक्षब योङ्गृस्नुः प्रथमजाः पुरास्
ापराद इन्दुर्दहाः। इन्दुर्दहाः स्पेनऽस्ता वाहिरणपक्षः। शां कुणेप्तु रणुः। मूर्द्धा
स्तुघस्प्रेद्भवऽग्ना निषत्तो नमस्तेऽस्तु मा मा हिंसीः। पश्। दिवो मूर्द्धा
दिवो मूर्द्धासि पृथिव्या नाभिरुर्ग्गपामोषधीनाम्। विश्वायुः शर्म्म सप्र
थानमस्पथे। पश्। विश्वस्य मूर्द्धन्। विश्वस्य मूर्द्धन्नधितिष्ठसि श्रितः समु
द्रेते हृदयमप्स्वायुरपो दत्तो दधिं भिन्त। दिवस्पर्ज्जन्यादन्तरिक्षात्पृथिव्या

सं॰ हि

स्तुतो नो हि ष्मा व ॥ ५५ ॥ इन्द्रो वज्री ॥ इन्द्रो ब्रह्मेन्द्रऽऋगुभिराशीर्द्धावसुभिः ॥ त

स्य नऽइन्द्रः स्यप्रीत स्यद्रुं विश्वेहा गमे ॥ ५६ ॥ इन्द्रोऽग्निग्मिः ॥ इन्द्रोऽग्निरिग्रराहुतः ॥ पि

पतु नऽइन्द्रः हविः ॥ स्वगे दब्दे वेद्यो नमः ॥ ५७ ॥ यदा कृन्तात् ॥ यदा कृतात्स

॥१५३॥ मस्तु स्तोऽकुदेवा मनं स्तवास्त्रेत स्वहुं धेवा ॥ तदनु प्रेतं सुकृतामु लोके य ॥१५३॥

त्रऽऋषयो जग्मुः प्रथमजाः पुराणाः ॥ ५८ ॥ इति दिँ सधस्था ॥ इति दिँ सधस्थ परि ते द

दामि यमाहुः शेवधिं जातवेदः ॥ अन्वागन्ता यज्ञपतिर्वोऽत्र तं स्म जानी

सं॰ हि

तपरमेव्योमन्॥ पर्व्व॥ इतन्नोनाथ॥ इतन्नोनाथपरमेव्योमन्देवाः सधस्थावि
दरूपमस्य॥ यदागच्छात्पथिभिर्द्देवयानैरिष्टापूर्त्तेकृणवाथाविरस्मै॥८॥ उद्बुध्यस्व॥
उद्बुध्यस्वाग्नेप्रतिजागृहित्वमिष्टापूर्त्तेसꣳसृजेथामयञ्च॥ अस्मिन्त्सधस्थेअ
ध्युत्तरस्मिन्विश्वेदेवायजमानश्चसीदत॥९॥ येनवहसि॥ येनवहसि
सहस्रंयेनाग्नेसर्व्ववेदसम्॥ तेनेमंयज्ञन्नोनयस्वर्द्देवेषुगन्तवे॥१०॥ प्रस्त
रेणपरिधिना॥ स्रुचावेद्याचबर्हिषा॥ ऋचेमंयज्ञन्नोनयस्वर्द्देवेषुगन्तवे॥११॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि यद्दत्तम्॥ यद्दत्तंय्यत्परादानंय्यत्पूर्त्तंय्याश्चदक्षिणाः॥ तदग्निर्वैश्वकर्म्मणः
स्वर्द्देवेषुनोदधत्॥५८॥ यत्रधाराः॥ यत्रधाराऽअनपेतामधोर्घृतस्यचयाः॥ सं॰हि
॥तदग्निर्वैश्वकर्म्मणःस्वर्द्देवेषुनोदधत्॥५९॥ अग्निरस्मि॥ अग्निरस्मि
॥२५९॥ जन्मनाजातवेदाघृतम्मेचक्षुरमृतम्मऽआसन्॥ अर्कस्त्रिधातूरजसो
विमानोऽजस्रोघर्म्मोहविरस्मिनाम॥६०॥ ऋचोनाम॥ ऋचोनामास्मिय ॥२५९॥
जूँषिनामास्मिसामानिनामास्मि॥ येऽअग्नयःपाञ्चजन्याऽअस्याम्पृ

ष्वि स्वाम धिं॥ तेषाम्मासि त्वमुत्तमः प्र नो जिवातवे सुव॥ द्दि॥ वार्त्रहत्याय

शवसे॥ वार्त्रहत्याय शवसे पतनाषाह्याय च॥ इन्द्र त्वा वर्त्तयामसि॥ द्दि॥

सहदानुम्॥ सहदानुम्पुरुहूत क्षियन्तमहस्तमिन्द्र सम्पिणक्कुणारुम्॥

अभि वृत्रं वर्द्धमानम्पियारुमपादमिन्द्र तवसा जगन्थम्॥ द्दि॥ खिलं॥ वि

नऽइन्द्र मृधो जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः॥ योऽअस्माँ ऽअभि दासत्यधरङ्गम

या तमः॥७०॥ मृगो नः भीमः॥ मृगो नः भीमः कुचरो गिरिष्ठाः परावतऽआजग

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

थ्यपरस्याः॥स्तकर्तुं शा॥यपृश्विभिन्द्रस्तिग्मंविराजन्तादिविमूर्धोनुदस्व॥७१॥वैश्वा सं॰१८
सं॰१८ नरोनः॥वैश्वानरोनऽऊतयऽआप्रयातुपरावतः॥अग्निर्नःसुष्टुतीरुप॥७२॥पृ
ष्टोदिवि॥पृष्टोदिविपृष्टोऽअग्निःपृथिव्यांपृष्टोविश्वाऽओषधीराविवेश॥
॥१५५॥ वैश्वानरःसहसापृष्टोऽअग्निःसनोदिवासरिषस्पातुनक्तं॥७३॥अश्यामतं
अश्यामतंकाममग्नेतवोतीऽअश्यामरयिंरयिवस्सुवीरं॥अश्यामवाजमभि ॥१५५॥
वाजयन्तोश्यामद्युम्नमजराजरन्ते॥७४॥वृयन्ते॥वृयन्तेऽग्नुघ्यरिमाहिकाम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मुत्तानहस्त्ता नमसोपसद्य॥ यज्ञिष्ठेन मनसा यक्षि देवान स्रेधत्ता मन्मना विप्रोऽ
ग्ने॥७५॥ धामच्छदग्नि॥ धामच्छदग्निरिन्द्रो ब्रह्मा देवो बृहस्पतिः॥ सचेतसो वि
श्वे देवा यज्ञम्प्रावन्तु नः शुभे॥७६॥ त्वं यविष्ठ॥ त्वं यविष्ठ दाशुषो नॄः पाहि शृ
णुधी गिरः॥ रक्षा तोकमुत त्मना॥७७॥ इति वाजसनेयसंहितायां दीर्घपाठेऽ
ष्टादशोध्याय॥ १८॥ स्वाद्वीं त्वा॥ स्वाद्वीं त्वा स्वादुना तीव्रां तीव्रे
णामृताममृतेना मधुमतीम्मधुमता सृजामि सᳪ सोमेना सो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

म्रोस्पृश्चिव भ्रा म्व श्यास्व सरं स्वत्नै पश्म्रुस्वेन्द्रायस्तु त्रा म्प्रै पश्म्रा स्वा

॥१॥ परितः॥परितो षी ञ्चुता स्तुत इ॰ सो मो पऽ उत्त मइ॰ हवि॥ दध न्वा

ओन य्यौ ऽ ग्पू पक्षुत्तरा सुषा वसो मम द्विभि॥२॥ त्वायो॥ पुत॥ बायो॥ पु

त॥ पवित्रे णाप्रृङ्खे मो ऽग्प्रति श्रुतः॥ इन्द्रस्य स्कन्धः सखा॥ बायो॥ पूतः

पवित्रै णाप्राङ्क्षे मो ऽ ग्प्रति श्रुता॥ इन्द्रस्य युज्य॥ सखा॥३॥ पुनातिति॥

पुनातिति परिस्रुत इ॰ स्वम इ॰ स स्विदुहिता॥ चौरे णराम्श्वतातनो॥४॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ब्रह्म हृत्वमृ॥ ब्रह्म हृत्वम्प्यवर्त्ते तेजः इन्द्रियं सुरया सोमः सुतः आसुतो म
दाय॥ शुक्रेण देव देवताः पिपृग्धि रसेनान्नं यजमाना धेहि॥ पा॥ कुविदङ्ग
कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं वियूय॥ इहेहैषां कृणुहि भो
जनानि ये बर्हिषो नमः उक्तिं यजन्ति॥ उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यां त्वा सरस्व
त्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णः एष ते योनिस्तेजसे त्वा वीर्याय त्वा बलाय त्वा॥ द्वा॥ ना
ना हि॥ नाना हि वां देवहितं सदस्कृतं मा संसृक्षाथां परमे व्योमन्॥ सु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि

रात्वमसिशुष्मिणीसोमऽएषमामाहिꣳसीः स्वांयोनिमाविशन्ती॥७॥ऽउपयामगृ
हीतोसि॥ऽउपयामगृहीतोस्याश्विनन्तेजः सारस्वतंवीर्य्यमैन्द्रम्बलम्॥ऽएषते
योनिर्म्मोदायत्वानन्दायत्वामहसेत्वा॥८॥तेजोसि॥तेजोसितेजोमयिधेहिवी
र्य्यमसिवीर्य्यम्मयिधेहिबलमसिबलम्मयिधेहि॥ओजोस्योजोमयिधेहि
मन्युरसिमन्युम्मयिधेहिसहोसिसहोमयिधेहि॥९॥याव्याघ्रम्॥याव्या
घ्रंविषुचिकोभौवृकञ्चरक्षति॥श्येनम्पतत्रिणꣳसिꣳहꣳसेमम्पात्वꣳहसः

॥१५७॥

॥१०॥ यदापिपेष॥ यदापिपेषम्मातरम्पुत्रःप्रमुदितोधयन्॥ एतत्तदग्नेऽ
अनृणोभवाम्यहतौपितरौमया॥ सम्पृचस्थसम्माभद्रेणपृङ्क्तविपृच
स्थविमापाप्मनापृङ्क्त॥११॥ देवायज्ञम॥ देवायज्ञमतन्वतभेषजम्भिषजा
श्विना॥ वाचासरस्वतीभिषगिन्द्रायेन्द्रियाणिदधतः॥१२॥ दीक्षायैरूपम्॥
दीक्षायैरूपꣳशष्पाणिप्रायणीयस्यतोक्मानि॥ क्रयस्यरूपꣳसोमस्यलाजाः
सोमांशवोमधु॥१३॥ आतिथ्यरूपम्॥ आतिथ्यरूपम्मासरंमहावीरस्य

सं॰हि॰ नग्नहुः॥ रूपमुपसदामेतत्तिस्रो रात्रीः सुरासुता॥३॥ सोमस्य रूपम्॥ सोमस्य सं॰हि॰

रूपङ्क्रीतस्य परिस्रुत्परि षिच्यते॥४॥ अश्विभ्यां दुग्धं भेषजमिन्द्रायैन्द्रꣳ स

रस्वत्या॥५॥ आसन्दि रूपम्॥ आसन्दि रूपꣳ राजासन्द्यै वेद्यै कुम्भी सुराधानी॥

॥१५८॥ अन्तरꣳ उत्तरवेद्या रूपङ्कारोत्तरो भिषक्॥६॥ वेद्या वेदिः॥ वेद्या वेदिः समाप्य ॥१५८॥

ते बर्हिषा बर्हिरिन्द्रियम्॥ यूपेण यूपऽआप्यते प्रणीतोऽअग्निरग्निना॥७॥

हविर्द्धानं यत॥ हविर्द्धानं यदश्विनाग्नीध्रं यत्सरस्वती॥ इन्द्रायैन्द्रꣳ सदस्कृत

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

म्यन्क्षीरा॥ लड्डा हे पन्त्य॥१२॥ प्रैषेपिं प्रैषान॥ प्रैषेपिं प्रैषानो प्रा स्याप्राप्ति
राप्त्रा र्ष्प्र ज्ञस्य॥ प्रयाजेपिं रनु याजा न्वषट्कारे पिं राहुती॥१२०॥ पशुपिं पशून्
पशुपिं पशूनो प्रोतिपुरोडाशै हे वी ॐ य॥ छन्दोपिं सामिधेनी र्षा॥ ऽजपा तपि
वषट्कारान॥१२॥ धानाः करम्भ॥ धानाः करम्भः सक्तु वः परीवापः पयोदधि॥
सोमस्य रूपं हविषः॥ आमिक्षा वाजिनम् पुं॥१३॥ धाना नौ ॐ रूपम्॥ धाना
नो ॐ रूपं कुवलम्य परीवाप स्य गोधूमाः॥ सक्तूना ॐ रूपम्ब दे रमुपवा काः का

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि

रूअस्य॥२२॥पयसोरूपम्॥पयसोरूपंयद्यवादध्नोरूपङ्कर्कन्धूनि॥सोमस्य
रूपंवाजिनꣳसौम्यस्यरूपमामिक्षा॥२३॥आश्राश्रावय॥आश्राश्रावयेतिस्तो
त्रियाःप्रत्याश्रावोऽअनुरूपः॥यजेतिधाय्यारूपम्प्रगाथायेयजामहाः॥२४॥
॥१५९॥ अर्द्धऽऋचैरुक्थानाम्॥अर्द्धऽऋचैरुक्थानाꣳरूपम्पदैः॥आप्नोतिनिविदः॥ ॥१५९॥
प्रणवैःशस्त्राणाꣳरूपम्पयसासोमऽआप्यते॥२५॥अश्विभ्याम्प्रातःसवनम्॥
अश्विभ्याम्प्रातःसवनमिन्द्रेणैन्द्रम्माध्यन्दिनम्॥वैश्वदेवꣳसरस्वत्यातृ

संहि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तीयमाप्नुर्यात्स्ववनम्॥२६॥ वायव्यैर्वायव्यानि॥ वायव्यैर्वायव्यान्याप्नो
ति स तेन द्वारा कलशम्॥ कुम्भाण्डामप्रलोमसुते स्थालीं त्रिस्थाली रोप्नोति॥२७॥
व जुह्विरायन्ते॥ व जुह्विरायन्ते ग्रहाग्रहैः स्तोमास्सुविष्टीः॥ द्वन्दोभिस्सन्धा
शस्त्राणि साम्नावभृथ्यऽप्राप्यते॥२८॥ इडाभिर्ब्रह्मा न्ना॥ इडाभिर्ब्रह्मा नाप्नोति स्व
क्तिवाकेनाशिषः॥ शंयुना पत्नीसंयाजान्समिष्टयजुषा संस्थाम्॥२९॥ व्र
तेन दीक्षामप्नुते न दीक्षामाप्नोति दीक्षया प्नोति दक्षिणाम्॥ दक्षिणा श्रद्धामाप्नो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि तिश्रद्धया सत्यमाप्यते ॥३०॥ एतावद्रूपम्॥ एतावद्रूपंय्यज्ञस्य यद्देवैर्ब्रह्मणा
णा कृतम्॥ तदेतत्सर्व्वमाप्नोति यज्ञे सौत्रामणी सुते ॥३१॥ सुरावन्तम्बर्हिषदम्॥ सं॰हि
॥२६०॥ सुरावन्तम्बर्हिषदꣳ सुवीरंय्यज्ञꣳ हिन्वन्ति महिषा नमोभिः॥ दधानाः सोमन्दि
विदेवतासु मदेमेन्द्रंय्यजमानाः स्वर्काः ॥३२॥ यस्ते॥ यस्ते रसः सम्भृत ओषधीषु
सोमस्य शुष्मः सुरया सुतस्य॥ तेन जिन्व यजमानम्मदेन सरस्वतीमश्विनावि ॥२६०॥
न्द्रमग्निम्॥३३॥ यमश्विना॥ यमश्विना नमुचेरासुरादधि सरस्वत्यसुनोदि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

न्द्रियायाऽइमन्तर्हꣳ शुक्रम्मधुमन्तमिन्दुꣳ सोमꣳ राजानमिह भक्षयामि॥३४॥ यद
त्र रिप्तꣳ रसिनः सुतस्य यदिन्द्रोऽअपिबच्छचीभिः। अहन्तदस्य मनसा
शिवेन सोमꣳ राजानमिह भक्षयामि॥३५॥ पितृभ्यः॥ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्व
धा नमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः
स्वधा नमः। अक्षन्पितरोऽमीमदन्त पितरोऽतीतृपन्त पितरः पितरः शुन्धध्वम्॥३६॥
पुनन्तु मा॥ पुनन्तु मा पितरः सोम्यासः पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः। प

सं हि

॥६१॥

वित्रेण शतायुषा ॥ पुनन्तु मा पिताम्महाः पुनन्तु प्रपितामहाः ॥ पवित्रेण शतायुषा वि

श्वमायुर्व्व्यश्नवै ॥३७॥ अग्नऽआयुꣳषि ॥ अग्नऽआयुꣳषि पवसऽआसुवोर्ज्ज

मिषञ्च नः ॥ आरे बाधस्व दुच्छुनाम् ॥३८॥ पुनन्तु मा ॥ पुनन्तु मा देवजनाः पुनन्तु

मनसा धियः पुनन्तु विश्वा भूतानि जातवेदः पुनीहि मा ॥३९॥ पवित्रेण पुनीहि ॥

पवित्रेण पुनीहि मा शुक्रेण देव दीद्यत् ॥ अग्ने क्रत्वा क्रतूꣳरनु ॥४०॥ यत्ते ॥ यत्ते

पवित्रमर्च्चिष्यग्ने विततमन्तरा ॥ ब्रह्म तेन पुनातु मा ॥४१॥ पवमानः सः ॥ पव

सं हि

॥६१॥

मा नः॥ सोऽद्य नः पवित्रेण विचर्षणिः॥ यः पोता स पुनातु मा॥४२॥ उभाभ्यान्देव
उभाभ्यान्देव सवितः पवित्रेण सवेन च॥ माम्पुनीहि विश्वतः॥४३॥ वैश्वदेवी
पुनाती॥ वैश्वदेवी पुनाती देव्यागाद्यस्यामिमा बह्व्यः [illegible] तन्वो वीतपृष्ठाः॥ तय
मदन्तः सधमादेषु वयं स्याम पतयो रयीणाम्॥४४॥ ये समानाः॥ ये समाना
समनसः पितरो यमराज्ये॥ तेषां लोकः स्वधा नमो यज्ञो देवेषु कल्पताम्॥४५॥
ये समानाः॥ ये समानाः समनसो जीवा जीवेषु मामकाः॥ तेषां श्रीर्मयि कल्प

सं॰हि ॥२६१॥

तामस्मिंल्लोकेशतꣳसमाः॥४६॥द्वेसृती॥द्वेसृतीऽअश्रृणवम्पितृणामहन्देवाना

मुतमर्त्यानाम्।ताभ्यामिदंविश्वमेजत्समेतियदन्तरापितरम्मातरञ्च॥४७॥

इदꣳहविः॥इदꣳहविःप्रजननम्मेऽअस्तुदशवीरꣳसर्वगणꣳस्वस्तये॥आत्मस

निप्रजासनिपशुसनिलोकसन्यभयसनि॥अग्निःप्रजाम्बहुलाम्मेकरो

त्वन्नम्पयोरेतोऽअस्मासुधत्त॥४८॥उदीरताम्॥उदीरतामवरऽउत्परासऽउ

न्मध्यमाःपितरःसोम्यासः॥असुंयऽईयुरवृकाऽऋतज्ञास्तेनोवन्तुपितरोहवेषु॥

सं॰हि ॥२६१॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥र्षणो॥ अङ्गिरसो नः॥ अङ्गिरसो नः पितरो नवग्वा अथर्वाणो भृगवः सोम्या
सः॥ तेषां वयं सुमतौ यज्ञियानामपि भद्रे सौमनसे स्याम॥ ॥प०॥ ये नः॥ ये
नः पूर्वे पितरः सोम्यासोनूहिरे सोमपीथं वसिष्ठाः॥ तेभिर्यमः संरराणो हु
विंषि उशन्नुशद्भिः प्रतिकाममत्तु॥ ॥प॥ त्वं सोम॥ त्वं सोम प्रचिकितो मनी
षा त्वं रजिष्ठमनु नेषि पन्थाम्॥ तव प्रणीती पितरो न इन्दो देवेषु रत्नमभ
जन्त धीराः॥ ॥प॥ त्वया हि॥ त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्म्माणि चक्रुः पवमा

नुषी रा॥ च्वन्मन्नवातःपरिष्वाशाँ रपोर्णु द्वारेभिरस्मै सुप्रपद्यवा ऽअवानः॥ ५३॥ त्वंसो सं॰हि
सं॰हि माह्वं सोमपितृभिः संविदानोनुद्यावापृथिवीऽआततन्थ॥ तस्मै तऽइन्दोहवि
षा विधेम वयꣳ स्याम पतयो रयीणाम्॥ ५४॥ बर्हिषदः पितरः॥ बर्हिषदः पि ॥२६३॥
॥२६३॥ तरऽऊत्यर्वागिमा वो हव्या चकृमा जुषध्वम्॥ तऽआगतावसा शन्तमेनाथा नः
शं योररपो दधात॥ ५५॥ आहम्॥ आहं पितॄन्त्सुविदत्राँ२ऽअवित्सि नपातञ्च
विक्रमणञ्च विष्णोः॥ बर्हिषदो ये स्वधया सुतस्य भज[illegible] पित्वस्तऽइहागमि

ष्ठाः॥५६॥ ऽउपहूताः पितरः॥ ऽउपहूताः पितरः सोम्म्यासो बर्हिष्ष्येषु निधि
षुप्प्रियेषु॥ तऽआगमन्तु तऽइह श्श्रुवन्त्वधिब्रुवन्तु तेऽव[illegible]स्मान्॥५७॥ आयन्तु॥
आयन्तु नः पितरः सोम्म्यासोऽग्निष्वात्ताः पथिभिर्द्देव[illegible]ः॥ अस्मिन्यज्ञे स्वध
यामदन्तोऽधिब्रुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान्॥५८॥ अग्निष्वात्ताः पितरः॥ अग्निष्वात्ताः
पितरऽएह गच्छत सदः सदः सदत सुप्प्रणीतयः॥ अत्ता हवींषि प्प्रयतानि ब
र्हिष्यथा रयिं सर्ववीरन्दधातन॥५९॥ येऽअग्निष्वात्ताः॥ येऽअनग्निष्वात्ता येऽ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि अनग्निष्वात्ता मध्ये दिवः स्वधयामादयन्ते। तेभ्यः स्वराडसुनीतिमेतांय संहि
थावशन्तन्वङ्कल्पयाति॥६०॥ अग्निष्वात्तानृतुमतः॥ अग्निष्वात्तानृतुमतो
हवामहे नाराशꣳसे सोमपीथंय्यऽआशुः॥ ते नो विप्रासः सुहवा भवन्तु ॥१६४
॥१६६॥ वयꣳ स्याम पतयो रयिणाम्॥६१॥ आच्याजानुऽआच्याजानु दक्षिणतो नि
षद्येमं यज्ञमभिगृणीत विश्वे॥ माहिꣳसिष्ट पितरः केनचिन्नो यद्वऽआ
गः पुरुषता कराम॥६२॥ आसीनासोऽअरुणीनाम्॥ आसीनासोऽअरुणीना

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मुपस्थे रयीन्दत्त दाश्युषे मर्त्याय॥ पुत्रेभ्यः पित्तरस्तस्य वस्वः प्रयच्छत तऽइहोर्ज्जं
न्दधात॥६३॥ यमग्ने॥ यमग्ने कव्यवाहन त्वञ्चिन्मन्यसे रयिम्॥ तन्नो गीर्भिः श्रवाय्यं
न्देवत्रा पनया युजम्॥६४॥ योऽअग्निः॥ योऽअग्निः कव्यवाहनः पितॄन्यक्षदृता वृधः
प्रेदु हव्यानि वोचति देवेभ्यश्च पितृभ्यऽआ॥६५॥ त्वमग्ने॥ त्वमग्नऽईडितः कव्य
वाहनावाड्ढव्यानि सुरभीणि कृत्वी॥ प्रादाः पितृभ्यः स्वधया तेऽअक्षन्नद्धि त्वन्देव
प्रयता हवीꣳषि॥६६॥ येचे॥ येचेह पितरो येच नेह याँश्च विद्म याँ२॥ऽउ च न प्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वित्थ॥ त्वं वेत्थ यति ते जातवेदः स्वधाभिर्यज्ञꣳ सुकृतं जुषस्वा॥६७॥ इदम्पितृभ्यः॥
सं० १९ इदम्पितृभ्यो नमो ऽअस्त्वद्य ये पूर्वासो य ऽउपरास ऽईयुः॥ ये पार्थिवे रजस्या नि सं० १९
षत्ता ये वा नूनꣳ सुवृजनासु विक्षु॥६८॥ अधा यथा॥ अधा यथा नः पितरः परासः
॥१६५॥ प्रत्नासो ऽअग्न ऽऋतमाशुषाणाः॥ शुचीदयन्दीधितिमुक्थशासः क्षामा भिन्दन्तो ऽ ॥१६५॥
अरुणीरप व्रन्॥६९॥ उशन्तस्त्वा॥ उशन्तस्त्वा निधीमह्युशन्तः समिधीमहि॥ उश
न्नुशत ऽआवह पितॄन्हविषे ऽअत्तवे॥७०॥ अपां फेनेन॥ अपां फेनेन नमुचेः शि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

रेऽइन्द्रादवर्त्तय॥ अभिमन्या वदुज युस्व ष॥१॥ सोमो राजा॥ सोमो राजामृतं
सुतऽऋजीषेणा जहान्मृत्युम्॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस
इन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु॥२॥ अद्भ्यः क्षीरम्॥ अद्भ्यः क्षीरं व्यपिबत्क्रु
ङ्ङाङ्गिरसो धिया॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रिय
मिदम्पयोमृतम्मधु॥३॥ सोममद्भ्यो व्यपिबच्छन्दसा हंसः शुचिषत्॥ ऋतेन
सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु॥४॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰ हि ॥२६६॥

तत म्मधु॥७४॥ अन्नात्परिस्रुतं॥ अन्नात्परिस्रुतो रसम्ब्रह्मणा व्यपि
बत्क्खत्रम्पयः सोमम्प्रजापतिः॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रम
न्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु॥७५॥ रेतो मूत्रम्॥ रेतो मूत्रं वि
जहाति योनिम्प्रविशदिन्द्रियम्॥ गर्भो जरायुणावृत उल्बं जहाति जन्म
ना॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदम्प
योमृतम्मधु॥७६॥ दृष्ट्वा रूपे॥ दृष्ट्वा रूपे व्याकरोत्सत्यानृते प्रजापति॥

सं॰ हि ॥२६६॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

अश्रद्धामनृतेदधाच्छ्रद्धाँ सत्येप्रजापतिः॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रि
यंव्विपानंशुक्रमन्धसइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु॥७७॥
व्वेदेनरूपे॥ व्वेदेनरूपेव्यपिबत्सुतासुतौप्रजापतिः॥ ऋतेनसत्य
मिन्द्रियंव्विपानंशुक्रमन्धसइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मध
धु॥७८॥ दृष्ट्वापरिस्रुतः॥ दृष्ट्वापरिस्रुतोरसंशुक्रेण॥ शुक्रंव्यपिबत्पयः
सोमम्प्रजापतिः॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रियंव्विपानंशुक्रमन्धसइन्द्रस्येन्द्रि
ता

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि

यमिदम्पयोम्रतम्मधु ॥७९॥ सीसेनतन्त्रम्म ॥ सीसेनतन्त्रम्मनसामनीषि
णऽऊर्णासूत्रेणकवयोवयन्ति ॥ अश्विनायज्ञꣳसवितासरस्वतीन्द्रस्य
रूपम्वरुणोभिषज्यन् ॥८०॥ तदस्य ॥ तदस्यरूपमम्रतꣳशचीभिस्ति

॥१६७॥

स्रोदधुर्देवताःसꣳरराणाः ॥ लोमानिशष्पैर्बहुधानतोक्मभिस्त्वगस्यमाꣳ
समभवन्नलाजाः ॥८१॥ तदश्विना ॥ तदश्विनाभिषजारुद्रवर्त्तनीसरस्वती
वयतिपेशोऽअन्तरम् ॥ अस्थिमज्जानम्मासरैःकारोतरेणदधतोगवान्त्वचि ॥८२॥

संहि ॥१६७॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri Funding: MIDF

सरस्वतीमनसा॥सरस्वतीमनसापेशलंवसुनासत्याभ्यांवयतिदर्शतंवपुः॥
रसम्परिस्रुतानरोहितन्नग्नहुर्द्धीरस्तसरन्नवेम॥८०॥पयसाशुक्रं॥पय
साशुक्रममृतञ्जनित्रंसुरयामूत्राज्जनयन्तरेतः॥अपामतिन्दुर्म्मतिम्बा
धमानाऊवद्ध्यंवातंसर्व्वन्तदारात्॥८१॥इन्द्रःसुत्रामा॥इन्द्रःसुत्रामाहृदये
नसत्यम्पुरोडाशेनसविताजजान॥यकृत्क्लोमानंवरुणोभिषज्यन्मतस्ने
वायव्यैर्न्नमिनातिपित्तम्॥८२॥आन्त्राणि॥स्थालीः॥आन्त्राणिस्थालीर्म्मधुपि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं०
त्वमा नाग्रुदाःपात्राणि सुद्रु घानघेनुः॥ श्येनस्य पक्षा न्नप्स्रा हा शा वी भि रा म
सं० न्दीनाभिरुद्रन्नमाता॥ २८६॥ कुशो बनि ष्ठ॥ कुशो बनि ष्ठुर्जे नि ता शा वी भि र्ष्वी
स्म्युन्नग्ग्रे ष्ठ्यो न्माङ्कुर्ज्रोऽप्रन्त॥ प्राशि व्यक्तः श्रुत धा रऽऊत्सो दुहे न कुम्भी स्वधा ॥६८॥
॥६८॥ म्पृत त्त्राः॥ २६॥ मुखेद्रुः सत॥ मुखेद्रुः सदं स्याशा रऽइन्नते न जिह्वा पुविन्त्र मग्निं
नासँन्स्र रस्वती॥ वप्पुन्न पायुर्भिषगस्य वालो बस्तिर्न शेपो हरसा तरस्वी॥ २८॥
ग्रुभिष्व ब्राष्वहुः॥ ग्रुभिष्व ब्राष्व हु रम्रतऽऊं॥ ब्रा स्का गेनतेजो हविषा घृतेन॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

प क्ष्मा॥ गोपुच्छमेः कुवेले रुत्तानि पेशो नश्रुक्ष्म सितं त्व सातेता॥ ८ ॥ ण॥ ऽप्रविन्ना
ग्रविन्न मिषो नस्ति क्वी च्छात यप्प्राणस्य पक्ष्मा॥ऽ॥ प्रमत्तो ग्रहा॥ ब्रा॥ श्रा॥ र स्वत्तु
पवाकैर्था ननस्यानि बर्हिर्बदरे र्ज्जजान॥ ८० ॥ इन्द्रस्य रूपम्॥ इन्द्रस्य रू
पमक्षमो च लो पुकर्ण॥ ब्रा॥ ७ श्रोत्रं मम नङ्ग्रहो ब्राम॥ बवानव
हिंभूर्विकेशाशाणिकर्क न्धुडाज्ञो मधु सारघम्मुरवातू॥ ८१ ॥ ब्राह्मा
नुपस्था॥ ग्राह्मा नुपस्थ नद्ध्र कस्य लोम मुखेस्मश्रूणि नखा घृलोमा॥ केशान

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

शीर्षन्या रसेभ्यो यैशिरखो सिरं॰ह स्यु लोम त्विषि शिन्द्रियानि ॥ ऐ३॥ अग्रङ्गो
न्यात्क्मन ना ॥ अग्रङ्गो न्यात्क्मन त्रिषजात दृश्विना त्क्मान मङ्ङैः समधास्त सरस्वती ॥
ऽस्य रूप रूपं॰ शतमानमा युश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतं दधाना ॥ ऐ३॥ सरस्वती योन्याम
सरस्वती योन्या गर्भमन्तरश्विभ्यां पत्नी सुकृतं बिभर्ति ॥ अपां रसेन वरु
णेन साम्नेन्द्रं श्रियै जनयन्नप्सु राजा ॥ ऐ३॥ तेजः पशूनाम् ॥ तेजः पशूनां
हविरिन्द्रियावत्परिस्रुता पयसा सारघं मधु ॥ अश्विभ्यान्दुग्धं भिषजा स

संहि ॥१६९॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रस्वत्या सूता सुता श्र्यो मम त्तः सोमः इन्दुः ॥ पर्ण्यघ ॥ इति श्री संहितायां दीर्घाध्याये १कोन
विंशोध्याय ॥ ॥ ऋतस्य श्वा निः ॥ ऋतस्य श्वा निरसिद्धः ऋतस्य नाभि रसि ॥ मा
मा हिंसीः ॥ मा हिंसीः ॥ ३ ॥ निषसाद ॥ निषसाद धृतव्रतो वरुणः पस्त्यास्वा
॥ साम्राज्याय सुक्रतुः ॥ पाहि विघोत्या हि ॥ शा ॥ देवस्यत्वा ॥ देवस्यत्वा सवितुः
प्रसवे श्विनो र्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ प्रसवे श्विनो र्भैषज्येन तेजसे ब्रह्मव

सं॰हि

र्च्चसायाभिषिञ्चामि सरस्वत्यै भैषज्येन वीर्य्यायान्नाद्यायाभिषिञ्चामीन्द्रस्येन्द्रि
येण बलाय श्रियै यशसेभिषिञ्चामि ॥३॥ कोसि ॥ कोसि कतमोसि कस्मै त्वा का
य त्वा ॥ सुश्लोक सुमङ्गल सत्यराजन् ॥४॥ शिरो मे ॥ शिरो मे श्रीर्यशो मुखन्त्विषिः
केशाश्च श्मश्रूणि ॥ राजा मे प्राणो अमृतं सम्राट् चक्षुर्विराट् श्रोत्रम् ॥५॥ जिह्वा
मे ॥ जिह्वा मे भद्रं वाङ्महो मनो मन्युः स्वराड्भामः ॥ मोदाः प्रमोदा अङ्गुलीरङ्गानि
मित्रम्मे सहः ॥६॥ बाहू मे ॥ बाहू मे बलमिन्द्रियं हस्तौ मे कर्म्म वीर्य्यम् ॥ आत्मा क्षत्रमु

॥१७०॥

सं॰हि

॥१७०॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्रमुरो मम॥ ७॥ पृष्टीर्मे॥ पृष्टीर्मे राष्ट्रमुदरमंसौ ग्रीवाश्च श्रोणी॥ ऊरु
अरत्नी जानुनी विशो मेङ्गानि सर्वतः॥ ८॥ नाभिर्मे॥ नाभिर्मे चित्तं विज्ञानं
पायुर्मेपचितिर्भसत्॥ आनन्दनन्दावाण्डौ मे भगः सौभाग्यं पसः॥ जङ्घाभ्यां पद्भ्यां
धर्मोस्मि विशि राजा प्रतिष्ठितः॥ ९॥ प्रतिक्षत्रे॥ प्रतिक्षत्रे प्रतितिष्ठामि
राष्ट्रे प्रत्यश्वेषु प्रतितिष्ठामि गोषु॥ प्रत्यङ्गेषु प्रतितिष्ठाम्यात्मन् प्रतिप्रा
णेषु प्रतितिष्ठामि पुष्टे प्रति द्यावापृथिव्योः प्रतितिष्ठामि यज्ञे॥ १०॥ त्रया

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

यैस्तुती

सं॰हि दु वाः॥ त्र्यादेवा॥८२ कोद्दशात्र यस्त्रि॥ ८ शाः सू राधं सः॥ वृहस्पतिपुरोहिता सं॰हि

देवस्य त्वा सवितुः सवे॥ देवा देवै रेवन्तु मा॥॥॥ प्रथमा द्वितीयैः॥ प्रथमा द्विती

यौ द्वितीया स्तृतीयाः सत्येन सत्यं यज्ञेन यज्ञो यजूं र्षि यजूं षि सामभिः

॥१७१॥ सामान्यृग्भिरृग्वः पुरोनुवाक्या॥८ भिः पुरोनुवाक्या॥८ ब्याज्या॥८ भि र्याज्या॥८ व ॥७१॥

षट्कारै र्वषट्कारा॥ आहुतिभिराहुतयो मे कामान्त्समर्द्धयन्तु भूः स्वाहा॥१२॥

लोमानि प्रयतिः॥ लोमानि प्रयतिर्मम त्वङ्म आनतिरागतिः॥ मांसं म उपन

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तिर्द्धस्नस्थिमज्जामऽग्प्रानेति॥१३॥ बद्देवाः॥ बद्देवादेवहेडनन्देवासश्चकृमाव्व
यम्॥ अग्निर्म्मातस्मादेनसोविश्वान्मुञ्चत्वंहसः॥१४॥ बदिद्विवाबादिदिव
बदिनक्तमेनांसिचकृमाव्वयम्॥ वायुर्म्मातस्मादेनसोविश्वान्मुञ्चत्वंय
हसः॥१५॥ बदिजाग्रत॥ बदिजाग्रद्यदिस्वप्नऽएनांसिचकृमाव्वयम्॥ सू
र्य्योमातस्मादेनसोविश्वान्मुञ्चत्वंहसः॥१६॥ बद्ग्रामे॥ बद्ग्रामेबदरण्येबद
सभायांबदिन्द्रियेयच्छूद्रेबदर्य्येबदेनश्चकृमाव्वयंयदेकस्याधिधर्म्मणिनि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तस्मै वृषजेनमसि ॥१७॥ षदापे ॥ षदापौऽग्र ष्ठाऽइति वरुणोतिशपोमहे त्तत्तौ वरु संहि
संहि णनौमुञ्च ॥ अवदेमयनिबुम्पुणनिवे रुरसिनिबुम्पुण ॥ अवदेवैर्देवकृत्तमे
॥२१॥ नोयत्रवमर्त्यैर्म्मर्त्यकृतम्पुरुराव्णोदेवरिषस्याहि ॥१८॥ समुद्रेते ॥ समुद्रेतेहृद ॥१२॥
यमप्स्वन्तः सन्त्वाविशन्त्वौषधीरुतापः ॥ सुमित्रियानऽआपऽओषधयः सन्तु दुर्मित्रि
यास्तस्मैसन्तुयोऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मः ॥१९॥ द्रुपदादेवे ॥ द्रुपदादिवमुमु
चानः स्विन्नः स्नातोमलादिव ॥ पूतम्पवित्रेणेवाज्यमापः शुन्धन्तुमैनसः ॥२०॥ऽद्रुपद ॥

ऽद्व्‌यन्तमसस्यरि स्वः पश्यन्तऽउत्तरम्॥ देवन्देवत्रा सूर्य्यमगन्म ज्योतिरुत्त
मम्॥२१॥ अपोऽअद्य॥ अपोऽअद्यान्वचारिषꣳ रसेन समसृक्ष्महि॥ पयस्वा
नग्नऽआगमन्तम्मा सꣳसृज वर्च्चसा प्रजया च धनेन च॥२२॥ एधोऽसि॥ एधि
षीमहि समिदसि तेजोऽसि तेजो मयि धेहि॥ समाववर्त्ति पृथिवी समुषाः
समु सूर्य्यः॥ समु विश्वमिदञ्जगत॥ वैश्वानरज्योतिर्भूयासं विभून्कामा
न्व्यश्नवै भूः स्वाहा॥२३॥ अभ्यादधामि॥ अभ्यादधामि समिधमग्ने व्रत

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

पतेत्स्वयि॥ यत्रतत्र मम स्थाने सर्वौपैप्रीत्स्वेल्लो दीक्षितोऽग्रहं म॥२४॥ यत्र यत्रास्मे॥
यत्र यत्रास्मिन्वसते अस्य सम्यग्ज्ञो चरतः सह॥ तं लोकमनुप्राप्य प्राज्ञैषं यन्त्रैर्दे-
वाःसहाग्निना॥२५॥ यत्रेन्दुः॥ यत्रेन्दुश्च वायुश्च सम्यग्ज्ञो चरतः सह॥
तं लोकमनुप्राप्य प्राज्ञैषं यत्रैस्सेन्द्रिर्नो विद्यते॥२६॥ ग्रहैःप्रनीते॥ ग
ग्रहैः भूर्भ्रातामपरूपापरः॥ गन्धर्वास्तेषो ममवन्तु मदायरूपसो-
जःप्रयुक्तः॥२७॥ सिद्धान्तिपरि॥ सिद्धान्तिपरीषिज्ञस्तत्पुत्तिसिद्धान्तिप-

सहि ॥१७३॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नन्निव॥सुरायैवब्रूमदेकिन्वो वदत्तिकिस्वं॥२८॥घानावन्तङ्कःरश्मि
एम्॥घानावन्तङ्कःरश्मिएमपृपवन्तमुक्ति नम॥इन्द्रेष्पातजुषस्वनः
॥२८॥बृहदिन्द्राय॥बृहदिन्द्रायगायतमरुतोवृ हन्तमम॥॥बेनज्ये
तिरजनयन्नृतावृधोदेवन्देवायजागृवि॥३०॥अर्द्ध॥र्षीऽग्रद्विप्रिः॥अग्र
ऊर्षीऽग्रद्विप्रिःसुतईसोमपव्यवित्रआनय॥पुनाहीन्द्रायपातवे॥३१॥
बो भूतानाम॥बोभूतानामधिपतिर्बिस्मिंल्लोकाऽग्रधिश्रुता॥३१॥व

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

एषते योनिरश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णे ॥ २

संहि

ईशे महतो महाँस्तेन गृह्णामि त्वामहम्मयि गृह्णामि त्वामहम् ॥३२॥ उप

यामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा

सुत्राम्णे ॥३३॥ प्राणपा मे ॥ प्राणपा मेऽअपानपाश्चक्षुष्पाः श्रोत्रपाश्च मे ॥ वा

॥१७०॥ वो मे विश्वभेषजो मनसोसि विलायकः ॥३४॥ अश्विनकृतस्य ते ॥ अश्विनकृतस्य ते सरस्वतिकृतस्येन्द्रेण सुत्राम्णा कृतस्य ॥ उपहूतऽउपहूतस्य भक्षया ॥२७४॥

कृतस्य ते सरस्वतिकृतस्येन्द्रेण सुत्राम्णा कृतस्य ॥ उपहूतऽउपहूतस्य भक्षया

मि ॥३५॥ समिद्ध इन्द्रः ॥ समिद्धऽइन्द्रऽउषसामनीके पुरोरुचा पूर्वकृद्वावृधानः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्रिभिर्देवैस्त्रिꣳशता वज्रबाहुर्जघान वृत्रं वि दुरो ववार॥ ३६॥ नराशꣳ
प्रति सः॥ नराशꣳसः प्रतिशूरो मिमानस्तनूनपात्प्रति यज्ञस्य धाम॥ गोभिर्व
पावान्मधुना समञ्जन्हिरण्यैश्चन्द्री यजति प्रचेताः॥ ३७॥ ईडितो देवैः॥
ईडितो देवैर्हरिवाꣳ अभिष्टिराजुह्वानो हविषा शर्द्धमानः॥ पुरन्दरो
गोत्रभिद्वज्रबाहुरायातु यज्ञमुप नो जुषाणः॥ ३८॥ जुषाणो बर्हिः॥ जुषा
णो बर्हिर्हरिवान्न इन्द्रः प्राचीनꣳ सीदत्प्रदिशा पृथिव्याः॥ उरुप्रथाः प्रथ
मानꣳ स्योनमादित्यैरक्तं वसुभिः सजोषाः॥ ३९॥ इन्द्रं दुरः॥ इन्द्रं दुरः कवष्यो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

धावमानावृषाणम्मसुजनयःसुपत्नीः॥ द्वारोदेवीरभितोविश्रयन्ताम्
सं॰हि सुवीरावीरम्प्रथमानामहोभिः॥४०॥ उषासानक्ताबृहती॥ उषासानक्ता सं॰हि
बृहतीबृहन्तम्पयस्वतीसुदुघेशूरमिन्द्रम्॥ तन्तुन्ततम्पेशसासंवयन्
॥१७५॥ तीदेवानान्देवंयजतःसुरुक्मे॥४१॥ दैव्यामिमाना॥ दैव्यामिमानामनु ॥१७५॥
षःपुरुत्राहोताराविन्द्रम्प्रथमासुवाचा॥ मूर्द्धन्यज्ञस्यमधुनादधानाप्राचीं
नञ्ज्योतिर्हविषावृधातः॥४२॥ तिस्रोदेवीः॥ तिस्रोदेवीर्हविषावर्द्धमानाऽ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

र्‌रक्षुषाणा जने यो न पत्नीः॥ अच्छिन्नन्तन्तुम्पयसा सरस्वतीडा देवी भारती
विश्वतूर्त्तिः॥४३॥ त्वष्टा दधत्॥ त्वष्टा दधच्छुष्ममिन्द्राय वृष्णे ऽपाकोचिष्टु
र्य्यशसे पुरूणि॥ वृषा यजन्वृषणम्भूरिरेता मूर्द्धन्यज्ञस्य समनक्तु देवान्॥४४॥
वनस्पतिरवसृष्टः॥ वनस्पतिरवसृष्टो न पाशैस्त्मन्या समञ्जञ्छ
मिता न देवः॥ इन्द्रस्य हव्यैर्ज्जठरम्पृणानः स्वदाति यज्ञम्मधुना घृ
तेन॥४५॥ स्तोकानामिन्दुम्॥ स्तोकानामिन्दुम्प्रति शूर इन्द्रो वृषा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि ॥१७६॥

यमानौ वृषभ मन्दसानः सुबाहु ॥ घृतप्रुषा मनसा मोदमानाः स्वाहा देवा
ऽअमृता मादयन्ताम् ॥४६॥ आयातु ॥ आ यात्विन्द्रो वसऽउप नऽ
इह स्तुतः सधमादस्तु शूरः वावृधानस्तविषीर्यस्य पूर्वीर्द्यौर्न क्षत्र
मभिभूति पुष्यात् ॥४७॥ आ नः ॥ आ नऽइन्द्रो दूरादा नऽआसादभि
ष्टिकृदवसे यासदुग्रः ॥ ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्वज्रबाहुः सङ्गे समत्सु
तुर्वणिः पृतन्यून् ॥४८॥ आ नः ॥ आ नऽइन्द्रो हरिभिर्यात्वच्छा

संहि ॥१७६॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वीनोवर्सिराधसेच॥ तिष्ठातिवज्रीमघवाविरप्शीमंयज्ञ
मनुनोवाजसातौ॥४९॥ त्रातारमिन्द्रम्॥ त्रातारमिन्द्रमवित्ता
रमिन्द्रंहवेहवेसुहवंशूरमिन्द्रम्॥ ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमि
न्द्रंस्वस्तिनोमघवाधात्विन्द्रः॥५०॥ इन्द्रःसुत्रामा॥ इन्द्रःसुत्रामा
स्ववाँअवोभिःसुमृडीकोभवतुविश्ववेदाः। बाधतान्द्वेषोऽ
भयंकृणोतुसुवीर्यस्यपतयःस्याम॥५१॥ तस्यवयम्॥ तस्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ष्वयइं सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रे सौमनसे स्याम ॥ स सुत्रामा स्व
वाँ इन्द्रो ऽ अस्मे आराच्चिद्द्वेषः सनुतर्युयोतु ॥ ५२ ॥ आमन्द्रैः ध
संहि आमन्द्रैरिन्द्र हरिभिर्याहि मयूररोमभिः ॥ मात्वा केचिन्नियमन् संहि
॥१७७॥ न्विन्न पाशिनोति धन्वेव ताँ ईहि ॥ ५३ ॥ एवेव ॥ एवेदिन्द्रं वृ
षणं वज्रबाहुं वसिष्ठासो ऽ अभ्यर्चन्त्यर्कैः ॥ स न स्तुतो वीर ॥१७७॥
वद्धातु गोमद्यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ५४ ॥ सुषिद्धो ऽ ग्नि ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

समिद्धोऽअग्निरश्विना तप्तो घर्म्मो विराट् सुतः। दुहे धेनुः सरस्वती सोमꣳ
शुक्रमिहेन्द्रियम्॥ ५५॥ तनूपा भिषजा॥ तनूपा भिषजा सुतेऽश्विनोभा सर
स्वती। मध्वा रजाꣳसीन्द्रियमिन्द्राय पथिभिर्व्वहान्॥ ५६॥ इन्द्रायेन्दुम्॥ इन्द्राये
न्दुꣳ सरस्वती नराशꣳसेन नग्नहुम्। अधातामश्विना मधु भेषजं भिषजा सुते॥ ५७॥
आजुह्वाना॥ आजुह्वाना सरस्वतीन्द्रायेन्द्रियाणि वीर्य्यम्। इडाभिरश्विनाविषꣳ स
मूर्ज्जꣳ सꣳ रयिं दधुः॥ ५८॥ अश्विना॥ अश्विना नमुचेः सुतꣳ सोमꣳ शुक्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

म्यं परिस्रुता ॥ सरस्वती तमाभरद्बर्हिषेन्द्राय पातवे ॥ ५९ ॥ कवष्यो न ॥ कवष्यो न व्य

संहि चस्वतीरश्विभ्यान्न दुरो दिशः ॥ इन्द्रो न रोदसी ऽउभे दुहे कामान्त्सरस्वती ॥ ६० ॥ उ संहि

षासानक्तमुषासानक्तमश्विना दिवेन्द्रं सायमिन्द्रियैः ॥ सञ्जानाने सुपेश

सा समञ्जाते सरस्वत्या ॥ ६१ ॥ पातन्नो ॥ पातन्नोऽअश्विना दिवा पाहि नक्तं सरस्व ॥१२८॥

॥१२८॥ ती ॥ दैव्या होतारा भिषजा पातमिन्द्रं सचा सुते ॥ ६२ ॥ तिस्रस्त्रेधा ॥ तिस्रस्त्रेधा स

रस्वत्यश्विना भारतीडा ॥ तीव्रं परिस्रुता सोममिन्द्राय सुषुवुर्मदम् ॥ ६३ ॥ अश्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

श्विना भेषजम् ॥ अश्विना भेषजन्नꣳ सरस्वती ॥ इन्द्रे त्वष्टा यशः श्रि
यꣳ रूपꣳ रूपमधुः सुते ॥ ५६ ॥ ऋतुथेन्द्र ॥ ऋतुथेन्द्रो वनस्पतिः श
शमानः परिस्रुता ॥ कीलालमश्विभ्यां मधु दुहे धेनुः सरस्वती ॥ ५७ ॥
गोभिर्न्न ॥ गोभिर्न्न सोममश्विना मासरेण परिस्रुता ॥ समधातꣳ सर
स्वत्या स्वाहेन्द्रे सुतम्मधु ॥ ५८ ॥ अश्विना हवि ॥ अश्विना हविरिन्द्रिय
न्नमुचेर्द्धिया सरस्वती ॥ आ शुक्रमासुराद्वसु मघमिन्द्राय जभ्रिरे ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

॥६७॥ अश्विना॥ अश्विना सरस्वती हविषेन्द्रमवर्द्धयन्॥ सा बि
भेद्बलम्मघन्नमुचावासुरे सचा॥६८॥ तमिन्द्रम्॥ तमिन्द्रम्पश
संहि वः सचाश्विनोभा सरस्वती॥ दधाना अभ्यनूषत हविषा यज्ञ संहि
॥१२८ इन्द्रियैः॥६९॥ य इन्द्रे॥ य इन्द्र इन्द्रियन्दधुः सविता वरुणो भगः॥ १२८
स सुत्रामा हविष्पतिर्यजमानाय सश्चत॥७०॥ सविता वरुणः॥ सवि
ता वरुणो दधद्यजमानाय दाशुषे॥ आदत्त नमुचेर्वसु सुत्रामा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नृत्विय॥ सुरायैव बभ्रुं मदे किं त्वो वदति किं त्व॥२८॥ आ नो विश्व॥
राम्॥ आ नो विश्वेष्वरस्मि रामपुपवन्नमुक्षि नेमं॥ इन्द्र प्रातर्नु स्व
नः॥२९॥ बृहदिन्द्राय॥ बृहदिन्द्राय गायत मरुतो वृत्रहन्तमम्॥ ये
न ज्योतिरजनयन्नृतावृधो देवं देवाय जागृवि॥३०॥ यो भूताना
म्॥ यो भूतानामधिपतिर्यस्मिन्लोका अधिश्रिताः॥ य ईशे म
हतो महांस्तेन गृह्णामि त्वामहं मयि गृह्णामि त्वामहम्॥३२॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

प्र॰ परा॰ अप॰ सम्॰ अनु॰ अव॰ निस्॰ दुर्॰ दुस्॰ वि॰ आङ्॰ नि॰ अधि॰ अपि॰ अति॰ सु॰ उत्॰

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu